

ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH V PLZEŇSKÉM KRAJI

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Projekt P- KAP je projektem Národního ústavu pro vzdělávání. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách a akcentuje soulad se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou a supervizní podporu při využívání akčního plánování na úrovni krajů i škol.

1	Analýza potřeb na školách	4
1.1	CÍLE ANALÝZY POTŘEB NA ŠKOLÁCH A JEJÍ VÝZNAM PRO KRAJSKÉ AKČNÍ PLÁNOVÁNÍ	4
1.2	POZADÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ „ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH“	4
1.2.1	Evaluace sběru dat – monitoring návratnosti.....	5
1.2.2	Charakteristika datového souboru	5
1.3	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ ŠKOLAMI A DALŠÍ HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ	7
1.4	ROZDÍLY VE VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ PODLE TYPU ŠKOLY	8
2	Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Plzeňském kraji.....	11
2.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	13
2.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	14
2.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	15
2.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE.....	17
2.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	18
2.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	20
2.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI“ NA SOU, SOŠ A NA GYMNÁZIÍCH.....	22
3	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Plzeňském kraji	28
3.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	30
3.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	31
3.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	33
3.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE.....	34
3.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	35
3.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	36
3.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	38
4	Podpora polytechnického vzdělávání v Plzeňském kraji.....	44
4.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	46
4.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	47
4.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	48
4.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE.....	50
4.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	51
4.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	53
4.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	54

5	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení v Plzeňském kraji	60
5.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	63
5.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	64
5.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>65</i>
5.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	66
5.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	67
5.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....</i>	<i>69</i>
5.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ ŠKOLY JAKO CENTRA CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	71
6	Rozvoj kariérového poradenství v Plzeňském kraji.....	77
6.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	79
6.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	80
6.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>81</i>
6.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	83
6.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	84
6.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....</i>	<i>85</i>
6.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	87
7	Podpora inkluzivního vzdělávání v Plzeňském kraji.....	93
7.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	95
7.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	96
7.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>98</i>
7.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	99
7.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	100
7.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....</i>	<i>102</i>
7.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	104
8	Podpora infrastruktury škol – investiční část	110
8.1	ZÁJEM ŠKOL O ČERPÁNÍ INVESTIC V RÁMCI ČR.....	110
8.2	PREFEROVANÉ OBLASTI ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	111
9	Nepovinné oblasti	113
9.1	DŮLEŽITOST NEPOVINNÝCH OBLASTÍ	113
9.2	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI JAZYKOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ	115
9.3	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ICT VČETNĚ POTŘEB INFRASTRUKTURY	117
9.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI.....	119
9.5	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI.....	121

1 Analýza potřeb na školách

1.1 Cíle analýzy potřeb na školách a její význam pro krajské akční plánování

KAP (krajský akční plán) je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání a začlenění či rozvoj dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol. To je podpořeno vzděláváním vedení škol a zřizovatelů, spoluprací v území. Klíčová témata, tzv. intervence, byla vybrána s ohledem na to, že mohou být svým konkrétním zaměřením územně specifická. Projekt P-KAP pomůže krajskému projektu a školám.

Povinné intervence:

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)
- Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
- Rozvoj kariérového poradenství
- Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
- Inkluzivní vzdělávání
- Infrastruktura SŠ a VOŠ (oblast podpory přírodovědného a technického vzdělávání, podpora center odborného vzdělávání, podpora cizích jazyků, konektivity škol a digitálních kompetencí, sociální inkluze, celoživotního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání)

Nepovinné intervence:

- Rozvoj výuky cizích jazyků
- Oblast ICT včetně potřeb infrastruktury
- Čtenářská a matematická gramotnost
- Vlastní volitelné intervence v oblasti podle potřeb území

1.2 Pozadí dotazníkového šetření „analýza potřeb na školách“

Priority krajů a škol v krajských akčních plánech a plánech aktivit škol se opírají o podrobné a o sběr relevantních dat opřené analýzy. Pro projekt P-KAP je zpracoval a školám a krajům poskytl projektový tým Národního ústavu pro vzdělávání.

Hlavním cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015 – leden 2016 (dosběr červen 2016), bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Výstupy šetření představují zpětnou vazbu pro kraje pro tvorbu regionální vzdělávací politiky a vytvářejí prostor pro sladění prioritizace potřeb krajů a jednotlivých škol.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblast ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

Na dotazníkové šetření zareagovalo 98 % škol.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer assisted self interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1365 škol. Z těchto škol se Národnímu ústavu pro vzdělávání vrátilo 1335 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy

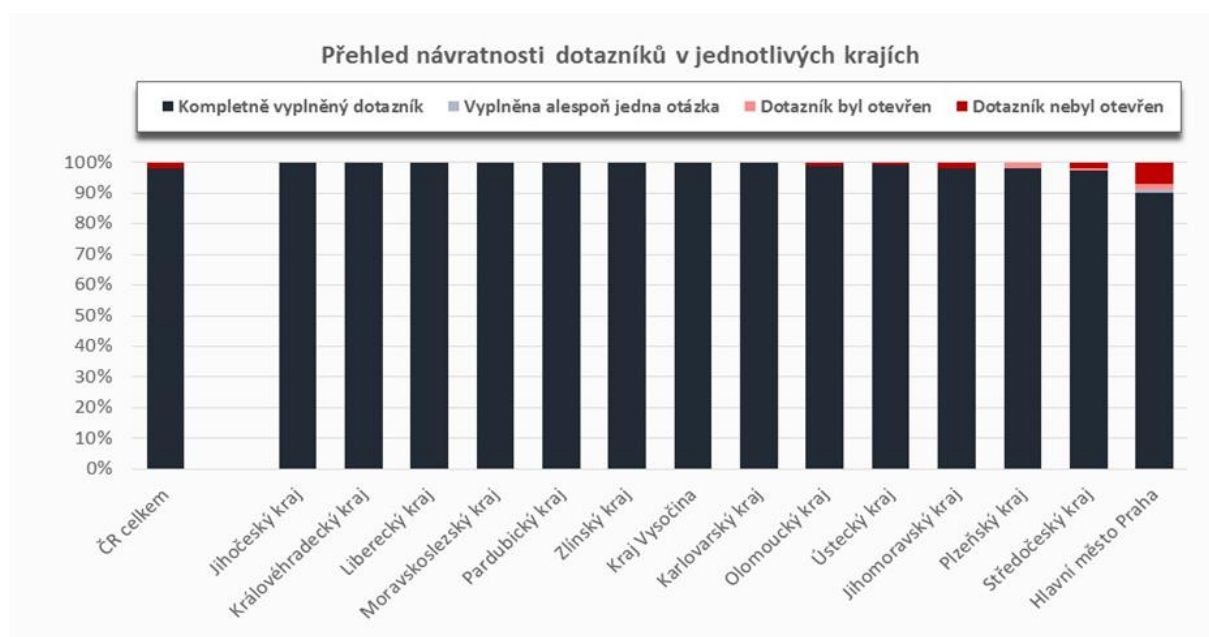
v tomto šetření pohybuje na úrovni 98 %. Takto vysoké návratnosti se podařilo dosáhnout díky spolupráci s odbory školství v jednotlivých krajích, se Sdružením soukromých škol Čech, Moravy a Slezska a krajskými garanty projektu, kteří jsou členy našeho projektového týmu.

Vzhledem k povaze a rozsahu šetření lze konstatovat, že jde o unikátní datový výstup, který, vezmeme-li v úvahu dosaženou úroveň návratnosti dotazníků, pokrývá potřeby téměř všech SŠ a VOŠ v ČR.

Šetření se bude opakovat v roce 2018 a poté v roce 2020 jako závěrečné šetření, které bude sloužit jako podklad pro vyhodnocení účinnosti akčního plánování v jednotlivých krajích.

1.2.1 Evaluace sběru dat – monitoring návratnosti

Graf 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

Tab. 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

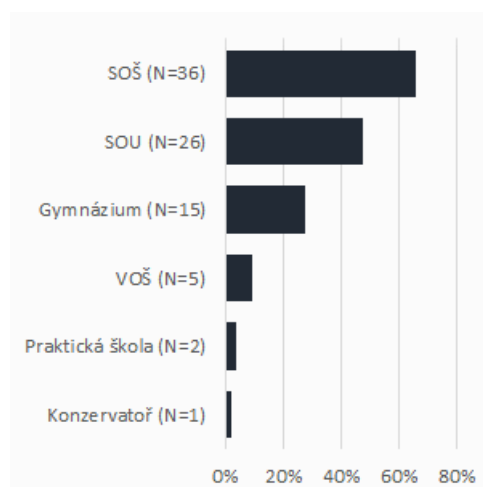
	Kompletně vyplněný dotazník		Vyplněna alespoň jedna otázka		Dotazník byl otevřen		Dotazník nebyl otevřen		Celkem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jihočeský kraj	94	100%	0	0%	0	0%	0	0%	94	100%
Královéhradecký kraj	83	100%	0	0%	0	0%	0	0%	83	100%
Liberecký kraj	51	100%	0	0%	0	0%	0	0%	51	100%
Moravskoslezský kraj	144	100%	0	0%	0	0%	0	0%	144	100%
Pardubický kraj	76	100%	0	0%	0	0%	0	0%	76	100%
Zlínský kraj	70	100%	0	0%	0	0%	0	0%	70	100%
Kraj Vysočina	63	100%	0	0%	0	0%	0	0%	63	100%
Karlovarský kraj	37	100%	0	0%	0	0%	0	0%	37	100%
Olomoucký kraj	97	99%	0	0%	0	0%	1	1%	98	100%
Ústecký kraj	97	99%	0	0%	0	0%	1	1%	98	100%
Jihomoravský kraj	126	98%	0	0%	0	0%	2	2%	128	100%
Plzeňský kraj	55	98%	0	0%	1	2%	0	0%	56	100%
Středočeský kraj	153	97%	0	0%	1	1%	3	2%	157	100%
Hlavní město Praha	189	90%	3	1%	4	2%	14	7%	210	100%
ČR celkem	1335	98%	3	0%	6	0%	21	2%	1365	100%

1.2.2 Charakteristika datového souboru

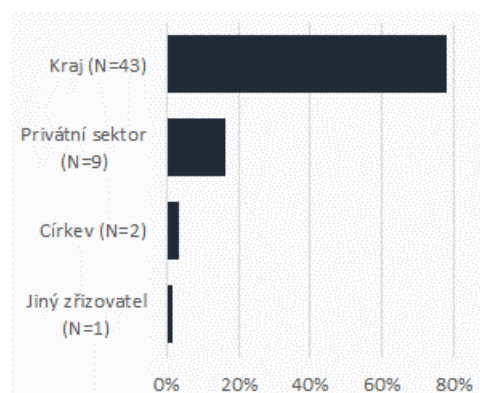
Následující obrázek ukazuje zastoupení středních škol v datovém souboru podle toho, jaké obory vzdělání vyučují. Středních odborných škol bylo v datovém souboru z Plzeňského kraje zastoupeno nejvíce, tj. 66 %, středních odborných učilišť bylo 47 % a gymnázia byla v datovém souboru zastoupena

27 %. Již menší podíl pak představovaly vyšší odborné školy (9 %), praktické školy (4 %) a konzervatoř (2 %).

Graf 2: Zastoupení škol v datovém souboru

Graf 3: Zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele

Největší zastoupení škol v datovém souboru Plzeňského kraje podle zřizovatele má kraj, přes 69 %. Podíl soukromých škol je výrazně nižší (23 %). Podíl škol v rámci Plzeňského kraje, kde je zřizovatelem církev, je 4 % a škol s jiným zřizovatelem jsou 2 %.

Co se týče podílu veřejných škol v Plzeňském kraji, je jejich zastoupení nižší než v souhrnu za Českou republiku (celkově tvoří veřejné školy téměř 75 %).

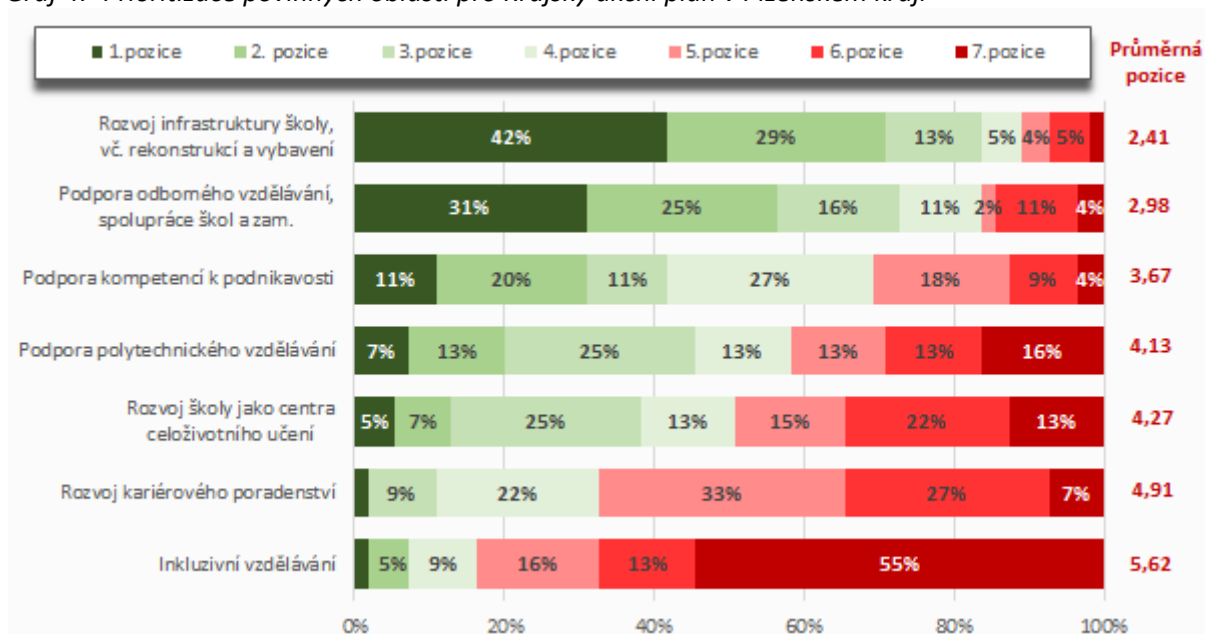
1.3 Vnímání důležitosti plánovaných intervencí školami a další hlavní zjištění

Na základě porovnání jednotlivých povinných oblastí zdůrazňují školy v Plzeňském kraji především rozvoj infrastruktury škol. Pro 42 % škol byla tato oblast z hlediska priorit na prvním místě a 29 % škol ji umístilo na druhé místo.

Druhou nejvýznamnější oblastí z hlediska přiřazení priorit byla, po zahrnutí všech výsledků z jednotlivých dotázaných škol, podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů. Téměř pro třetinu dotázaných škol to byla priorita číslo jedna (31 %). Čtvrtina škol umístila tuto oblast na druhé místo.

Třetí nejdůležitější oblastí je pro školy podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě, přičemž pro více než desetinu (11 %) dotázaných škol to byla z hlediska žebříčku priorit oblast číslo jedna. Školy v Plzeňském kraji jako další oblasti v pořadí označily podporu polytechnického vzdělávání a rozvoj školy jako centra celoživotního učení.

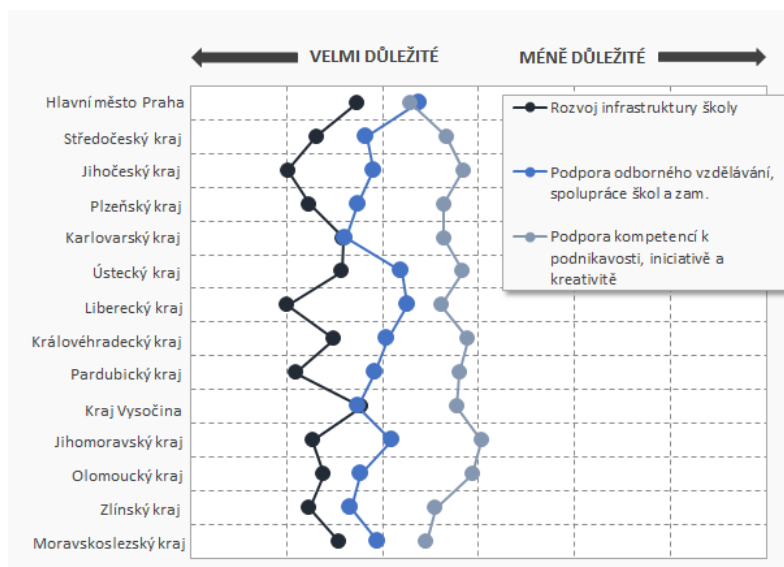
Graf 4: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v Plzeňském kraji

Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena.

Na základě porovnání jednotlivých oblastí je školami v Plzeňském kraji přisuzována nejmenší důležitost rozvoji kariérového poradenství a inkluzivnímu vzdělávání. Pro 55 % škol, tedy pro nadpoloviční většinu, má inkluzivní vzdělávání v rámci povinných oblastí nejnižší důležitost. Rozvoji kariérového poradenství přiřadila napoloviční většina škol druhou nebo třetí nejnižší důležitost. Nicméně existují školy, pro něž jsou tyto dvě oblasti z hlediska prioritizace považovány za klíčové (tyto školy tvoří ale jen 1,8 % z celku).

Graf 5: Prioritizace povinných oblastí v jednotlivých krajích

Tři vymezené nejdůležitější povinné oblasti rozvoje škol - rozvoj infrastruktury školy, podpora odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů a podpora kompetencí k podnikavosti, kreativě a iniciativě – jsou hodnoceny odlišně v jednotlivých krajích.

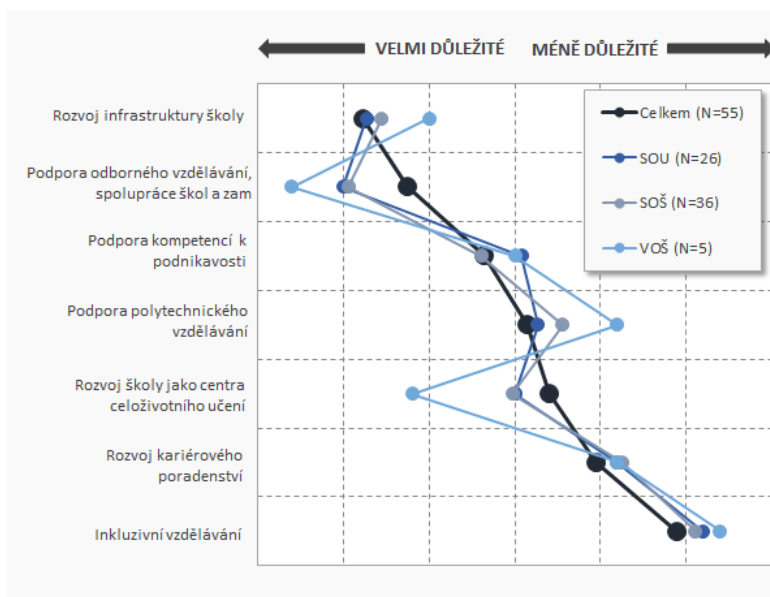
Rozvoj infrastruktury školy je prioritou v Jihočeském, Libereckém a Pardubickém kraji. V Plzeňském kraji je důležitost této oblasti lehce nadprůměrná.

Důležitost podpory odborného vzdělávání je deklarována především v Karlovarském, Zlínském kraji a na Vysočině. V Plzeňském kraji dosahuje důležitost této oblasti ve srovnání s ostatními kraji lehce nadprůměrných hodnot. Podpora kompetencí k podnikavosti je považována za vysoce důležitou zejména v Hlavním městě Praha, Moravskoslezském a Zlínském kraji. V Plzeňském kraji je ve srovnání s ostatními kraji důležitost této oblasti spíše průměrná.

1.4 Rozdíly ve vnímání důležitosti plánovaných intervencí podle typu školy

Hodnocení důležitosti povinných oblastí školami pro Krajské akční plány se ve velké míře liší v závislosti na typu školy.

Graf 6: Prioritizace povinných oblastí v Plzeňském kraji – SOU, SOŠ a VOŠ

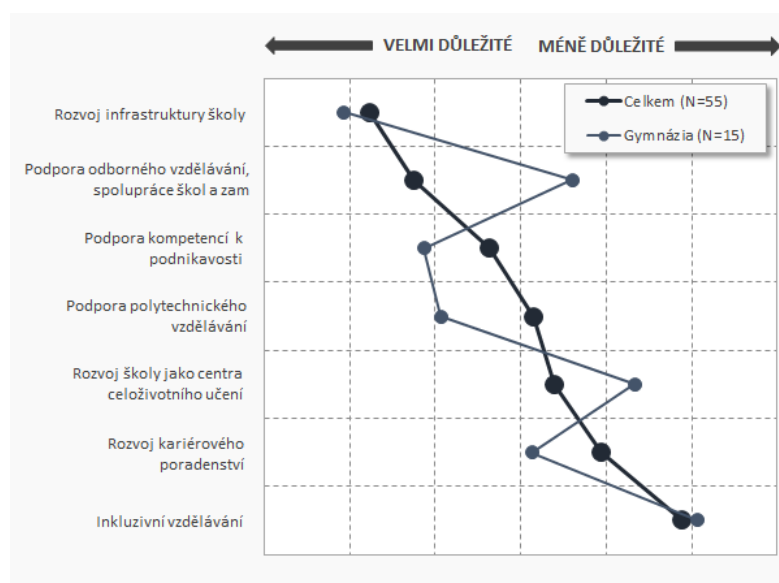

Pro odborné školy, tedy SOU, SOŠ a VOŠ, je nejdůležitější především oblast podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli. Dalšími důležitými oblastmi je rozvoj infrastruktury školy, podpora kompetencí k podnikavosti a rozvoj školy jako centra celoživotního učení (důležitost této oblasti zdůrazňují především VOŠ). Mezi pro školy méně významné oblasti se pak řadí podpora polytechnického vzdělávání, rozvoj kariérového poradenství a inkluzivní

vzdělávání. Ve srovnání s krajskými výsledky hodnocení povinných oblastí všech typů škol Plzeňského kraje je pro SOU, SOŠ a VOŠ výrazně důležitější podpora odborného vzdělávání vč. spolupráce škol

a zaměstnavatelů a rozvoj školy jako centra celoživotního učení a naopak je méně důležitá oblast podpory polytechnického vzdělávání, rozvoje kariérového poradenství a inkluzivního vzdělávání.

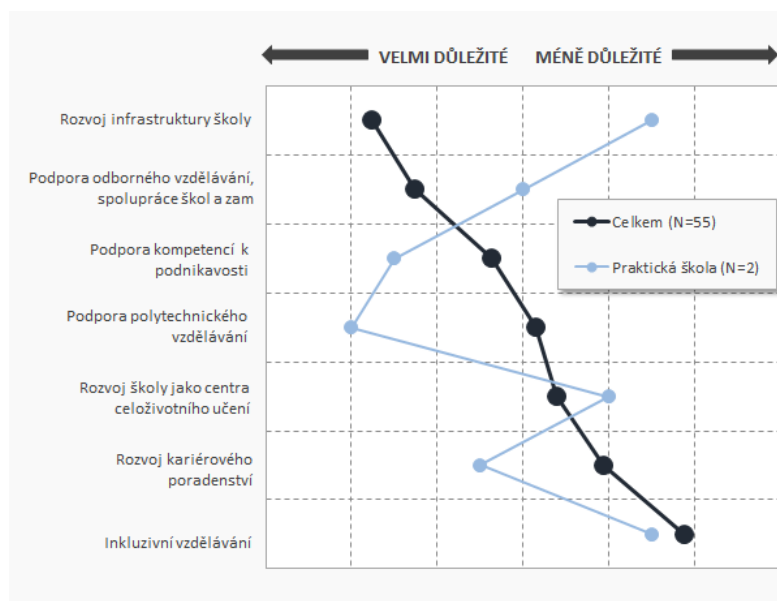
Graf 7: Prioritizace povinných oblastí v Plzeňském kraji – gymnázium

V případě gymnázií jsou výsledky takřka diametrálně odlišné od odborných škol. U gymnázií je zdůrazňována důležitost rozvoje infrastruktury školy, podpory kompetencí k podnikavosti a podpory polytechnického vzdělávání. Menší důraz pak školy kladou na rozvoj kariérového poradenství, podporu odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů, rozvoj školy jako centra celoživotního učení a inkluzivní vzdělávání.

Ve srovnání s krajskými výsledky kladou gymnázia důraz na podporu polytechnického vzdělávání, podporu kompetencí k podnikavosti a rozvoj kariérového poradenství. Nižší důležitost naopak přiřkládají odbornému vzdělávání a rozvoji dalšího vzdělávání na školách.

Graf 8: Prioritizace povinných oblastí v Plzeňském kraji – praktická škola

Ve srovnání s ostatními sledovanými oblastmi je pro praktické školy prioritou především podpora polytechnického vzdělávání a podpora kompetencí k podnikavosti. Vyšší důležitost přiřkládají praktické školy také kariérovému poradenství a spolupráci se zaměstnavateli. Naopak jako méně významná opatření označily praktické školy rozvoj školy jako centra celoživotního učení, inkluzivní vzdělávání a rozvoj infrastruktury školy.

Ve srovnání s krajskými výsledky je přisuzována vysoká důležitost podpoře polytechnického vzdělávání, podpoře kompetencí k podnikavosti a rozvoji kariérového poradenství. Velmi nízká důležitost je naopak přiřkládána rozvoji infrastruktury škol, podpoře odborného vzdělávání a rozvoji školy jako centra celoživotního učení.

Tab. 2: Prioritizace povinných oblastí v Plzeňském kraji – konzervatoř

Průměrná důležitost povinných oblastí (1=nejdůležitější; 7=nejméně důležitá)		
	Celkem (N=55)	Konzervatoř (N=1)
Rozvoj infrastruktury školy	2,2	1,0
Podpora odborného vzdělávání	2,7	4,0
Podpora kompetencí k podnikavosti	3,6	2,0
Podpora polytechnického vzdělávání	4,1	7,0
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,4	6,0
Rozvoj kariérového poradenství	4,9	3,0
Inkluzivní vzdělávání	5,9	5,0

Konzervatoř klade v rámci sledovaných oblastí důraz především na rozvoj infrastruktury školy, na podporu kompetencí k podnikavosti a na rozvoj kariérového poradenství.

Již menší důraz je pak kladen na podporu odborného vzdělávání, inkluzivní

vzdělávání, rozvoj školy jako centra celoživotního učení a podporu polytechnického vzdělávání.

2 Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Plzeňském kraji

Odborné nebo též profesní vzdělávání směřuje k získání znalostí, dovedností a kompetencí, které odpovídají určité kvalifikaci a je možné je přímo uplatnit na trhu práce při výkonu povolání na určité pracovní pozici – na rozdíl od vzdělávání všeobecného, které směřuje k osvojení klíčových kompetencí, vědomostí, dovedností a návyků pro další vzdělávání a život, včetně budoucí profesní specializace a občanského života.

Jedním z pilířů odborného vzdělávání je spolupráce škol a zaměstnavatelů, která umožňuje žákům a studentům osvojit si odborné dovednosti v reálném pracovním prostředí, tedy v reálném tempu, čase, se skutečnými nároky a především v souladu s aktuálními potřebami trhu práce, který rychleji reflektuje nové trendy a dynamiku změn v odvětvích. Role zaměstnavatelů je ovšem nezastupitelná především při rozvíjení sociálních dovedností, které zaměstnavatelé od absolventů očekávají a škola sama je nemůže v plné míře zajistit. Mezi ně patří běžné pracovní návyky, jako např. dochvilnost, schopnost převzít zodpovědnost, pracovat v týmu nebo přijímat kritiku, ale významná je také možnost poznat firemní procesy a zvyky, které se ve školním prostředí nasimulovat nedají. Tyto dovednosti usnadňují absolventům přechod ze školy do praxe, napomáhají jim lépe se identifikovat s oborem a získat reálnou představu o tom, co je čeká.

Za zaměstnavatele v tomto kontextu považujeme všechny aktéry na trhu práce, kteří mohou do smysluplné spolupráce se školami vstupovat, tedy nejen soukromé podniky zaměřené na výrobu, obchod či služby, ale také výzkumné, vzdělávací a veřejnoprávní instituce. Odborné vzdělávání je nemyslitelné především bez aktivního kontaktu školské a zaměstnavatelské sféry. Vzájemná dobře fungující spolupráce s poměrně dlouhou tradicí však byla v 90. letech 20. století přerušena a došlo tak k odtržení praktického vyučování od skutečných potřeb zaměstnavatelů.

Někteří zaměstnavatelé svou nespokojenost řešili zřízením tzv. firemních škol, které však nezajišťují duální vzdělávání po vzoru Německa či Rakouska. Hlasy volající po zavedení duálního systému vzdělávání se však stále ozývají, avšak firemní ani školské prostředí na tuto výraznou systémovou změnu není dostatečně připravené.

Samotná **spolupráce škol a zaměstnavatelů však v mnoha ohledech postrádá legislativní ukotvení** a je tedy založena především na dobrovolnosti a iniciativě jedné, či v ideálním případě obou stran. Novela školského zákona z roku 2016 klade školám za povinnost vyvíjet větší úsilí při spolupráci se zaměstnavateli – i tak zůstává zodpovědnost za přípravu žáků, a to i za přípravu poskytovanou na pracovištích zaměstnavatelů, formálně na školách, byť prakticky může a měla by být sdílená. I z tohoto důvodu nabývá spolupráce škol a zaměstnavatelů různých forem a podob. Odlišnosti jsou patrné s ohledem na velkou oborovou šíři, a to i napříč jednotlivými regiony, dále v závislosti na velikosti, přístupu a možnostech konkrétních firem a na schopnostech a strategii jednotlivých škol. Důležité však je, aby vzájemná, stabilní a dlouhodobá spolupráce přinášela benefity všem třem stranám, tedy škole, zaměstnavateli a především žákovi.

Často se také liší očekávání obou stran. Avšak **to, co školy a zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s potřebami trhu práce (aktuálními i budoucími)**. Stát i zaměstnavatelé se snaží na regionální, ale i na celostátní úrovni propagovat odborné vzdělávání jako rovnocennou, dlouhodobou a atraktivní perspektivu pro profesní život.

Hlavní zjištění

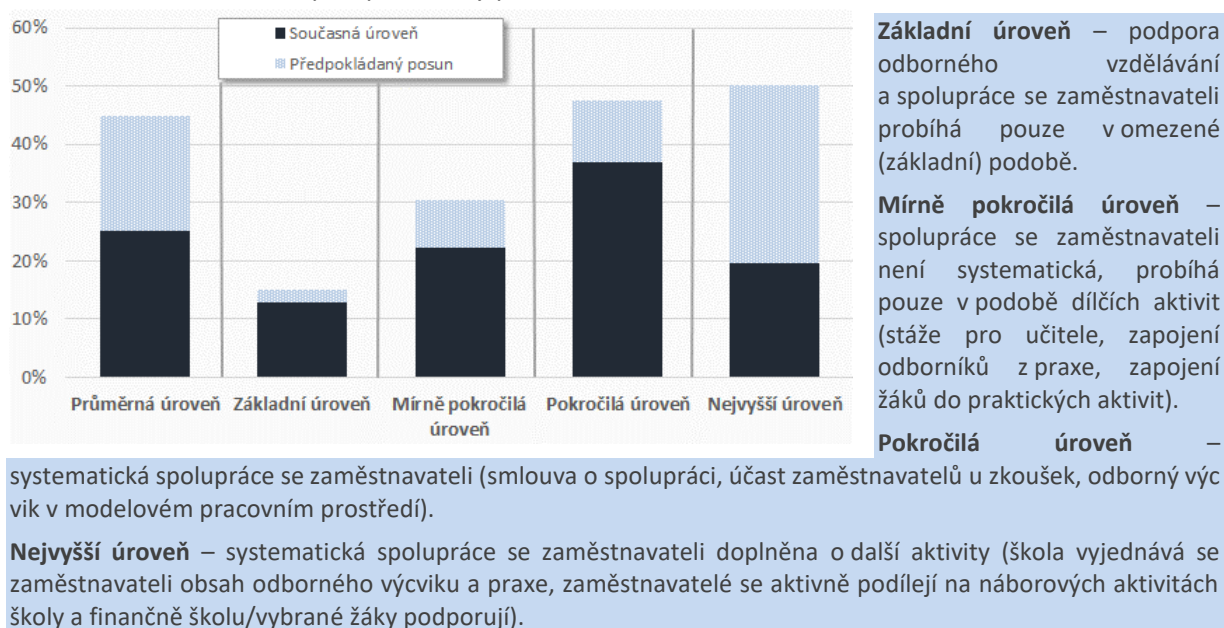
- Většina škol se v rámci této oblasti zaměřuje na systematickou spolupráci se zaměstnavateli (pokročilá úroveň - především SOU, SOŠ a VOŠ), případně realizují aktivity na mírně pokročilé úrovni, kde není spolupráce se zaměstnavateli systematická, ale probíhá v podobě dílčích činností. Vzhledem k akcentaci důležitosti této oblasti chce většina škol systematickou spolupráci se zaměstnavateli dále rozvíjet, podporovat ji dalšími dílčími aktivitami a posunout se na nejvyšší možnou úroveň (zejména SOU, SOŠ a VOŠ).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na zapojování odborníků z praxe do přednášek i výuky a realizaci odborného výcviku/praxe na pracovištích zaměstnavatelů (především SOU, SOŠ a VOŠ) – v případě zapojování odborníků z praxe ve výuce vyvíjejí aktivitu také gymnázia. Realizaci odborného výcviku na pracovištích zaměstnavatelů přisuzují školy i vysokou důležitost. SOŠ a gymnázia ve vyšší míře spolupracují s reprezentací zaměstnavatelů a regionálními sektorovými dohodami, VOŠ a praktické školy se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru. Konzervatoř se soustředí na kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti se zdravotními prohlídkami a pojištěním žáků před vstupem na pracoviště (finanční náročnost) – tento problém zmiňují především SOU, SOŠ a VOŠ. Další výraznější překážkou je, že firmy nejsou schopny spolupráci ve svých podmínkách realizovat (SOŠ, VOŠ i konzervatoř) a skutečnost, že žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí (SOU, SOŠ a praktické školy). Firmy se často také nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (uvádí to část SOU, konzervatoř i praktická škola). Více než polovina gymnázií na problémy v této oblasti nenaráží. Pokud ano, týká se to omezené dostupnosti firem vhodných pro daný obor a zaměření a nezájmu firem o spolupráci.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik (SOU, SOŠ, VOŠ a praktické školy), dále zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (také SOU, SOŠ, VOŠ i praktické školy) a stáže žáků v zahraničních firmách, což by podpořilo i výuku cizích jazyků (SOŠ a VOŠ). Školy dále často zdůrazňují potřebu vzdělávání vyučujících odborných předmětů nebo výcviku (především SOŠ) a podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (SOU, SOŠ a gymnázia). Konzervatoř by uvítala navýšení počtu hodin odborných předmětů nebo výcviku u zaměstnavatelů. Praktické školy se shodují také na potřebě vytvoření partnerských smluv škola/firma/žák/rodiče.

2.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Školy v Plzeňském kraji se v rámci podpory odborného vzdělávání zaměřují zejména na systematickou spolupráci se zaměstnavateli (pokročilá úroveň – 37 %). 22 % škol deklaruje realizaci aktivit na mírně pokročilé úrovni, kde není spolupráce se zaměstnavateli systematická, ale probíhá v podobě dílčích činností. 20 % škol rozvíjí systematickou spolupráci se zaměstnavateli implementací dalších aktivit (nejvyšší úroveň – 20 %). Naopak v nejmenší míře se pak školy zaměřují na realizaci aktivit spadajících do základní úrovně (necelých 13 %), kdy probíhá podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli pouze v omezené podobě.

Vzhledem k akcentaci důležitosti podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli v rámci prioritizace jednotlivých oblastí intervencí chce většina škol systematickou spolupráci se zaměstnavateli dále rozvíjet, podporovat ji dalšími dílčími aktivitami a posunout se na nejvyšší možnou úroveň – předpokládaný posun v této úrovni činí 31 %. Do jisté míry se pak školy chtějí rozvíjet i v rámci pokročilé a mírně pokročilé úrovně. Předpokládaný posun v rámci pokročilé úrovně je téměř 11 procentních bodů a v rámci mírně pokročilé úrovně je 8 procentních bodů. V nejmenší míře se pak školy plánují rozvíjet v rámci základní úrovně, kdy je plánovaný posun pouze něco málo přes dva procentní body.

Graf 9: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz příloha 1), je patrné, že podobně jako v případě celého kraje jsou jednotlivými typy škol zpravidla nejvíce naplňovány aktivity pokročilé úrovně. Nejvyšší posun pak školy plánují z hlediska realizace aktivit nejvyšší úrovně. Přibližně polovina (51 %) **SOU, SOŠ a VOŠ** deklaruje realizaci aktivit s prvky systematické spolupráce se zaměstnavateli (pokročilá úroveň) – tyto školy mají se zaměstnavateli smlouvu o spolupráci, zaměstnavatelé se účastní zkoušek a odborný výcvik probíhá v modelovém pracovním prostředí. **SOU, SOŠ i VOŠ** v Plzeňském kraji se plánují v budoucnu zaměřit na rozšiřování systematické spolupráce se zaměstnavateli o další aktivity. To odráží i fakt, že školy nejvýraznější posun plánují školy v realizaci aktivit nejvyšší úrovně. V rámci nejvyšší úrovně plánují **SOU** posun o 43 %, **SOŠ** plánují posun o 41 % a **VOŠ** o 35 %.

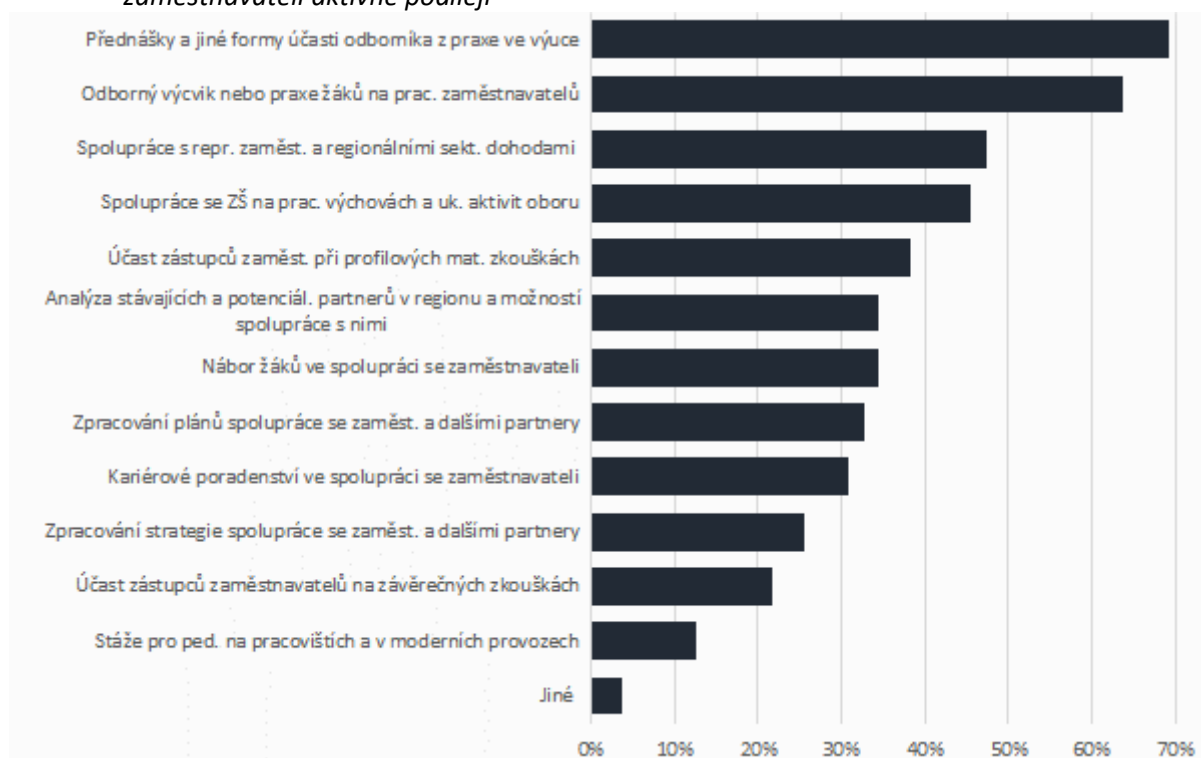
V rámci **gymnázií** je rozvíjena spolupráce se zaměstnavateli pouze na základní (20 %) nebo mírně pokročilé úrovni (spolupráce se zaměstnavateli není systematická – 27 %). Předpokládaný posun škol je v této oblasti nízký. Nejvýraznější posun (o 15 %) plánují školy v rámci nejvyšší úrovně, kdy je systematická spolupráce se zaměstnavateli doplňována o další aktivity.

V případě **konzervatoře** jsou realizovány některé činnosti, které lze zařadit do pokročilé úrovně (14 %). Určitý nárůst lze předpokládat v rámci mírně pokročilé úrovně (spolupráce se zaměstnavateli probíhá nesystematicky – nárůst o 25 %). Spolupráce se zaměstnavateli je v **praktických školách** realizována buďto v omezené podobě (základní úroveň – 25 %) nebo na pokročilé úrovni (spolupráce se zaměstnavateli je systematická – 21 %). Předpokládaný posun škol je v této oblasti nízký. Nejvýraznější posun plánují praktické školy v rámci nejvyšší úrovně, a to o 19 procentních bodů.

2.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli jsou na většině škol Plzeňského kraje zapojováni odborníci z praxe do přednášek a samotné výuky (69 %). 64 % škol realizuje odborný výcvik a praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů, 47 % škol spolupracuje s reprezentací zaměstnavatelů a regionálními sektorovými dohodami. 45 % deklaruje spolupráci se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oborů.

Graf 10: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí

Na středních a vyšších odborných školách v Plzeňském kraji se dále ve větší míře účastní zástupci zaměstnavatelů závěrečných zkoušek. 38 % škol si zajišťuje účast zástupců zaměstnavatelů při profilových maturitních zkouškách a 21 % škol deklaruje účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách. Mimo účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách přibližně 35 % škol provádí nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli a 31 % škol provádí ve spolupráci se zaměstnavateli i kariérové poradenství. Spolupráce se zaměstnavateli je patrná také z plánů škol, kdy

téměř 35 % škol provádí analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce s nimi, třetina škol má zpracovány plány spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery a čtvrtina škol zpracovala strategii této spolupráce. V nejmenší míře pak školy se zaměstnavateli spolupracují v oblasti stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (téměř 13 %).

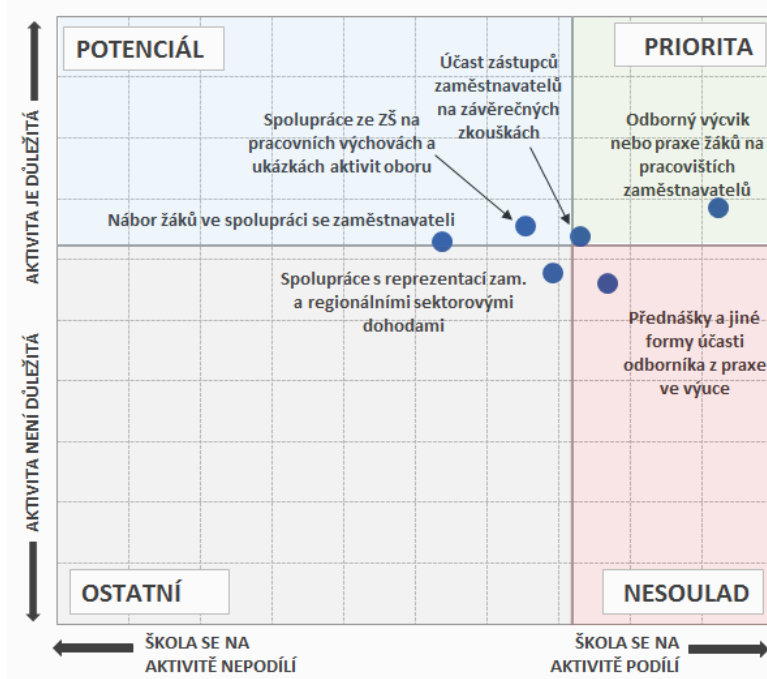
V případě **SOU, SOŠ a VOŠ** se školy zaměřují především na odborný výcvik a praxi žáků u zaměstnavatelů a zapojení odborníků z praxe do výuky a přednášek v rámci studia. 92 % učilišť Plzeňského kraje, 83 % středních odborných škol a 80 % VOŠ, realizují odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce pak realizuje 80 % VOŠ, 78 % středních odborných škol a 77 % učilišť. SOU se kromě již zmíněného dále soustředí na účast zástupců zaměstnavatelů u závěrečných zkoušek (73 %), SOŠ na spolupráci s reprezentací zaměstnavatelů a regionálními sektorovými dohodami (61 %). VOŠ dále často zmiňují spolupráci se ZŠ na pracovních výchovách (80 %).

Gymnázia se soustředí především na zapojení odborníků z praxe do výuky (60 %). Ve třetině případů probíhá spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů nebo je ve spolupráci se zaměstnavateli realizováno kariérové poradenství.

Konzervatoř se soustředí na kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli a v obou dotázaných **praktických školách** probíhá především spolupráce se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (100 %), dále jsou vždy u jedné z nich realizovány následující aktivity: zapojování odborníků z praxe do výuky (50 %), odborný výcvik je realizován na pracovištích zaměstnavatelů (50 %), je zpracována strategie spolupráce se zaměstnavateli (50 %).

2.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 11: Aktivita, na nichž se SOU podílí, a jejich důležitost

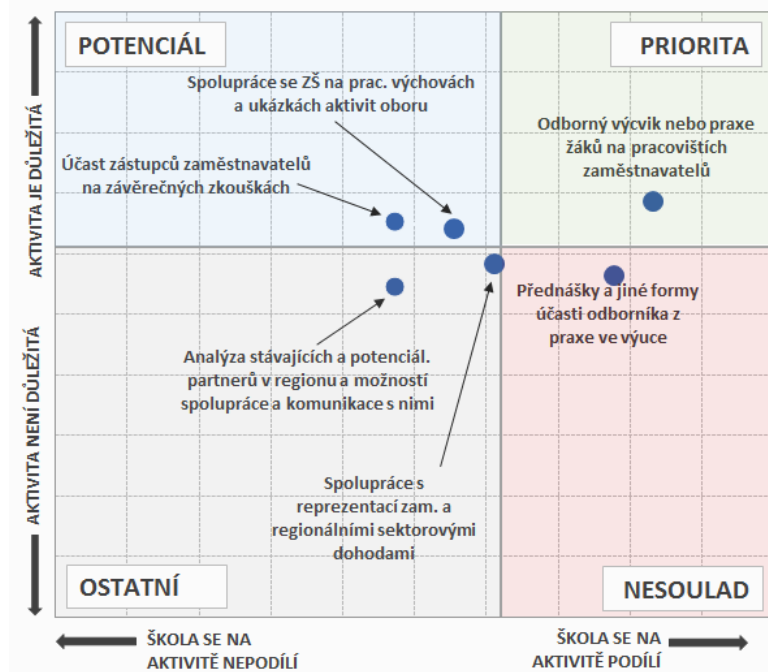
Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také důležitost sledovaných opatření, představuje pro **SOU** prioritu v oblasti odborného vzdělávání především výcvik a praxe žáků v reálném pracovním prostředí u zaměstnavatelů. Toto opatření bylo školami zmiňováno v největší míře a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako nejdůležitější.

Určitou prioritu pak pro **SOU** představuje také účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách. Na této aktivitě se

SOU ve srovnání s ostatními sledovanými položkami podílí v relativně velké míře a zároveň je této činnosti přisuzována nadprůměrná důležitost. Určitý potenciál **SOU** pak leží ve spolupráci se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru a částečně také v náboru žáků ve spolupráci se zaměstnavateli. Tyto činnosti nejsou sice realizovány až v takové míře jako činnosti prioritní, nicméně

jsou z pozice SOU ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceny jako důležité. Jistý nesoulad pak lze spatřovat v případě zapojení expertů z praxe do výuky. Přestože se SOU na tuto aktivitu poměrně intenzivně soustředí, ve srovnání s ostatními aktivitami je této činnosti přisuzována nižší důležitost.

Graf 12: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

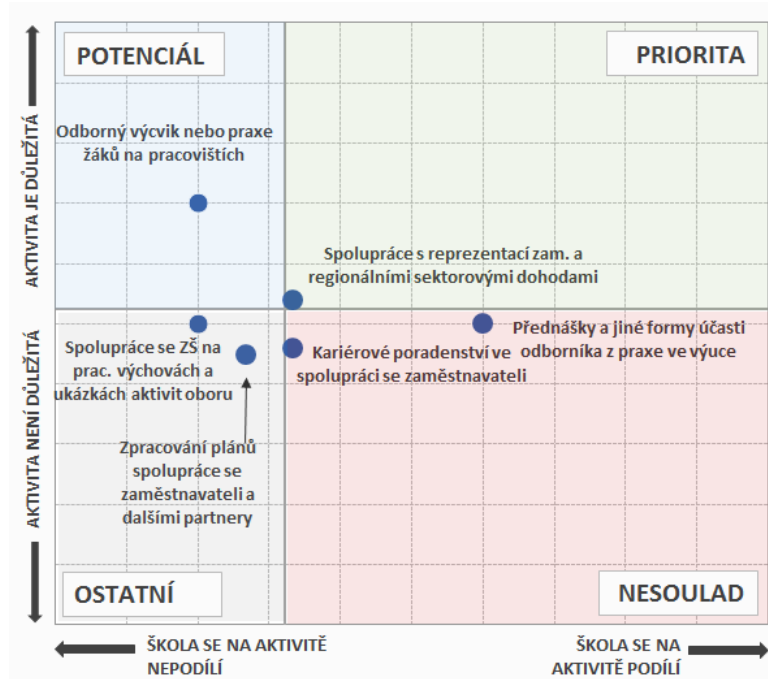

V případě **SOŠ** je, podobně jako u SOU, hlavní prioritou odborný výcvik a praxe žáků u zaměstnavatelů - na této aktivitě se SOŠ podílí nejvíce a zároveň je pro školy tato činnost ve srovnání s ostatními aktivitami nejdůležitější.

Určitý potenciál lze vidět ve spolupráci se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru. Tato aktivita je vnímána jako velmi důležitá, přestože ji z hlediska četnosti předstihují jiné, méně důležité aktivity. Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách je vnímána jako ještě důležitější než

zmiňovaná spolupráce se ZŠ, nicméně v porovnání s ní je realizována v ještě menší míře. Řada SOŠ se soustředí také na účast odborníků z praxe ve výuce, důležitost této činnosti je však ve srovnání s ostatními aktivitami vnímána jako o něco nižší a dochází tak k jistému nesouladu mezi realizací aktivity a jejím významem pro školu.

Graf 13: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě **gymnází** je prioritou především spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů regionálními sektorovými dohodami. Tato aktivita je realizována relativně velkým podílem škol, které ji zároveň ve srovnání s ostatními sledovanými položkami považují za relativně důležitou.

Určitý potenciál leží v zajištění praxe žáků na pracovištích u zaměstnavatelů. Tato aktivita není ve srovnání s ostatními činnostmi tak často realizována, nicméně je považována za velice důležitou, dokonce významnější, než zmiňovaná prioritní oblast. Z hlediska četnosti pak výrazně

vede zařazování přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe do výuky, ale z pohledu vnímané důležitosti je oproti ostatním aktivitám spíše podprůměrně důležitá. Přestože se gymnázia soustředí také na rozvoj kariérového poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli, není důležitost této činnosti ve srovnání s ostatními položkami až tak vysoká.

2.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli školy Plzeňského kraje nejčastěji naráží na to, že jsou zdravotní prohlídky a pojištění žáků před vstupem na pracoviště finančně náročné (45 %). Další nejčastěji zmiňovanou překážkou je, že firmy nejsou schopny spolupráci ve svých podmínkách realizovat (38 %) a skutečnost, že žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí (36 %).

Třetině škol v rozvoji spolupráce se zaměstnavateli brání malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření, nebo nezájem firem o spolupráci se školami, popřípadě fakt, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků.

Téměř 22 % škol se setkala s tím, že firma požaduje po žácích standard práce, zručnost a dovednosti, kterých ještě nedosahují. Pouze pro 18 % škol je spolupráce příliš finančně nákladná na to, aby ji mohly realizovat a 16 % škol narazilo na neochotu zaměstnavatelů zúčastnit se prostřednictvím svého zástupce závěrečných zkoušek.

Graf 14: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol, **SOU, SOŠ a VOŠ** zmiňují jako největší překážku to, že jsou zdravotní prohlídky a pojištění žáků před vstupem na pracoviště finančně náročné. Tuto překážku uvedlo 58 % SOU, 61 % SOŠ a 80 % VOŠ. 54 % SOU a 44 % SOŠ zmiňuje, že žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí. V případě SOU je dalším problémem to, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (38 %) a že firma požaduje po žácích takový standard, kterého ještě nedosahují (38 %). SOŠ dále poukazují na to, že firmy mají mnohdy zájem o spolupráci, ale nejsou schopny ve svých podmínkách spolupráci zorganizovat.

(50 %), případně že firmy zájem o spolupráci nemají (44 %). VOŠ mimo již zmíněné deklarují, že firmy sice mají zájem o spolupráci, ale nejsou ji schopny ve svých podmínkách organizovat (40 %) a spolupráce je pro školy navíc finančně nákladná (40 %).

Vzhledem k oborovému zaměření **gymnázií** školy v této oblasti většinou na žádné překážky nenarážejí (80 %). Pokud ano, týká se to omezené dostupnosti firem vhodných pro daný obor a zaměření (33 %) a nezájmu firem o spolupráci (27 %). Omezená dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření je ale překážkou i pro řadu odborných škol. I v celkovém vyjádření na tuto překážku naráží třetina škol Plzeňského kraje.

Konzervatoř se potýká s tím, že firmy nemohou ve svých podmínkách realizovat spolupráci a že se nedokáží přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (obojí 100 %).

Praktické školy pak poukazují například na to, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků, dostupnost firem vhodných pro daný obor je malá, žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí, firma buď nemá o žáky praktických škol zájem, nebo požaduje po žácích standard práce, zručnost a dovednosti, kterých ještě nedosahují apod.

2.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Školy měly možnost se v dotazníku vyjádřit k jednotlivým opatřením z hlediska toho, zda by jim mohla prospět k dosažení jimi stanovaného cíle v oblasti rozvoje spolupráce se zaměstnavateli. Školám v Plzeňském kraji by v oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nejvíce pomohly finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik (69 %), dále zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (62 %) a stáže žáků v zahraničních firmách, což by podpořilo i výuku cizích jazyků (58 %). Školy dále často zdůrazňují potřebu vzdělávání vyučujících odborných předmětů nebo výcviku (56 %) a podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (také 56 %).

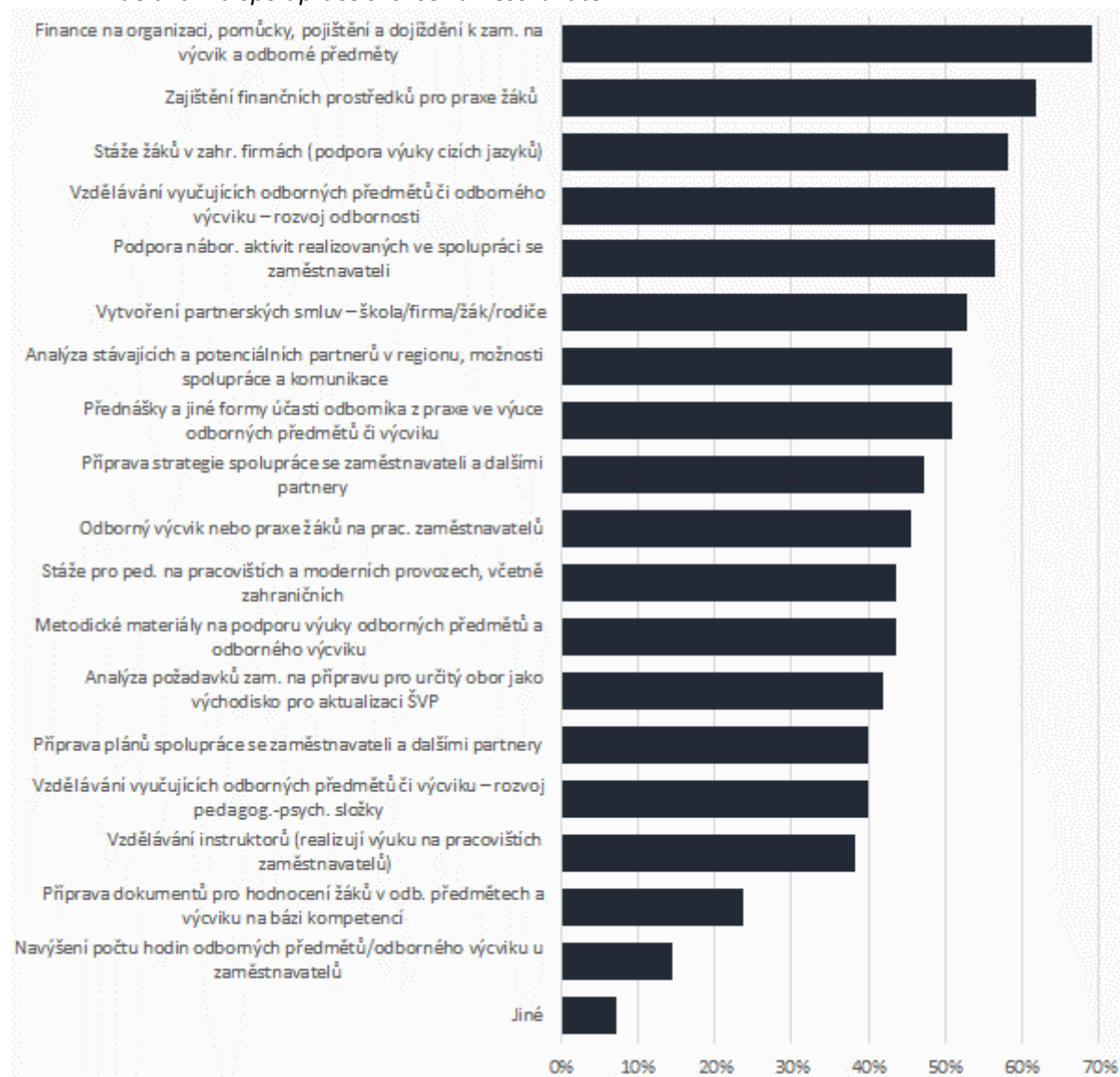
Nadpoloviční většina škol věří, že by jim realizaci spolupráce se zaměstnavateli výrazně usnadnilo vytvoření partnerských smluv – škola/firma/žák (53 %). Více než polovina škol vidí přínos v pořádání přednášek a dalších formách účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či výcviku (51 % škol). Nadpoloviční většina škol si je vědoma důležitosti analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace (51 % škol).

Naopak méně než polovina škol věří v okamžitý přínos z přípravy strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (47 %). 45 % škol si myslí, že by jim k dosažení kýženého cíle v oblasti spolupráce škol a zaměstnavatelů mohl pomoci odborný výcvik nebo praxe žáků organizovaný na pracovišti zaměstnavatelů. 44 % škol by ocenilo možnost stáží pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních, nebo metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku. Analýza požadavků zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor jako východisko pro aktualizaci ŠVP, jakožto opatření ke zlepšení realizace intervence, si získala přízeň u 42 % škol. 40 % škol sází na přípravu plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery, nebo vzdělávání vyučujících odborných předmětů či výcviku v oblasti rozvoje pedagogicko-psychologické složky. 38 % škol vidí naději ve vzdělávání instruktorů, kteří realizují výuku na pracovištích zaměstnavatelů.

Jen 24 %, tedy necelá čtvrtina škol, se domnívá, že by jí k dosažení cílů v oblasti realizace intervence napomohla příprava dokumentů pro hodnocení žáků v odborných předmětech a výcviku na bázi

kompetencí. Necelých 15 % škol si získalo opatření týkající se navýšení počtu hodin odborných předmětů či odborného výcviku u zaměstnavatelů.

Graf 15: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz. příloha 4) by **SOU, SOŠ a VOŠ** nejvíce potřebovaly finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům. Toto opatření zdůrazňuje 92 % SOU, spolu s 86 % SOŠ a 80 % VOŠ. Školy ve velké míře zmiňovaly také potřebu zajištění finančních prostředků pro praxe žáků.

SOU a SOŠ dále zdůrazňují potřebu podpory náborových aktivit ve spolupráci se zaměstnavateli. 81 % SOU dále upozorňuje na potřebu vzdělávání vyučujících odborných předmětů a 75 % SOŠ kromě již uvedených opatření zmiňuje ještě potřebu stáží žáků v zahraničních firmách, které by zároveň vedly k podpoře výuky cizích jazyků. Vyšší odborné školy by mimo již zmíněné dále uvítaly také stáže žáků v zahraničních firmách.

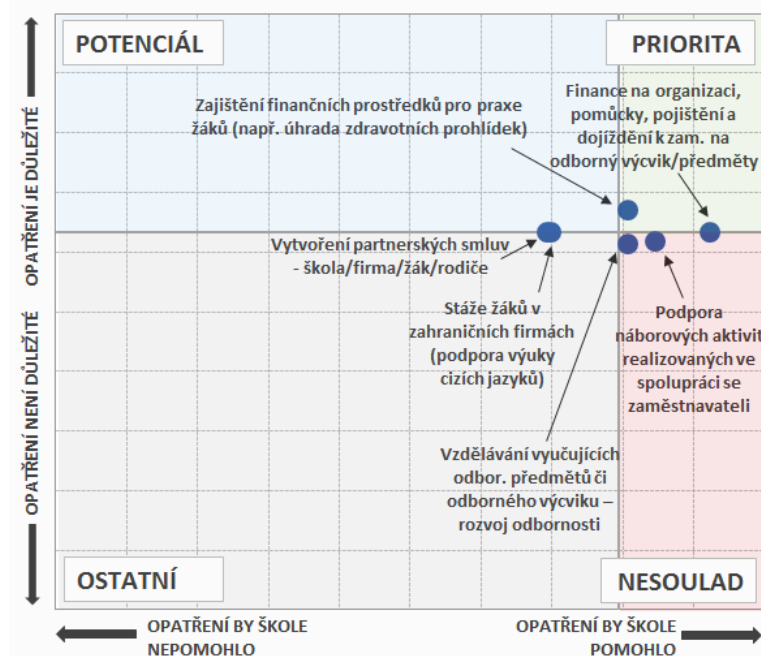
Gymnázia v největší míře uváděla potřebu analýzy stávajících potenciálních partnerů v regionu (53 %), přípravy strategie spolupráce se zaměstnavateli (40 %) a podpory náborových aktivit ve spolupráci se zaměstnavateli (33 %).

Konzervatoř by uvítala navýšení počtu hodin odborných předmětů nebo výcviku u zaměstnavatelů a v případě **praktických škol** je kladen důraz na finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům (100 %), vytvoření partnerských smluv – škola/firma/žák/rodiče (100 %) a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (50 %).

2.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

V rámci intervence na podporu odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Plzeňském kraji se školy vyjadřovaly k opatřením i z hlediska jejich důležitosti. Sumarizovaná data za jednotlivé typy škol (SOU, SOŠ a gymnázia) Plzeňského kraje jsou prezentována v následujících grafech.

Graf 16: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

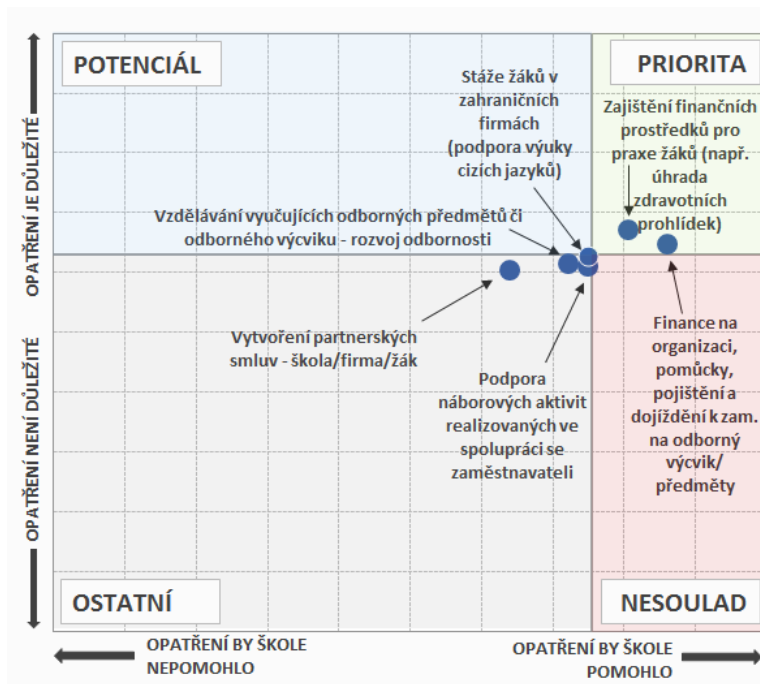
Mezi hlavní priority **SOU** patří finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků. Nejčteněji byla zmiňována potřeba financí týkající se odborného výcviku. Finanční potřeba týkající se praxí žáků byla zmíněna řidčeji, nicméně s vyšší příkládanou důležitostí. Obě zmiňovaná opatření však byla ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako velmi důležitá.

Určitý potenciál lze částečně vysledovat v případě vytvoření

partnerských smluv a stáží žáků v zahraničních firmách. Potřebnost těchto opatření nebyla ve srovnání s ostatními položkami až tak často zmiňována, nicméně jsou školami považována za srovnatelně důležitá, jako prioritní opatření týkající se financování odborného výcviku.

Určitý nesoulad lze vyzorovat u opatření zaměřujících se na podporu náborových aktivit ve spolupráci se zaměstnavateli a vzdělávání vyučujících odborných předmětů. Ačkoliv školy hodnotí tato opatření jako potřebná, jejich důležitost není ve srovnání s ostatními až tak vysoká.

Graf 17: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

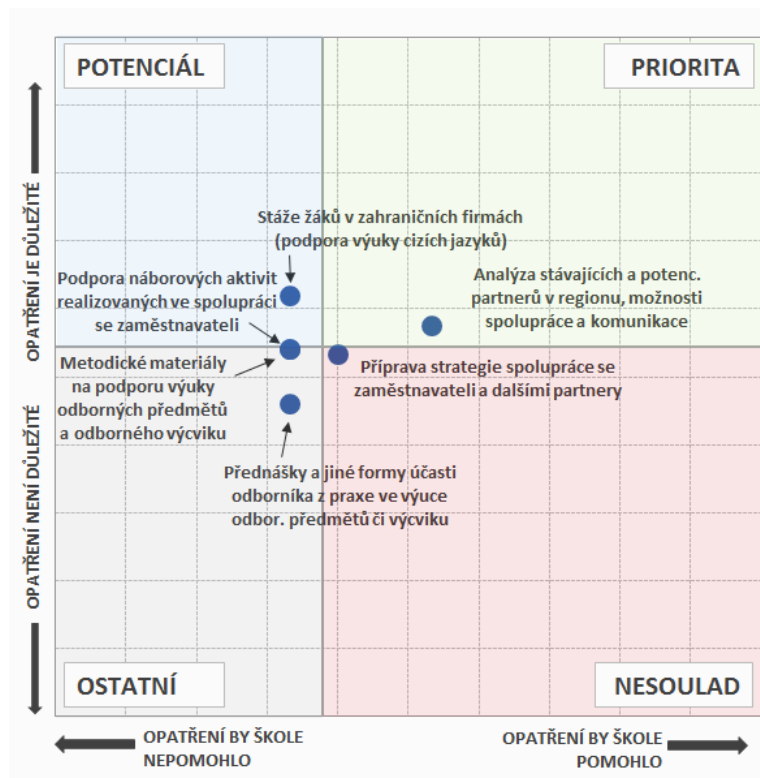

Při zohlednění důležitosti, která jednotlivým podpůrným opatřením školy přiřazovaly, se ukázalo být hlavními prioritami pro **SOŠ** především zajištění finančních prostředků pro praxe žáků a zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik nebo výuku odborných předmětů. Tato opatření jsou školami v Plzeňském kraji hodnocena jednak jako velmi potřebná a zároveň jako velmi důležitá.

Částečný potenciál lze vyzorovat u opatření týkajícího se stáží žáků v zahraničních

firmách, a to především za účelem podpory výuky cizích jazyků. Toto opatření není ve srovnání s ostatními položkami až tak často zmiňováno, nicméně je školami považováno za relativně důležité. Obdobnou četnost zmiňování, s mírně nižší vnímanou důležitostí měla i další opatření, například podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli, nebo rozvoj odbornosti vyučujících.

Graf 18: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Pro **gymnázia** je hlavní prioritou analýza stávajících a potenciál. partnerů v regionu. Toto opatření je vnímáno jako nejvíce potřebné a zároveň je školami ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako relativně důležité.

Určitý potenciál pak leží v podpoře stáží žáků v zahraničních firmách. Stážím je přikládána ještě vyšší důležitost než zmíněnému prioritnímu opatření, nicméně z hlediska vnímání potřebnosti výrazně nevybočuje. Částečný potenciál spočívá v podpoře náborových aktivit ve spolupráci se zaměstnavateli a metodických materiálech pro podporu výuky

odborných předmětů. Oběma opatřeními školy v průměru přiřadily stejnou potřebnost a spíše

průměrnou důležitost. Přestože gymnázia ve větší míře zdůrazňují potřebu přípravy strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery, není toto opatření vnímáno jako klíčové.

2.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli“ na SOU, SOŠ a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOU

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (73 % škol)	Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (69 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (58 % škol)	Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (54 % škol)	
Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (50 % škol)	Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (46 % škol)	

Činnosti, které SOU v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (92 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (77 % škol) - Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (73 % škol) - Spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje (cechy, profesní sdružení apod.); regionálními sektorovými dohodami (69 % škol) - Spolupráce ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (65 % škol) - Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (54 % škol)	- Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (58 % škol) - Žáci nejsou dostatečně disciplinováni a motivováni pro práci v reálném pracovním prostředí (54 % škol) - Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (38 % škol) - Firma požaduje po žácích příliš vysoký standard práce, zručnost a dovednosti, které na SŠ ještě nedosahují (38 % škol) - Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (35 % škol) - Nezájem firem o spolupráci se školami (35 % škol)	- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (92 % škol) - Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (85 % škol) - Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (81 % škol) - Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (81 % škol) - Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (69 % škol) - Vytvoření partnerských smluv – škola/firma/žák/rodiče (69 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila SOU

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (85 % škol)	Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (81 % škol)	Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (81 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Zaměstnavatelé se aktivně podílejí i na náborových aktivitách školy. (77 % škol)	Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (73 % škol)		
Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (73 % škol)	Zaměstnavatelé podporují účast žáků školy v odborných soutěžích. (73 % škol)	Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (73 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOŠ

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (69 % škol)	Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (58 % škol)	úroveň 1
Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (58 % škol)	Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (56 % škol)	úroveň 2
Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (50 % škol)	Škola se podílí i na vybraných aktivitách profesních organizací. (50 % škol)	úroveň 3
		úroveň 4

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (83 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (78 % škol) - Spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje (cechy, profesní sdružení apod.); regionálními sektorovými dohodami (61 % škol) - Spolupráce ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (56 % škol) - Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (47 % škol) - Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (47 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (47 % škol) - Zpracování plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (47 % škol)	- Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (61 % škol) - Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (50 % škol) - Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí (44 % škol) - Nezájem firem o spolupráci se školami (44 % škol) - Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (42 % škol) - Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (39 % škol)	- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (86 % škol) - Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (81 % škol) - Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (75 % škol) - Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (75 % škol) - Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (72 % škol) - Vytvoření partnerských smluv – škola/firma/žák/rodiče (64 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovily SOŠ

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (86 % škol)	Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (78 % škol)	úroveň 1
Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (75 % škol)	Zaměstnavatelé se aktivně podílejí i na náborových aktivitách školy. (69 % škol)	úroveň 2
Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (69 % škol)	Zaměstnavatelé podporují účast žáků školy v odborných soutěžích. (67 % škol)	úroveň 3
Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (67 % škol)	Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (67 % škol)	úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na gymnáziích

V rámci projektů (ESF, programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) zapojuje škola žáky do praktických aktivit. (40 % škol)	Získané zkušenosti jsou jednotlivé bez celkové strategie spolupráce s konkrétními cíli nebo smlouvou na další rok. (33 % škol)	Systematickou spolupráci s konkrétními zaměstnavateli ani dalšími partnery (MŠ, ZŠ, neziskový sektor, VŠ, instituce vědy a výzkumu apod.) škola nerozvíjí. (27 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (27 % škol)	Při vlastní iniciativě firem spolupráce nastane, ale není dlouhodobá a neovlivňuje jiné obory na škole ani celkovou strategii školy. (20 % škol)	Škola nevytváří pravidelně regionální analýzu a přehled vhodných potenciálních partnerů pro spolupráci a podporu školy. (20 % škol)	
	Škola v posledních 3 letech neměla soustavnější spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery v regionu. Nicméně se o takové partnery zajímá a dělá analýzu pro ŠVP a jeho aktualizaci. (20 % škol)	Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (20 % škol)	

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (60 % škol) - Spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje (cechy, profesní sdružení apod.); regionálními sektorovými dohodami (33 % škol) - Kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (33 % škol) - Zpracování plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (27 % škol) - Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (20 % škol) - Spolupráce ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (20 % škol) - Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (20 % škol)	- V této oblasti nenarážíme na žádné překážky (53 % škol) - Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (33 % škol) - Nezájem firem o spolupráci se školami (27 % škol) - Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (20 % škol) - Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (20 % škol) - Žáci nejsou dostatečně disciplinováni a motivováni pro práci v reálném pracovním prostředí (20 % škol) - Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (20 % škol)	- Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace (53 % škol) - Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (40 % škol) - Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (33 % škol) - Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (33 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (33 % škol) - Metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (33 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila gymnázia

V rámci projektů (ESF, programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) zapojuje škola žáky do praktických aktivit. (47 % škol)	Získané zkušenosti jsou jednotlivé bez celkové strategie spolupráce s konkrétními cíli nebo smlouvou na další rok. (40 % škol)	Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (33 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Zaměstnavatelé podporují účast žáků školy v odborných soutěžích. (33 % škol)	Škola v posledních 3 letech neměla soustavnější spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery v regionu. Nicméně se o takové partnery zajímá a dělá analýzu pro ŠVP a jeho aktualizaci. (27 % škol)	Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (27 % škol)	
	Systematickou spolupráci s konkrétními zaměstnavateli ani dalšími partnery (MŠ, ZŠ, neziskový sektor, VŠ, instituce vědy a výzkumu apod.) škola nerozvíjí. (27 % škol)		
Při vlastní iniciativě firem spolupráce nastane, ale není dlouhodobá a neovlivňuje jiné obory na škole ani celkovou strategii školy. (27 % škol)	Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (27 % škol)	Škola má zpracovanou strategii spolupráce se zaměstnavateli, kterou průběžně aktualizuje. (27 % škol)	
	Škola učitelům nabízí stáže, zapojuje odborníky z praxe do výuky. (27 % škol)		

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-11 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 1: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun – podle typu školy

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=26)	Průměrná úroveň	 31%	 + 26%
	Základní úroveň	 10%	 + 1%
	Mírně pokročilá úroveň	 14%	 + 10%
	Pokročilá úroveň	 51%	 + 12%
	Nejvyšší úroveň	 25%	 + 43%
SOŠ (N=36)	Průměrná úroveň	 33%	 + 24%
	Základní úroveň	 8%	 + 2%
	Mírně pokročilá úroveň	 22%	 + 7%
	Pokročilá úroveň	 51%	 + 9%
	Nejvyšší úroveň	 27%	 + 41%
Gymnázium (N=15)	Průměrná úroveň	 12%	 + 11%
	Základní úroveň	 20%	 + 3%
	Mírně pokročilá úroveň	 27%	 + 8%
	Pokročilá úroveň	 10%	 + 9%
	Nejvyšší úroveň	 8%	 + 15%
VOŠ (N=5)	Průměrná úroveň	 34%	 + 18%
	Základní úroveň	 0%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 10%	 + 5%
	Pokročilá úroveň	 51%	 + 0%
	Nejvyšší úroveň	 33%	 + 35%
Konzervatoř (N=1)	Průměrná úroveň	 5%	 + 3%
	Základní úroveň	 0%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 0%	 + 25%
	Pokročilá úroveň	 14%	 + 0%
	Nejvyšší úroveň	 0%	 + 0%
Praktická škola (N=2)	Průměrná úroveň	 16%	 + 13%
	Základní úroveň	 25%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 13%	 + 13%
	Pokročilá úroveň	 21%	 + 7%
	Nejvyšší úroveň	 13%	 + 19%

Příloha 2: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí - podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	24	 92%	35	 64%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	20	 77%	38	 69%
	Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách	19	 73%	21	 38%
SOŠ (N=36)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	30	 83%	35	 64%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	28	 78%	38	 69%
	Spolupráce s reprezentací zam. a regionálními sektorovými dohodami	22	 61%	26	 47%
Gymnázium (N=15)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	9	 60%	38	 69%
	Spolupráce s reprezentací zam. a regionálními sektorovými dohodami	5	 33%	26	 47%
	Kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli	5	 33%	17	 31%
VOŠ (N=5)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	4	 80%	38	 69%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	4	 80%	35	 64%
	Spolupráce se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru	4	 80%	25	 45%
Konzervatoř (N=1)	Kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli	1	 100%	17	 31%
Praktická škola (N=2)	Spolupráce se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru	2	 100%	25	 45%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	1	 50%	38	 69%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	1	 50%	35	 64%
	Zpracování strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery	1	 50%	14	 25%
	Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách	1	 50%	21	 38%

Příloha 3: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	15	58%	25	45%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	14	54%	20	36%
	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	10	38%	18	33%
	Firma požaduje po žácích standard práce, zručnost a doved., kterých ještě nedosahují	10	38%	12	22%
SOŠ (N=36)	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	22	61%	25	45%
	Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat	18	50%	21	38%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	16	44%	20	36%
	Nezájem firem o spolupráci se školami	16	44%	18	33%
Gymnázium (N=15)	V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	8	53%	11	20%
	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	5	33%	18	33%
	Nezájem firem o spolupráci se školami	4	27%	18	33%
VOŠ (N=5)	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	4	80%	25	45%
	Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat	2	40%	21	38%
	Spolupráce je pro školu příliš finančně nákladná	2	40%	10	18%
Konzervatoř (N=1)	Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat	1	100%	21	38%
	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	1	100%	18	33%
Praktická škola (N=2)	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	1	50%	18	33%
	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	1	50%	18	33%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	1	50%	20	36%
	Jiné (Firmy nemají o žáky praktických škol zájem)	1	50%	5	9%
	Firma požaduje po žácích standard práce, zručnost a doved., kterých ještě nedosahují	1	50%	12	22%

Příloha 4: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	24	92%	38	69%
	Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli	22	85%	31	56%
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek)	21	81%	34	62%
	Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti	21	81%	31	56%
SOŠ (N=36)	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	31	86%	38	69%
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek)	29	81%	34	62%
	Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli	27	75%	31	56%
	Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků)	27	75%	32	58%
Gymnázium (N=15)	Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace	8	53%	28	51%
	Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery	6	40%	26	47%
	Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli	5	33%	31	56%
VOŠ (N=5)	Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků)	4	80%	32	58%
	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	4	80%	38	69%
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek)	4	80%	34	62%
Konzervatoř (N=1)	Navýšení počtu hodin odborných předmětů/odborného výcviku u zaměstnavatelů	1	100%	8	15%
Praktická škola (N=2)	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	2	100%	38	69%
	Vytvoření partnerských smluv – škola/firma/žák/rodiče	2	100%	29	53%
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek)	1	50%	34	62%

3 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Plzeňském kraji

V rámci projektu P-KAP je oblast kompetencí k iniciativě, kreativitě a podnikavosti chápána v nejširším slova smyslu, tedy ve smyslu proaktivního přístupu jedince ke svému uplatnění na trhu práce i v rámci občanského života. Správné uchopení těchto kompetencí vede k zajištění potřeby seberealizace (při využití silných stránek jedince).

Podpora rozvoje těchto kompetencí se dá shrnout pod pojem výchova k podnikavosti (dále VkP), používaný i odbornou veřejností. Tuto podporu lze chápat jako **výchovu k podnikavosti zahrnující všechny výukové metody, jež směřují k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností.**

S výchovou k podnikavosti je pak také spojen pojem „**podnikavý člověk**“, kterého lze definovat jako: osobu aktivně hledající příležitosti, jež umí také využít (nikoliv však zneužít). Ty pak může uplatnit jak v roli podnikatele, ale i jako kvalitní zaměstnanec.

Podnikavost a související kompetence tedy vycházejí z podnikatelských přístupů, lze je však uplatnit nejen v komerční sféře, ale také v neziskovém sektoru a v občanském životě. Z tohoto pohledu je součástí VkP nauka o podnikání (vč. problematiky etiky v podnikání) a také oblast společenské odpovědnosti (z pohledu firmy, sociálních projektů i z pohledu jednotlivce, tj. ve smyslu dobrovolnictví).

Zejména se však v rámci VkP jedná o rozvoj určitých kompetencí, které by se daly nazvat „podnikavé“ a jsou rozvíjeny v rámci těchto témat:

- vidění příležitostí – tj. schopnost vyhledávat, kriticky hodnotit příležitosti,
- iniciativa a aktivita – tj. schopnost využívat příležitosti, aktivně přicházet s nápady a realizovat je,
- kreativní myšlení a tvořivost – tj. schopnost rozvíjet nápady,
- strategické řízení – tj. kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, dlouhodobě plánovat, schopnost předvídat,
- týmová práce – tj. leadership a schopnost práce v týmu,
- flexibilita – tj. schopnost přizpůsobovat se změnám,
- vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,
- schopnost přijímat riziko,
- finanční gramotnost – tj. schopnost vidět věci i ve finančních souvislostech.

Podle závěrů Evropské komise definovaných ve strategii Evropa 2020 **musí mít do konce roku 2020 každý žák počátečního vzdělávání praktickou zkušenost s VkP.** Prováděcím opatřením evropského cíle v ČR by mělo být **začlenění VkP plošně do výuky středních a vyšších odborných škol.** Právě uchopení podnikavosti jako klíčové kompetence dává dobrý základ pro rozvinutí výchovy k podnikavosti v rámci celé školy a většiny předmětů. Na nejvyšší úrovni pak podnikavost „proroste“ do celé **kultury školy**, kdy ji většina učitelů vědomě rozvíjí v rámci svých předmětů.

Pro začlenění podnikavosti do výuky je zapotřebí zejména **vzdělávání pedagogů a jejich pozitivní motivace k rozšíření praktické výuky**, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů.

Doporučujeme, aby **na každé škole** byl ustanoven **jeden pracovník**, který bude VkP zaštiťovat, bude se seznamovat s aktuálními informacemi a ty předávat dál ostatním učitelům. Tímto pracovníkem nemusí nezbytně být vyučující ekonomických předmětů. Vhodnou osobou je například vyučující, který má osobní zkušenost s podnikáním, či vyučující, který organizuje školní i mimoškolní aktivity. Tato role

může být také dána koordinátorovi spolupráce škol a firem či kariérovému poradci, na jehož oblast VcP úzce navazuje. V některých případech může být vhodnou osobou i aktivní rodič.

Na národní úrovni je zapotřebí vybudovat metodickou podporu a bázi znalostí, aby měli učitelé z čeho čerpat nové znalosti a dovednosti spojené s rozvojem podnikavosti a mohli kvalitně pracovat s žáky a studenty. V optimální variantě by měla vzniknout Národní strategie VcP.

V rámci volnočasových aktivit nebo dalších aktivit školy souvisejících s odborným vzděláváním by měli mít žáci **možnost vyzkoušet si podnikání v praxi**. K tomu slouží např. akcelerační a start-up programy či inkubátory, jejichž síť by měla být přístupná také pro středoškoláky. Cílem by v tomto směru mělo být hlavně praktické vzdělávání. Zde je třeba konstatovat, že některé aktivity, které se na většině škol dějí formou vyučovacích předmětů, mohou být zařazeny i jako **předmět volitelný či nepovinný** (fiktivní firmy, JA firmy, ad.)

Hlavní zjištění

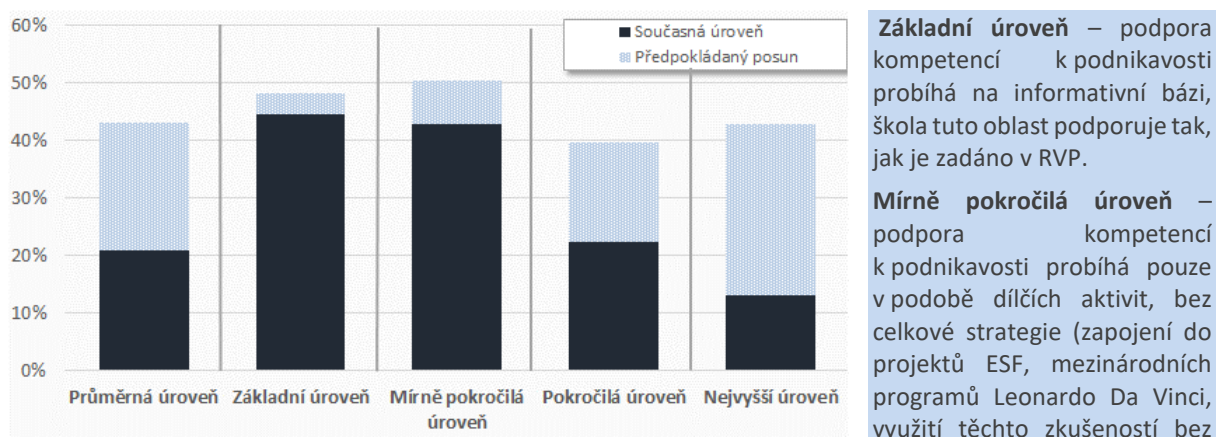
- Podporu kompetencí k podnikavosti rozvíjí většina škol především na základní úrovni a v rámci zadání RVP (bez ohledu na zaměření školy). Školy mají nicméně zájem tuto oblast dále rozvíjet. Nejvýraznější posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně, kdy je podpora kompetencí k podnikavosti jednou z priorit školy (také bez ohledu na zaměření školy).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na to, aby naučily žáky myslet kriticky a inovativně (tato činnost je velmi často zmiňována většinou typů škol) a na výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného (gymnázia, praktické školy) a odborného vzdělávání (SOU, SOŠ, VOŠ). Obě aktivity považují školy za důležité. SOU se dále soustředí na to, aby pedagogičtí pracovníci dostávali informace a podněty ke vzdělávání v podnikavosti a využívali je ve výuce. Gymnázia realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování. Konzervatoř i praktická škola organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo výuku (tento problém je často zmiňován většinou typů škol). Dalším velmi často zmiňovaným problémem je malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci (všechny typy škol kromě konzervatoře) a nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (SOU, SOŠ, VOŠ a gymnázia). Gymnázia a VOŠ deklarují malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti. Jedna z praktických škol uvádí, že management školy nepovažuje toto téma za prioritu.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především: podpora školních projektů, např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ (toto opatření zdůrazňují prakticky všechny typy škol kromě VOŠ), zapojení odborníků z praxe do výuky (všechny typy škol kromě konzervatoře) a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT školy (SOU, SOŠ, VOŠ i gymnázium). VOŠ by dále pomohla podpora vytváření školních „firem“ a podpora komunikace/řízení organizování práce prostřednictvím ICT.

3.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Podporu kompetencí k podnikavosti rozvíjí školy v Plzeňském kraji především pouze v rámci základní úrovně a v rámci zadání RVP (45 %), případně vyvíjejí činnosti na mírně pokročilé úrovni, kdy podpora podnikavosti probíhá v podobě dílčích aktivit, nad rámec RVP, ale bez celkové strategie (43 %). Naopak v nejmenší míře se pak školy zaměřují na realizaci aktivit spadajících do nejvyšší úrovně (necelých 13 %), kdy probíhá podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě systematicky do té míry, že se stává jednou z priorit školy.

Školy mají nicméně zájem podporu kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě dále rozvíjet. Nejvýraznější posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 30 procentních bodů), čili podíl realizovaných aktivit nejvyšší úrovně by měl být v budoucnu několikanásobně vyšší než dnes. Významný posun plánují školy i v rámci aktivit pokročilé úrovně (o 17 procentních bodů). Tyto záměry svědčí o tom, že si školy uvědomují rostoucí význam podnikavosti, kreativity a iniciativy pro úspěšný přechod absolventů na trh práce. Přestože aktivity těchto úrovní byly prozatím rozvíjeny jen velmi opatrně, posun, který školy plánují, by vedl k míře realizace aktivit nejvyšších úrovní okolo 40 %.

Graf 19: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun

celkové koncepce).

Pokročilá úroveň – systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti (škola spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na podporu podnikavosti – CEFIF, spoluúčast na projektech na celostátní nebo krajské úrovni, pravidelné využívání informací a podnětů k rozvoji oblasti).

Nejvyšší úroveň – systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti je jednou z priorit školy, pro oblast je vyčleněn pracovník školy, který se stará o aktivity podporující podnikavost a koordinaci učitelů; je doplňováno dalšími dílčími aktivitami (projektové dny, konzultace a exkurze, aktivní zapojení žáků do vedení vyučování, kooperace s podnikateli z okolí).

Zaměříme-li se na jednotlivé typy škol (viz příloha 5), vidíme, že většinou školy realizují především aktivity základní úrovně, popřípadě mírně pokročilé úrovně (SOU, SOŠ) a výsledky za jednotlivé typy škol jsou obdobné jako souhrn za celý kraj. Nejvyšší posun plánují školy všech typů především na nejvyšší úrovni, a většinou půjde o posun na několikanásobně vyšší hodnotu, oproti současné.

Na většině **SOU** a **SOŠ** probíhá podpora kompetencí k podnikavosti formou dílčích aktivit bez celkové strategie (mírně pokročilá úroveň) nebo pouze na základní úrovni dle zadání RVP. Mírně pokročilou úroveň naplňují SOU ze 48 % a SOŠ z 52 %. Aktivity základní úrovně jsou SOU realizovány ze 42 % a SOŠ ze 47 %. V rámci SOU i SOŠ je nicméně patrný zájem o systematické rozvíjení kompetencí k podnikavosti na vyšší úrovni. V rámci nejvyšší úrovně se SOU plánují posunout z dosavadních 12 %

o 33 procentních bodů a SOŠ plánují posun z 15 % o 37 procentních bodů. Plánovaný posun v rámci pokročilé úrovně je u SOU a SOŠ rovněž výrazný, a to o 19–20 procentních bodů.

VOŠ podporují podnikavost realizací aktivit spadajících především do základní úrovně (50 %). Realizace aktivit mírně pokročilé a pokročilé úrovně je shodná, 30 %, přičemž výraznější posun se bude týkat spíše aktivit pokročilé úrovně. Nejvyšší nárůst lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 43 %), která je v současnosti realizována jen okrajově, z 10 procent.

Podpora kompetencí k podnikavosti probíhá na většině **gymnází** pouze ve své základní podobě, v rámci RVP (základní úroveň – 50 %), případně na mírně pokročilé úrovni (37 %). Určitý posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 23 %), v ostatních úrovních bude posun slabší.

Konzervatoř vyvíjí činnost především na základní úrovni (50 %). Žádný výraznější posun v této oblasti nelze očekávat. Na rozdíl od ostatních typů škol Plzeňského kraje, realizuje konzervatoř aktivity nejvyšší úrovně (25 %), nicméně posun v rámci nejvyšší úrovně předpokládá jen o 13 procentních bodů. Vyšší posuny konzervatoř předpokládá u mírně pokročilé úrovně a také plánuje realizaci aktivit dosud opomíjené, pokročilé úrovně.

Také **praktické školy** se v rámci podpory podnikavosti pohybují především na základní úrovni (50 %) a aktivity ostatních úrovní prakticky nerealizují. Školy mají nicméně zájem o rozvíjení podnikavosti na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 25 %).

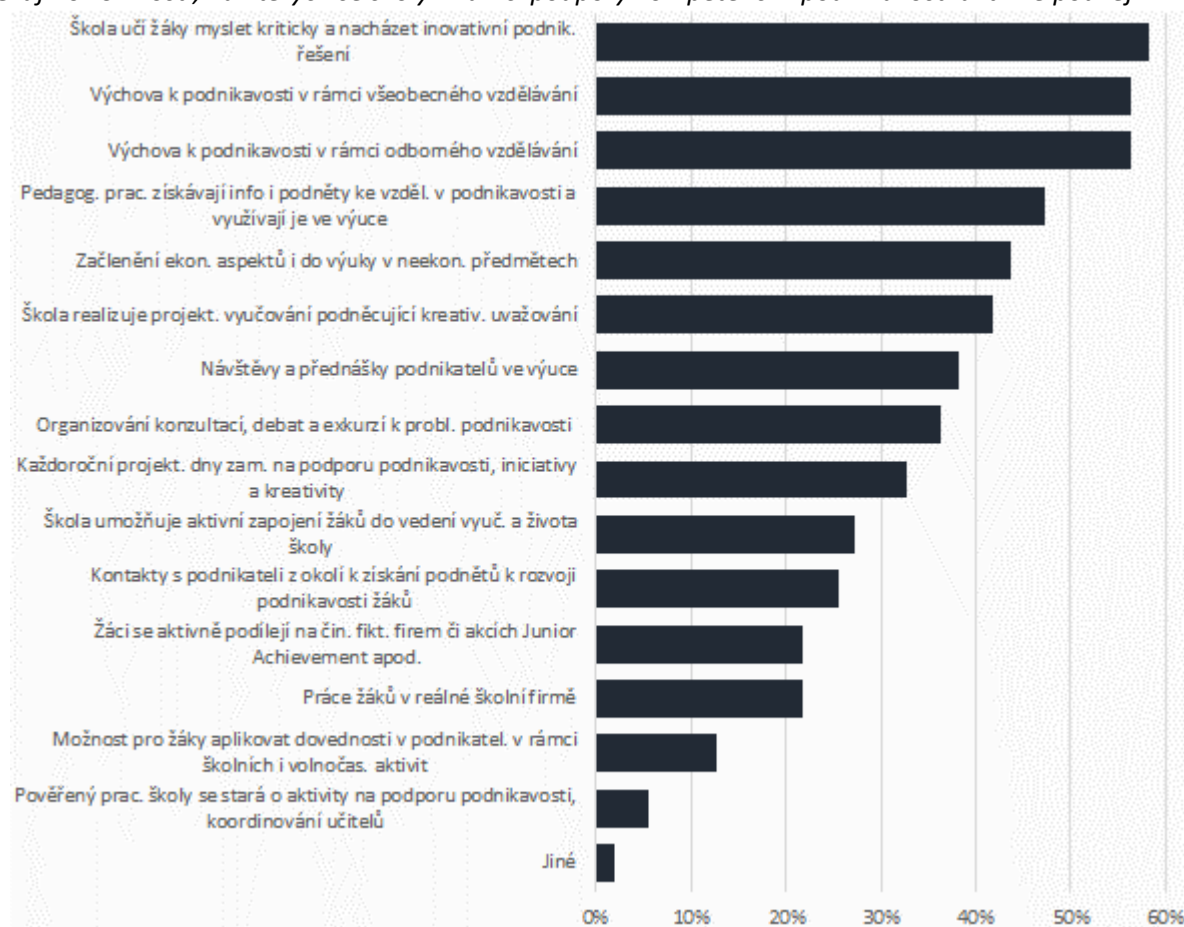
3.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci podpory kompetencí k podnikavosti se školy zaměřují především na to, aby naučily žáky myslet kriticky a inovativně (58 %) a na výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného a odborného vzdělávání (obojí 56 %). Pedagogičtí pracovníci škol dále získávají informace i podněty ke vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (47 %) a školy se soustředí na začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (44 %).

Střední a vyšší odborné školy v Plzeňském kraji se dále snaží realizovat ve větší míře projektové vyučování podněcující kreativní uvažování (42 %) a pořádají návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (38 %). Školy se dále soustředí také na organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti (36 %) a na každoroční projektové dny zaměřené na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity (33 %).

27 % škol umožňuje aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy a čtvrtina škol v Plzeňském kraji je v kontaktu s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (25 %). Ve 22 % škol se žáci aktivně podílejí na činnosti fiktivních firem či akcích Junior Achievement apod. a ve stejném podílu škol také mohou pracovat v reálné školní firmě. Možnost pro žáky aplikovat dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit využívá 13 % škol Plzeňského kraje a 5 % škol uvádí, že se pověřený pracovník školy se stará o aktivity na podporu podnikavosti a koordinování učitelů .

Graf 20: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz. příloha 6) **SOU**, **SOŠ** i **VOŠ** se v rámci aktivit soustředí především na výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání a vedou své žáky ke kritickému a inovativnímu myšlení.

SOU se dále soustředí na to, aby pedagogičtí pracovníci dostávali informace ke vzdělávání v podnikavosti a využívali je ve výuce (62 %), **SOŠ** se soustředí na výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (64 %) a **VOŠ** mimo více zmíněné realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování (80 %).

Gymnázia primárně realizují projektové vyučování, které podněcuje ke kreativnímu uvažování (60 %) a dále pak školy také ve velké míře učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatelská řešení a zaměřují se na výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (obojí 53 %).

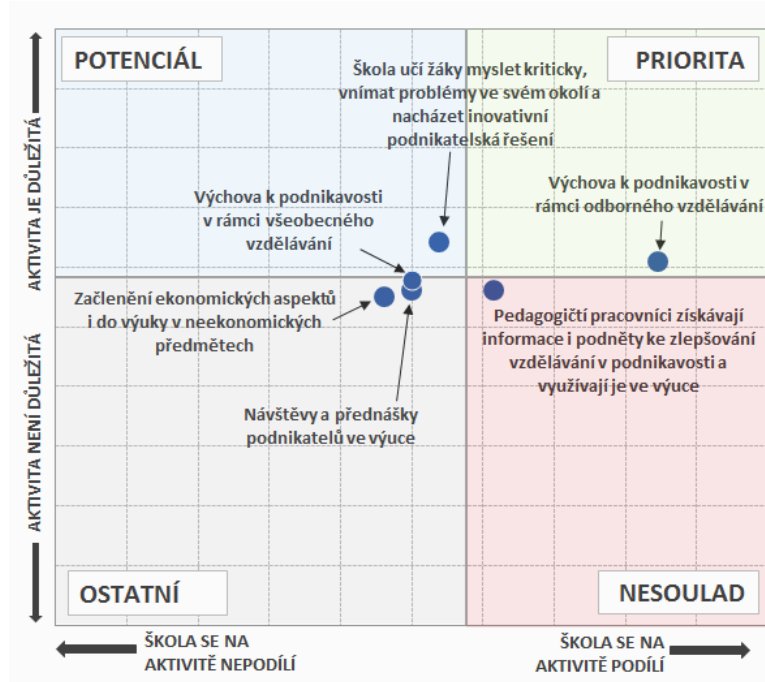
Také **konzervatoř** se snaží učit své žáky myslet kriticky a inovativně a dále pak umožňuje aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a organizuje konzultace, debaty a exkurze k problematice.

Praktické školy učí své žáky myslet kriticky a inovativně, organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele, zaměřují se na výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání a pořádají každoroční projektové dny za měřené na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity (vše shodně 50 %).

3.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními na podporu podnikavosti zohlednili i jejich důležitost v očích škol, představuje pro **SOU** prioritu především výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Školy se na této činnosti aktivně podílí a zároveň jí přiřkládají ve srovnání s ostatními položkami relativně vysokou důležitost.

Graf 21: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

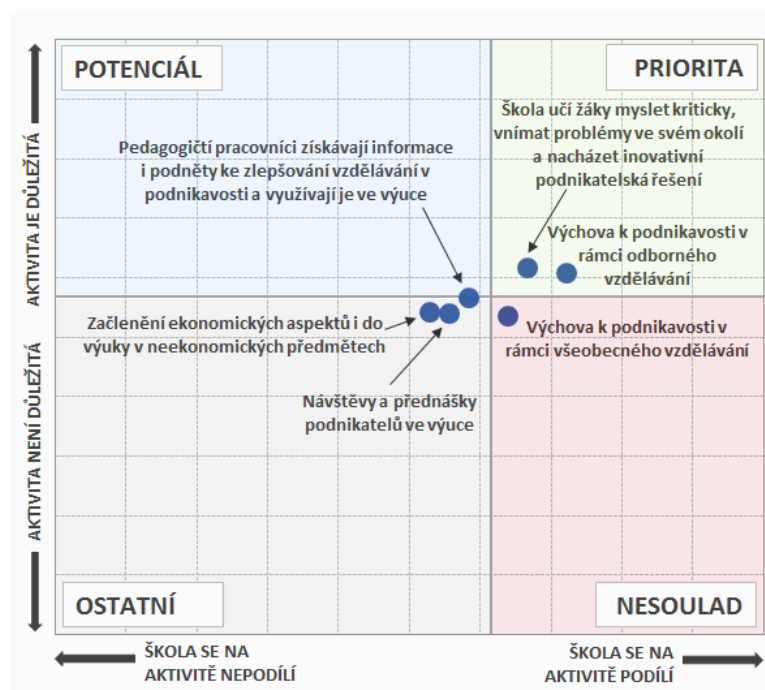

Významný potenciál je SOU spatřován v rozvíjení kritického a inovativního myšlení žáků, na kterém se školy sice podílejí v menší míře, ale ve srovnání s ostatními sledovanými položkami mu přiřkládají vysokou důležitost. Prostor je zapotřebí věnovat i výchově k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání, přestože v porovnání s předchozími dvěma aktivitami, se této činnosti SOU věnují v ještě menší míře.

Ve větší míře se SOU soustředí na získávání informací a podnětů v této oblasti a jejich následné využívání ve výuce. Tato aktivita

však ve srovnání s ostatními sledovanými položkami není považována za příliš významnou.

Graf 22: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

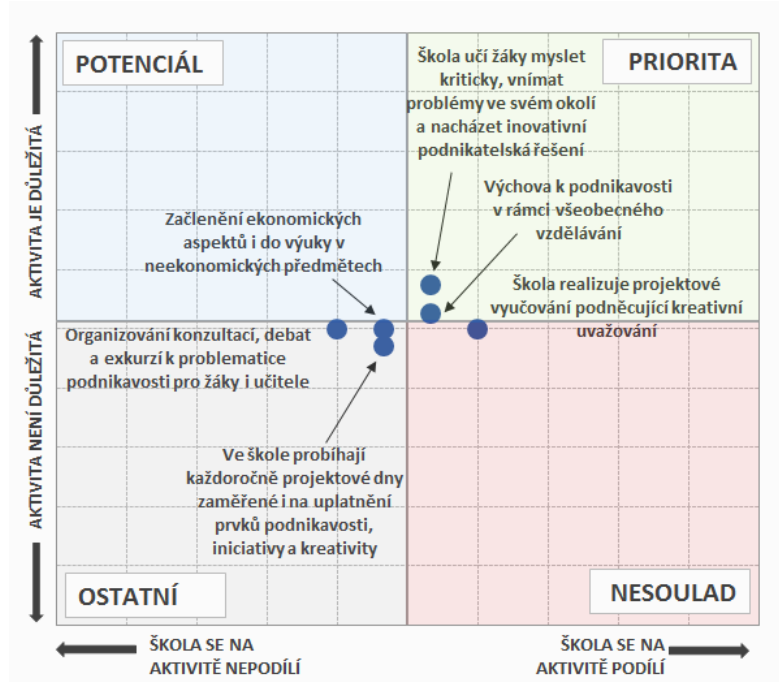
V případě **SOŠ** jsou v rámci této oblasti prioritami především výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání a podpora kritického a inovativního myšlení žáků. Školy se na těchto činnostech aktivně podílí a zároveň jim přiřkládají relativně vysokou důležitost.

Přestože se SOŠ soustředí také na výchovu k podnikavosti ve všeobecném vzdělávání, není tato činnost ve srovnání s ostatními tolik důležitá.

Naopak určitý prostor pro další rozvíjení této oblasti leží v získávání informací a podnětů ke

zlepšování vzdělávání v podnikavosti a jejich následného využívání ve výuce. Na této aktivitě se školy sice podílejí v menší míře, ale ve srovnání s ostatními sledovanými položkami jí přiřkládají větší význam.

Graf 23: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

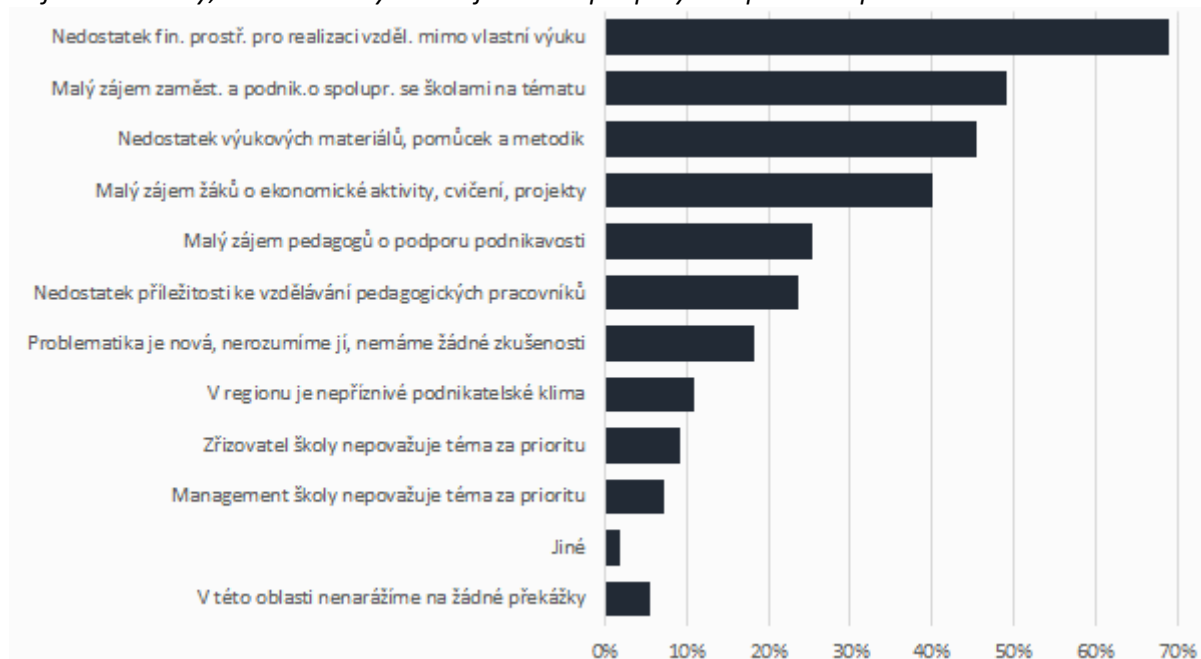
V případě **gymnází** lze mezi hlavní priority zařadit rozvíjení kritického a inovativního myšlení žáků a výchovu k podnikavosti ve všeobecném vzdělávání. Tyto činnosti jsou gymnázii v relativně velké míře realizovány a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými aktivitami považovány za vysoce důležité.

Přestože se gymnázia v hojné míře soustředí na realizaci projektového vyučování k podněcování kreativního uvažování, není tato činnost považována za tolik důležitou.

3.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V rámci podpory kompetencí k podnikavosti školy nejčastěji narážejí na nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (69 %).

Graf 24: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

Dalším problémem je malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami v této oblasti (49 %) a nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (45 %). Malý zájem žáků o ekonomické

aktivity, cvičení, projekty zmiňuje 40 % škol, nicméně na nízký zájem pedagogů o podporu podnikavosti naráží jen čtvrtina škol (25 %) a obdobný počet škol spatřuje příčinu v nedostatku příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (24 %). 18 % škol pak dále přiznává, že je pro ně problematika podnikavosti nová, nerozumějí jí a nemají dostatek zkušenosti, popřípadě jim brání nepříznivé podnikatelské klima v regionu (11 %). 9 % škol se domnívá, že zřizovatel školy nepovažuje téma podnikavosti za prioritu a jen v 7 % nepovažuje podnikavost za prioritu přímo management dané školy. Pět procent škol uvedlo, že nenaráží na žádné překážky.

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz příloha 7), **SOU**, **SOŠ** a **VOŠ** zmiňují jako největší překážku nejčastěji nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo výuku, malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci a nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik. VOŠ dále narážejí na malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (20 %) a malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (20 %).

Také **gymnázia** narážejí především na nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (53 %), malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci (40 %), malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (33 %) a nedostatek výukových materiálů (27 %).

Pokud **konzervatoř** naráží na nějaké překážky v této oblasti, týká se to především nedostatku finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku a **praktické školy** pociťují malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci (100 %), management školy nepovažuje téma za prioritu (50 %).

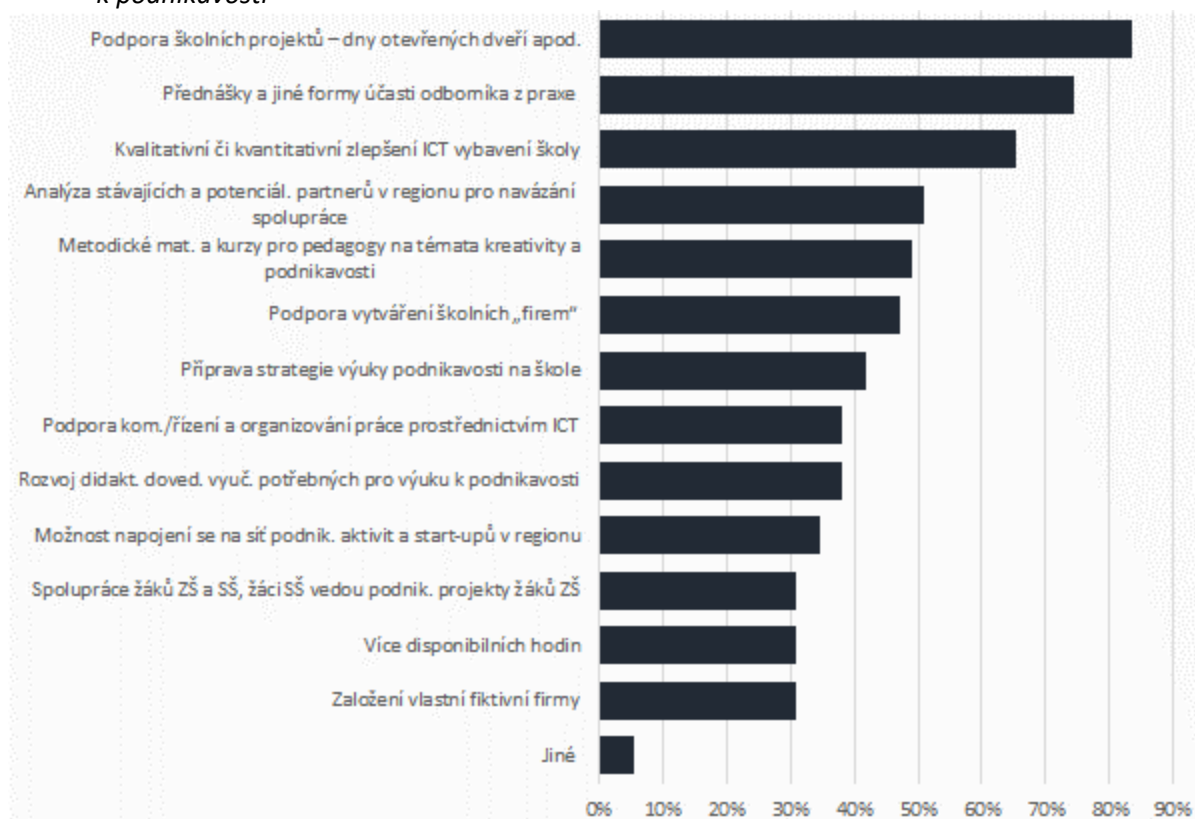
3.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Školám by v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti nejvíce pomohla podpora školních projektů, dny otevřených dveří apod. (84 %). Dále by školy ocenily také přednášky a jiné formy účasti odborníků z praxe ve výuce (75 %) a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT školy (65 %).

Dalšími opatřeními, které by školám pomohly k dosažení cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti, jsou podle poloviny škol v Plzeňském kraji analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce (51 % škol) a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (49 %). 47 % škol potřebuje podporu vytváření školních „firem“. Příprava strategie výuky podnikavosti na škole je jedním z uvažovaných opatření pro 42 % škol.

38 % škol se domnívá, že by mohla pomoci podpora komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT a stejný podíl škol se domnívá, že by jim pomohl také rozvoj didaktických dovedností vyučujících, potřebných pro výuku k podnikavosti. Možnost napojení se na síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu považuje za vhodné opatření ke splnění svých cílů 35 % škol. Spolupráci žáků ZŠ a SŠ, kdy například žáci SŠ vedou podnikatelské projekty žáků ZŠ, vnímá jako vhodné opatření 31 % škol. Stejný podíl škol (31 %) by uvítal zvýšení počtu disponibilních hodin. Založení vlastní fiktivní firmy vidí jako vhodnou cestu rovněž téměř třetina škol (31 %). Pouze 5 % škol by volilo jiná než výše uvedená opatření.

Graf 25: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

Při bližším pohledu na jednotlivé typy škol (viz. příloha 8) by **SOU** i **SOŠ** v rámci této oblasti nejvíce pomohla opatření týkající se podpory školních projektů, zapojení odborníků z praxe do výuky prostřednictvím přednášek a dalších aktivit a kvalitativního či kvantitativního zlepšení ICT vybavení školy.

Také v případě **VOŠ** by nejvíce pomohla opatření týkající se zapojení odborníků z praxe do výuky, kvalitativního či kvantitativního zlepšení ICT vybavení, podpory vytváření školních „firem“ a podpory komunikace či řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (vše shodně 80 %).

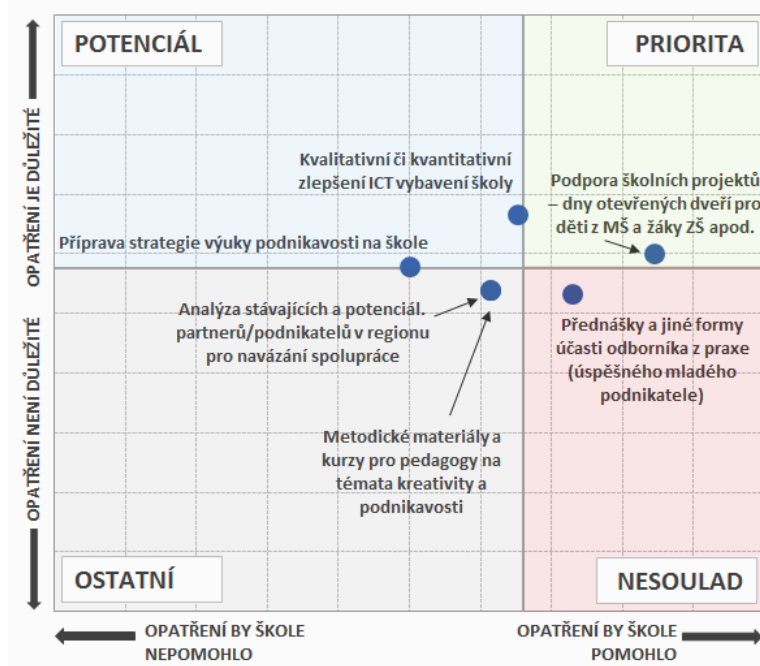
Gymnázia by nejvíce uvítala podporu školních projektů (93 %), zapojení odborníků z praxe do výuky (80 %) a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení (60 %).

Konzervatoř zdůrazňuje potřebu podpory školních projektů a **praktické školy** mezi opatřeními zmiňují podporu školních projektů, zapojení odborníků z praxe do výuky, metodické materiály a kurzy pro pedagogy a mnoho dalších.

3.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

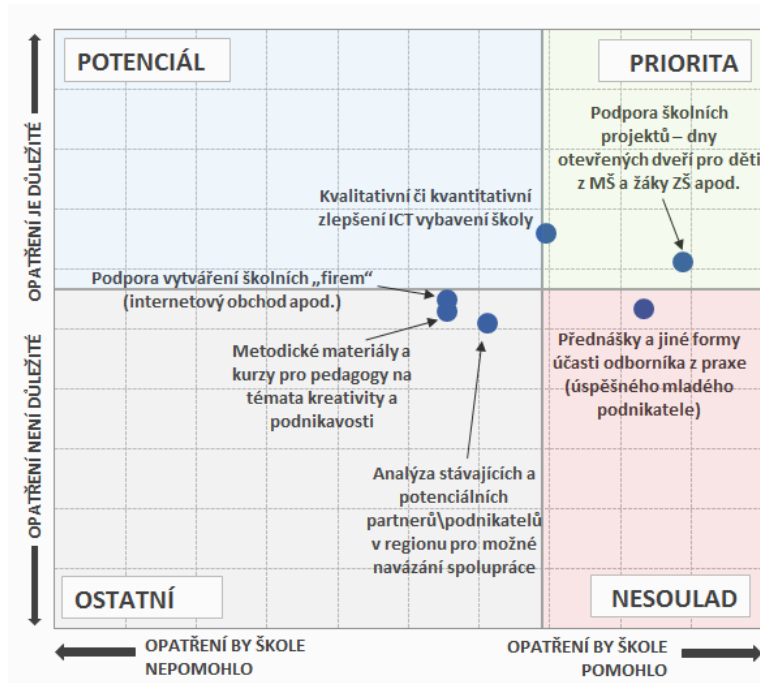
V rámci intervence na podporu kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Plzeňském kraji se školy vyjadřovaly k opatřením i z hlediska jejich důležitosti pro konkrétní školu. Sumarizovaná data za jednotlivé typy škol (SOU, SOŠ a gymnázia) Plzeňského kraje jsou prezentována v následujících grafech.

Graf 26: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

relativně důležitá. Přestože SOU velmi často zdůrazňují potřebu zapojení odborníků z praxe do výuky, není pro ně toto opatření ve srovnání s ostatními až tak důležité.

Graf 27: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

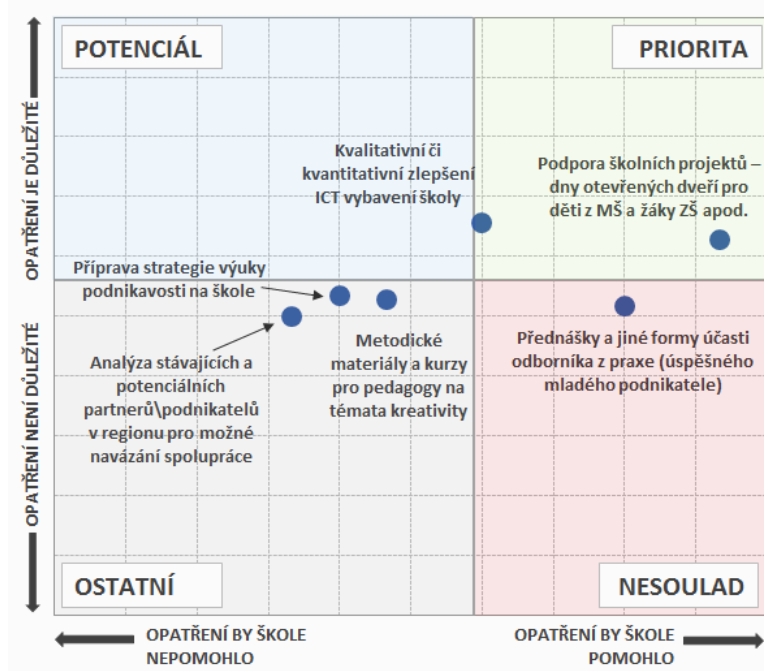
obdobná důležitost je zmiňována hlavně podpora vytváření školních firem, a také metodické materiály a kurzy pro pedagogy k tématu podnikavosti. Tato opatření ale byla zmiňována výrazně nižším podílem škol.

Mezi opatřeními je z hlediska jejich důležitosti pro SOU hlavní prioritou podpora školních projektů, jako je např. pořádání dnů otevřených dveří pro žáky základních škol. Toto opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň mu ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přikládaly relativně velký význam. Určitý potenciál škol pak leží v kvalitativním či kvantitativním zlepšení ICT vybavení školy a přípravě strategie výuky podnikavosti. Přestože nejsou tato opatření zmiňována tak často jako opatření prioritní, jsou považována za

Také v případě SOŠ je hlavní prioritou podpora školních projektů a důraz je kladen také na zlepšení ICT vybavení školy. Tato opatření školy velmi často zmiňovaly a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přikládají relativně velký význam.

Přestože SOŠ dále ve velké míře zmiňovaly potřebu zapojení odborníků z praxe do výuky, není toto opatření ve srovnání s ostatními až tak důležité a představuje tedy jistý nesoulad mezi deklarovanými potřebami a jejich významem pro školy. Z opatření, jimž je přikládána

Graf 28: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Gymnáziím by v rámci této oblasti pomohla především na podpora školních projektů a dále také kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy. Tato opatření školy zmiňovaly ve velké míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami příkládaly velký význam.

Přestože gymnázia velmi často zdůrazňovaly také potřebu zapojení externích odborníků z praxe do výuky, není toto opatření ve srovnání s prvními dvěmi tolik důležité. Méně často zmiňovanými opatřeními, s obdobnou důležitostí jsou pak

metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity, příprava strategie výuky podnikavosti na škole a analýza stávajících a potenciálních partnerů k navázání spolupráce.

3.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOU

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (77 % škol)

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (65 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Několik učitelů je připraveno na realizaci aktivit na podporu podnikavosti. (50 % škol)

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (38 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (31 % škol)

Jsou značné rezervy v motivaci a zkušenostech učitelů a přenosu do dalších předmětů. (31 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují

- Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (85 % škol)
- Pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (62 % škol)
- Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (54 % škol)
- Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (50 % škol)
- Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (50 % škol)
- Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (46 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (69 % škol)
- Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (58 % škol)
- Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (54 % škol)
- Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (46 % škol)
- Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (31 % škol)
- Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (27 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (85 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (73 % škol)
- Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (65 % škol)
- Analýza stávajících a potenciálních partnerů podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (62 % škol)
- Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (62 % škol)
- Příprava strategie výuky podnikavosti na škole (50 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovila SOU

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (81 % škol)

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (65 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Školu pravidelně navštěvují podnikatelé z okolí. (65 % škol)

Pro žáky a učitele jsou organizovány konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti. (65 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (62 % škol)

Několik učitelů je připraveno na realizaci aktivit na podporu podnikavosti. (54 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOŠ

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (83 % škol)	Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (81 % škol)	Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (53 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Několik učitelů je připraveno na realizaci aktivit na podporu podnikavosti. (42 % škol)	Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (50 % škol)		
Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (39 % škol)	Škola již získala zkušenosti a hodlá je využít pro širší podporu podnikavosti v ŠVP. Získané zkušenosti jsou jednotlivé bez celkové strategie. (33 % škol)	Jsou značné rezervy v motivaci a zkušenostech učitelů a přenosu do dalších předmětů. (31 % škol)	

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (72 % škol) - Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (67 % škol) - Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (64 % škol) - Pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (58 % škol) - Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (56 % škol) - Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (53 % škol)	- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (81 % škol) - Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (58 % škol) - Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (53 % škol) - Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (50 % škol) - Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (28 % škol) - Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (28 % škol)	- Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (89 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (83 % škol) - Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (69 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (61 % škol) - Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (56 % škol) - Podpora vytváření školních „firem“ (např. internetový obchod; nabídka služeb pro veřejnost apod.) (56 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovily SOŠ

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (83 % škol)	Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (83 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (72 % škol)	Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (67 % škol)	
Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (67 % škol)	Školu pravidelně navštěvují podnikatelé z okolí. (64 % škol)	Pro žáky a učitele jsou organizovány konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti. (64 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na gymnáziích

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (73 % škol)	Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (60 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (53 % škol)	Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (47 % škol)	
Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (40 % škol)	Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (33 % škol)	

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (60 % škol) - Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (53 % škol) - Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (53 % škol) - Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (47 % škol) - Ve škole probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity (47 % škol) - Organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (40 % škol)	- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (53 % škol) - Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (40 % škol) - Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (33 % škol) - Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (27 % škol) - Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (20 % škol) - Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (20 % škol) - Problematika je nová, nerozumíme jí, nemáme žádné zkušenosti (20 % škol) - V této oblasti nenarážíme na žádné překážky (20 % škol)	- Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (93 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (80 % škol) - Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (60 % škol) - Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (47 % škol) - Příprava strategie výuky podnikavosti na škole (40 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (33 % škol) - Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (33 % škol) - Spolupráce žáků ZŠ a SŠ. Žáci SŠ vedou podnikatelské projekty žáků ZŠ (33 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovila gymnázia

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (80 % škol)	Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (80 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (73 % škol)	Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (67 % škol)	
Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (60 % škol)	Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (53 % škol)	Škola umožňuje aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy jako podmínku úspěšného kreativního vyučování.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 5: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun - podle typu školy

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=26)	Průměrná úroveň	20%	+ 25%
	Základní úroveň	42%	+ 2%
	Mírně pokročilá úroveň	48%	+ 10%
	Pokročilá úroveň	20%	+ 19%
	Nejvyšší úroveň	12%	+ 33%
SOŠ (N=36)	Průměrná úroveň	24%	+ 27%
	Základní úroveň	47%	+ 3%
	Mírně pokročilá úroveň	52%	+ 6%
	Pokročilá úroveň	27%	+ 20%
	Nejvyšší úroveň	15%	+ 37%
Gymnázium (N=15)	Průměrná úroveň	22%	+ 18%
	Základní úroveň	50%	+ 7%
	Mírně pokročilá úroveň	37%	+ 8%
	Pokročilá úroveň	24%	+ 14%
	Nejvyšší úroveň	16%	+ 23%
VOŠ (N=5)	Průměrná úroveň	20%	+ 28%
	Základní úroveň	50%	+ 10%
	Mírně pokročilá úroveň	30%	+ 5%
	Pokročilá úroveň	30%	+ 13%
	Nejvyšší úroveň	10%	+ 43%
Konzervatoř (N=1)	Průměrná úroveň	18%	+ 15%
	Základní úroveň	50%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	25%	+ 25%
	Pokročilá úroveň	0%	+ 17%
	Nejvyšší úroveň	25%	+ 13%
Praktická škola (N=2)	Průměrná úroveň	2%	+ 13%
	Základní úroveň	50%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	0%	+ 0%
	Pokročilá úroveň	0%	+ 0%
	Nejvyšší úroveň	0%	+ 25%

Příloha 6: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	22	85%	31	56%
	Pedagog. prac. získávají info i podněty ke vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce	16	62%	26	47%
	Škola učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatel. řešení	14	54%	32	58%
SOŠ (N=36)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	26	72%	31	56%
	Škola učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatel. řešení	24	67%	32	58%
	Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání	23	64%	31	56%
Gymnázium (N=15)	Škola realizuje projekt. vyučování podněcující kreativ. uvažování	9	60%	23	42%
	Škola učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatel. řešení	8	53%	32	58%
	Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání	8	53%	31	56%
VOŠ (N=5)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	5	100%	31	56%
	Škola realizuje projekt. vyučování podněcující kreativ. uvažování	4	80%	23	42%
	Škola učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatel. řešení	4	80%	32	58%
Konzervatoř (N=1)	Škola učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatel. řešení	1	100%	32	58%
	Škola umožňuje aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy	1	100%	15	27%
	Organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele	1	100%	20	36%
Praktická škola (N=2)	Škola učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatel. řešení	1	50%	32	58%
	Organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele	1	50%	20	36%
	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	1	50%	31	56%
	Každoroční projektové dny zaměřené na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity	1	50%	18	33%

Příloha 7: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory kompetencí k podnikavosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	18	69%	38	69%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	15	58%	25	45%
	Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu	14	54%	27	49%
SOŠ (N=36)	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	29	81%	38	69%
	Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu	21	58%	27	49%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	19	53%	25	45%
Gymnázium (N=15)	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	8	53%	38	69%
	Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu	6	40%	27	49%
	Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti	5	33%	14	25%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	4	27%	25	45%
VOŠ (N=5)	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	4	80%	38	69%
	Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu	2	40%	27	49%
	Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti	1	20%	14	25%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	1	20%	25	45%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	1	20%	22	40%
Konzervatoř (N=1)	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	1	100%	38	69%
Praktická škola (N=2)	Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu	2	100%	27	49%
	Management školy nepovažuje téma za prioritu	1	50%	4	7%

Příloha 8: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	22	85%	46	84%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele)	19	73%	41	75%
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	17	65%	36	65%
SOŠ (N=36)	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	32	89%	46	84%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele)	30	83%	41	75%
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	25	69%	36	65%
Gymnázium (N=15)	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	14	93%	46	84%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele)	12	80%	41	75%
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	9	60%	36	65%
VOŠ (N=5)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele)	4	80%	41	75%
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	4	80%	36	65%
	Podpora vytváření školních „firem“ (internetový obchod apod.)	4	80%	26	47%
	Podpora komunikace/tížení a organizování práce prostřednictvím ICT	4	80%	21	38%
Konzervatoř (N=1)	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	1	100%	46	84%
Praktická škola (N=2)	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	1	50%	46	84%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele)	1	50%	41	75%
	Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	1	50%	27	49%
	Založení vlastní fiktivní firmy	1	50%	17	31%
	Analýza stávajících a potenciál. partnerů/podnikatelů v regionu pro navázání spolupráce	1	50%	28	51%
	Jiné (jiná cílová skupina žáků)	1	50%	3	5%

4 Podpora polytechnického vzdělávání v Plzeňském kraji

Polytechnické vzdělávání je nutno chápat jako vzdělávání **integrující přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání** a jako **komplex vzájemných implikací mezi složkami vzdělávání a jednotlivými předmětovými oblastmi**. Jedná se o integraci:

- všeobecné složky vzdělávání x odborné složky vzdělávání;
- společenskovedních a humanitních předmětů x matematiky x polytechnických předmětů x uměleckých předmětů.

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako aplikaci vědomostí, dovedností a zkušeností v členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení.

Cílem polytechnického vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volní vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Polytechnické vzdělávání má posilovat zájem nejen o technické obory, ale i o přírodovědné a environmentální obory.

Přírodovědné vzdělávání je definováno jako vzdělávání zaměřené na porozumění **základním přírodovědným pojmům a zákonům**, na porozumění a užívání **metod vědeckého zkoumání přírodních faktů** (přírodních objektů, procesů, vlastností, zákonitostí). Cílem v přírodovědném vzdělávání je **rozvíjet schopnosti potřebné při využívání** přírodovědných vědomostí a dovedností pro řešení konkrétních problémů, podporovat odpovědné rozhodování v osobním životě člověka, naplňovat osobní potřeby a fungování v občanském a případně budoucím profesním životě.

Technické vzdělávání jako součást technické výchovy se zaměřuje na osvojování potřebných technických vědomostí, dovedností a návyků, vytváření vztahu k technice a rozvoj tvořivého technického myšlení. Osvojení je realizováno na vědeckém základě, uvědoměle a při aktivitách majících vztah k technice, s níž se v životě setká každý jedinec. Cílem **technické výchovy** je získat správné postoje k technice a k využívání techniky v životě.

Environmentální vzdělávání dělíme na výchovu a osvětu. Environmentální výchovou rozumíme systematické působení na mladou generaci (včetně dětí předškolního věku) za účelem přijetí hodnot a jednání nezbytného pro ochranu a péči o životní prostředí. Oblastmi vzdělávání jsou: výchova o životním prostředí, výchova v životním prostředí, výchova pro životní prostředí. Úkoly **osvěty** jsou zejména v rovině informativní a jsou zaměřené na dospělou populaci a obecně na veřejnost.

Hlavní zjištění

- Většina škol rozvíjí podporu polytechnického vzdělávání pouze na základní úrovni, v rámci RVP vyučovaných oborů (bez ohledu na zaměření školy). Vyšší podíl škol dále realizuje činnosti také na mírně pokročilé úrovni – pouze v podobě dílčích aktivit, nad rámec RVP – a na pokročilé úrovni (systematická podpora polytechnického vzdělávání). Výraznější posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně – školy mají zájem realizovat aktivity s prvky systematické podpory polytechnického vzdělávání společně s dalšími dílčími aktivitami (týká se všech typů škol s výjimkou praktických a konzervatoří).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na začlenění laboratorních cvičení, pokusů nebo exkurzí do výuky polytechnických předmětů (platí napříč všemi typy škol), na organizaci motivačních akcí pro žáky ZŠ (také platí napříč všemi typy škol) a zapojování žáků do

soutěží/olympiád (platí napříč všemi typy škol s výjimkou praktických). Gymnázia se dále také věnují individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku, spolupráci s VŠ a výzkumnými pracovišti technického zaměření a cílenou přípravu žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ.

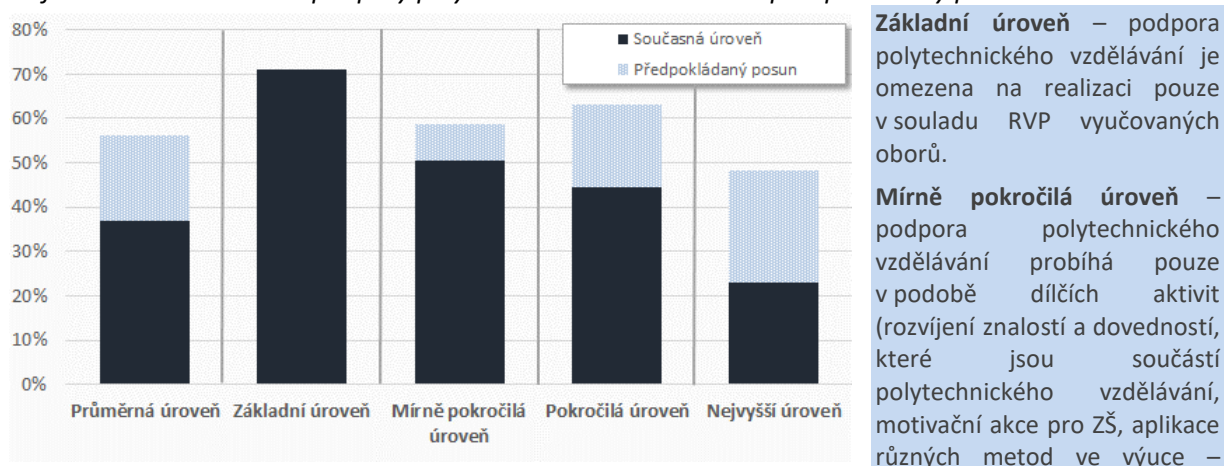
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (platí napříč všemi typy škol s výjimkou praktických), nedostatečnou motivací žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (především SOU, SOŠ a praktické školy) a nedostatečnými znalostmi žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (platí pro všechny typy škol). Mezi další nejčastěji zmiňované překážky patří zastaralé vybavení IT pro výuku (týká se především gymnázií) a nedostatečné/neodpovídající prostory (týká se především gymnázií a VOŠ). Praktické školy dále narážejí na neaktuální znalosti a dovednosti vyučujících v polytechnické oblasti a nedostatečnou podporu víceoborových tříd příbuzných oborů.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou: zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (především SOU, SOŠ a gymnáziím), možnost nákupu učebnic a výukových materiálů (především SOU, gymnáziím a praktickým školám), zvýšení počtu a kvality počítačů a dalších zařízení na školách (především SOU, SOŠ a VOŠ) a zvýšení kvality softwarového vybavení školy (především SOU a VOŠ). SOU by dále také pomohla úhrada účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor. Gymnáziím a praktickým školám by dále pomohl nákup/příprava materiálů pro výuku. VOŠ by mimo výše zmíněné také uvítaly systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů, účast pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření a zkvalitnění IT sítí ve škole.

4.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Školy v Plzeňském kraji rozvíjí podporu polytechnického vzdělávání pouze v rámci aktivit spadajících do základní úrovně, tedy v rámci RVP vyučovaných oborů (71 %). Ve větší míře se školy věnují také činnostem spadajícím do mírně pokročilé úrovně, kdy je polytechnické vzdělávání rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit, nad rámec RVP, (50 %) a do pokročilé úrovně, kdy již probíhá systematická podpora polytechnického vzdělávání (45 %). Nejméně jsou realizovány činnosti spadající do nejvyšší úrovně (23 %).

Nejvýraznější posun je předpokládán v rámci nejvyšší úrovně. Školy mají zájem realizovat aktivity s prvky systematické podpory polytechnického vzdělávání společně s dalšími dílčími aktivitami (předpokládaný posun o 25 %). Druhý nejvýraznější posun je plánován v rámci aktivit pokročilé úrovně (o 18 %) a mírně se rozšíří spektrum realizovaných aktivit mírně pokročilé úrovně (o 8 %). U aktivit základní úrovně se posun neočekává.

Graf 29: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, praxe atd.).

Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).

Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

Zaměříme-li se na jednotlivé typy škol (viz příloha 9), je patrné, že podobně jako v případě souhrnu za celý kraj jsou jednotlivými školami v největší míře realizovány aktivity základní úrovně, čili pouze v rozsahu stanoveném RVP, přičemž u žádného typu škol se nepředpokládá v rámci základní úrovně žádný posun.

V případě **SOU** i **SOŠ** jsou v oblasti polytechnického vzdělávání realizovány aktivity, které spadají především do základní úrovně, vyšší podíly jsou nicméně patrné také v případě mírně pokročilé a pokročilé úrovně. Aktivity mírně pokročilé a pokročilé úrovně realizují SOU a SOŠ z 52–53 %. Aktivity pokročilé úrovně realizují SOU ze 42 % a SOŠ ze 47 %. Aktivity spadající do nejvyšší úrovně jsou realizovány v případě SOU jen z 12 % a v případě SOŠ pak v dvojnásobné míře, tj. z 23 %. Posun lze v případě SOU a SOŠ očekávat především v rámci pokročilé (o 26 % u SOU, o 20 % u SOŠ) nebo nejvyšší úrovně (o 29–30 %). V rámci mírně pokročilé úrovně předpokládají SOU a SOŠ posun jen o 10 %.

VOŠ se rovněž soustředí na aktivity, které lze zařadit hlavně do základní úrovně (60 %). Vzhledem k naplněnosti této úrovně již nelze předpokládat další posun. Realizace aktivit mírně pokročilé úrovně je v případě VOŠ na 25 %, s předpokládaným posunem o 15%. Následují aktivity nejvyšší úrovně, které jsou VOŠ realizovány z 24 % a předpokládá se posun ještě o 16%. Nejméně jsou realizovány aktivity pokročilé úrovně (20 %), u které se také předpokládá nejmenší posun (o 10 %).

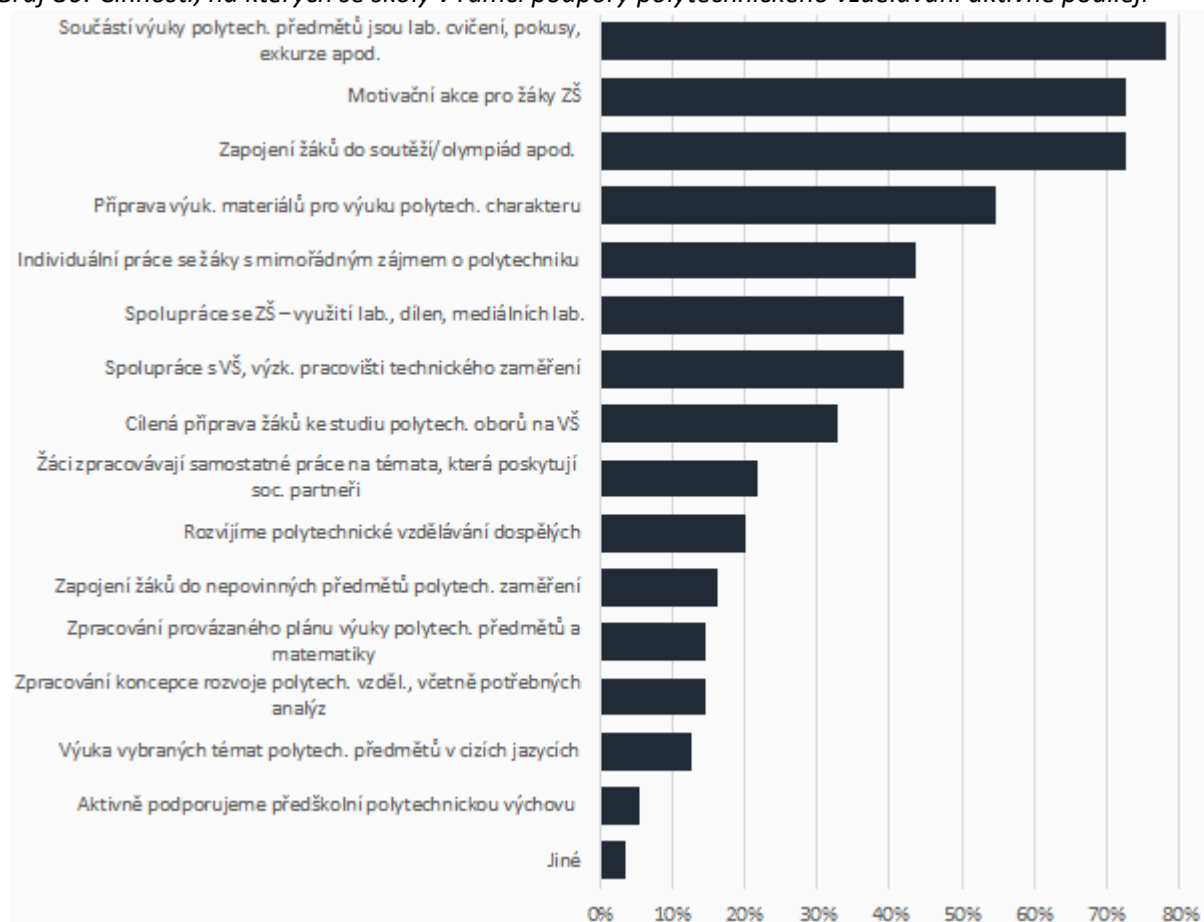
Také **gymnázia** se soustředí především na činnosti omezené na rámec RVP vyučovaných oborů (základní úroveň – 80 %). Školy nicméně dále vykazují také aktivity, jež lze zařadit do pokročilé (64 %) a mírně pokročilé úrovně (55 %). Výraznější posun lze očekávat v nejvyšší úrovni, v rámci které školy deklarují zájem o realizaci činností s prvky systematické podpory, která je dále rozšiřována dílčími aktivitami (předpokládaný posun o 24 %). Předpokládané posuny v rámci pokročilé a mírně pokročilé úrovně jsou minimální, a to o 7 a 3 procenta.

Praktické školy realizují činnosti na základní úrovni, v rámci RVP (50 %) a případně je podpora polytechnického vzdělávání rozvíjena pouze v rámci dílčích aktivit (mírně pokročilá úroveň – 50 %). Předpokládaný posun je v této oblasti spíše nepatrný (celkově o 6 %) a týká se pouze aktivit pokročilé úrovně (u té dojde k posunu o 17 %).

4.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

Většina škol se v rámci podpory polytechnického vzdělávání podílí na začlenění laboratorních cvičení, pokusů nebo exkurzí do výuky polytechnických předmětů (78 %), na organizaci motivačních akcí pro žáky ZŠ (73 %) a zapojování žáků do soutěží či olympiád (též 73 %).

Graf 30: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí

Přibližně polovina škol se dále podílí také na přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (55 %). Školy Plzeňského kraje se dále snaží individuálně pracovat se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (44 %), spolupracovat se základními školami ohledně využití laboratoří, dílen či mediálních laboratoří (42 %) a spolupracovat s vysokými školami a výzkumnými pracovišti technického zaměření (také 42 %). Cílená příprava žáků ke studiu polytechnických oborů na vysokých školách se pak uskutečňuje u třetiny škol v kraji (33 %).

V bezmála čtvrtině škol žáci zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (22 %) a pětina škol uvádí, že rozvíjí polytechnické vzdělávání dospělých (20 %). Dalšími aktivitami cíleně směřujícími k rozvoji polytechnického vzdělávání je zapojení žáků do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (16 %), zpracování provázaného plánu výuky polytechnických předmětů a matematiky (15 %), zpracování koncepce rozvoje polytechnického vzdělávání, včetně potřebných analýz (15 %) a na 13 % škol probíhá také výuka vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích. 5 % škol Plzeňského kraje uvedlo, že aktivně podporují předškolní polytechnickou výchovu.

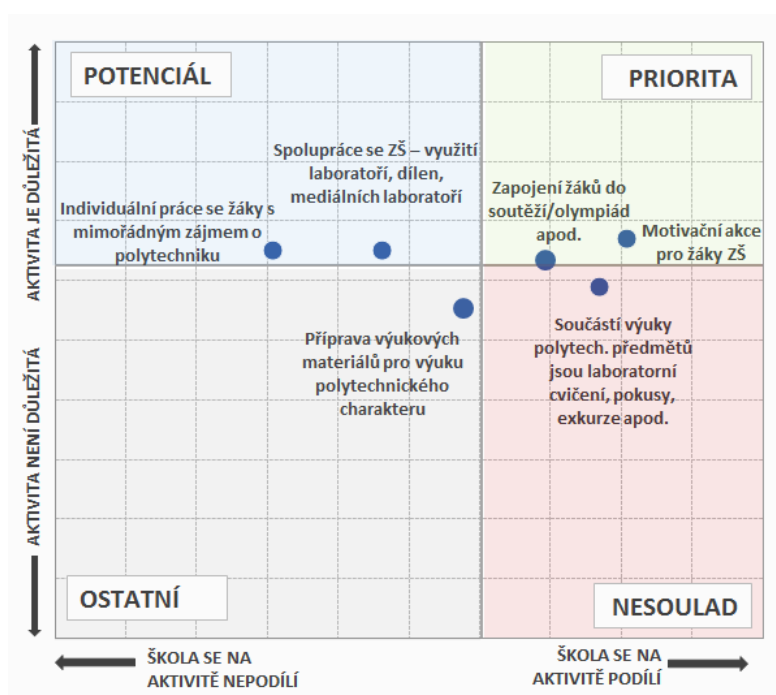
Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 10) se **SOU**, **SOŠ** a **VOŠ** v rámci podpory polytechnického vzdělávání zaměřují na motivační akce pro žáky ZŠ, začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů a zapojování žáků do soutěží či olympiád.

V rámci **gymnází** je kladen důraz především na zahrnutí laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do polytechnických předmětů a na zapojení žáků do soutěží či olympiád (shodně 93 %). Dále je kladen důraz na motivační akce pro žáky ZŠ, individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku, spolupráci s VŠ a výzkumnými pracovišti technického zaměření a cílenou přípravu žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (vše shodně 73 %).

Praktické školy směřují aktivity v této oblasti směrem k začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů a motivačním akcím pro žáky ZŠ (50 %).

4.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 31: Aktivity, na nichž se SOU podílí, a jejich důležitost

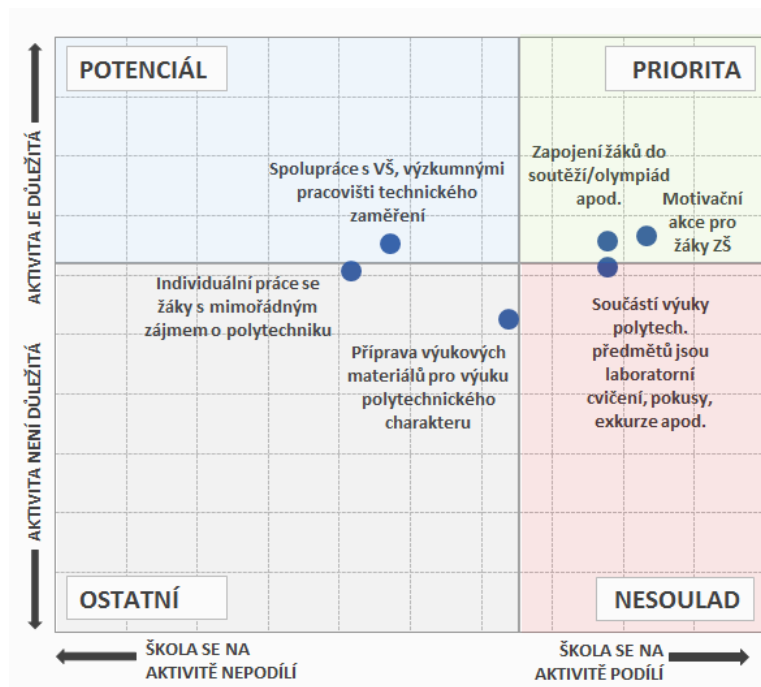

V oblasti podpory a rozvoje polytechnického vzdělávání jsou pro **SOU** prioritou motivační akce pro žáky ZŠ a zapojení žáků do olympiád a soutěží. Tyto aktivity školy zmiňovaly velmi často a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami považují za relativně důležité.

Ve větší míře se školy také soustředí na začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky, ale tato aktivita ve srovnání s ostatními položkami není až tak důležitá.

Určitý potenciál dalšího rozvoje polytechnického vzdělávání na SOU v Plzeňském kraji lze vidět ve spolupráci se ZŠ na využití dílen a laboratoří a v individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku. Ačkoliv se SOU na těchto aktivitách nepodílí do takové míry jako v ostatních sledovaných případech, jsou tyto činnosti vnímány jako vysoce důležité.

Graf 32: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

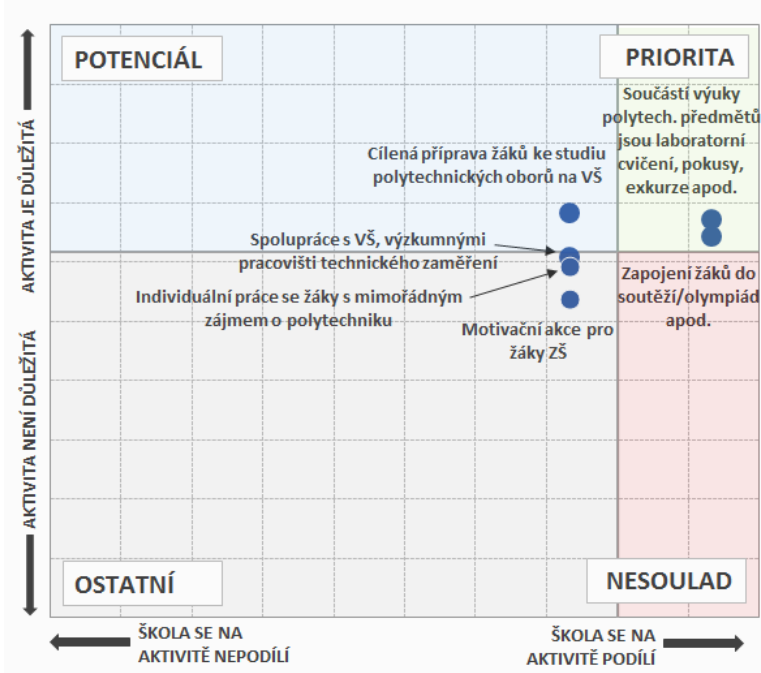
Prioritou **SOŠ** jsou motivační akce pro žáky ZŠ a zapojení žáků do soutěží či olympiád. Školy se na těchto aktivitách podílí v největší míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzují nejvyšší důležitost.

Prostor pro další rozvoj polytechnického vzdělávání lze na SOŠ dále spatřovat ve spolupráci s VŠ a výzkumnými pracovišti technického zaměření, přičemž důležitost této činnosti můžeme považovat za nadprůměrnou.

K určitému nesouladu dochází v případě začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí

do výuky. Přestože jde o jednu z nejčastěji zmiňovaných činností, její důležitost je ve srovnání s ostatními spíše průměrná.

Graf 33: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

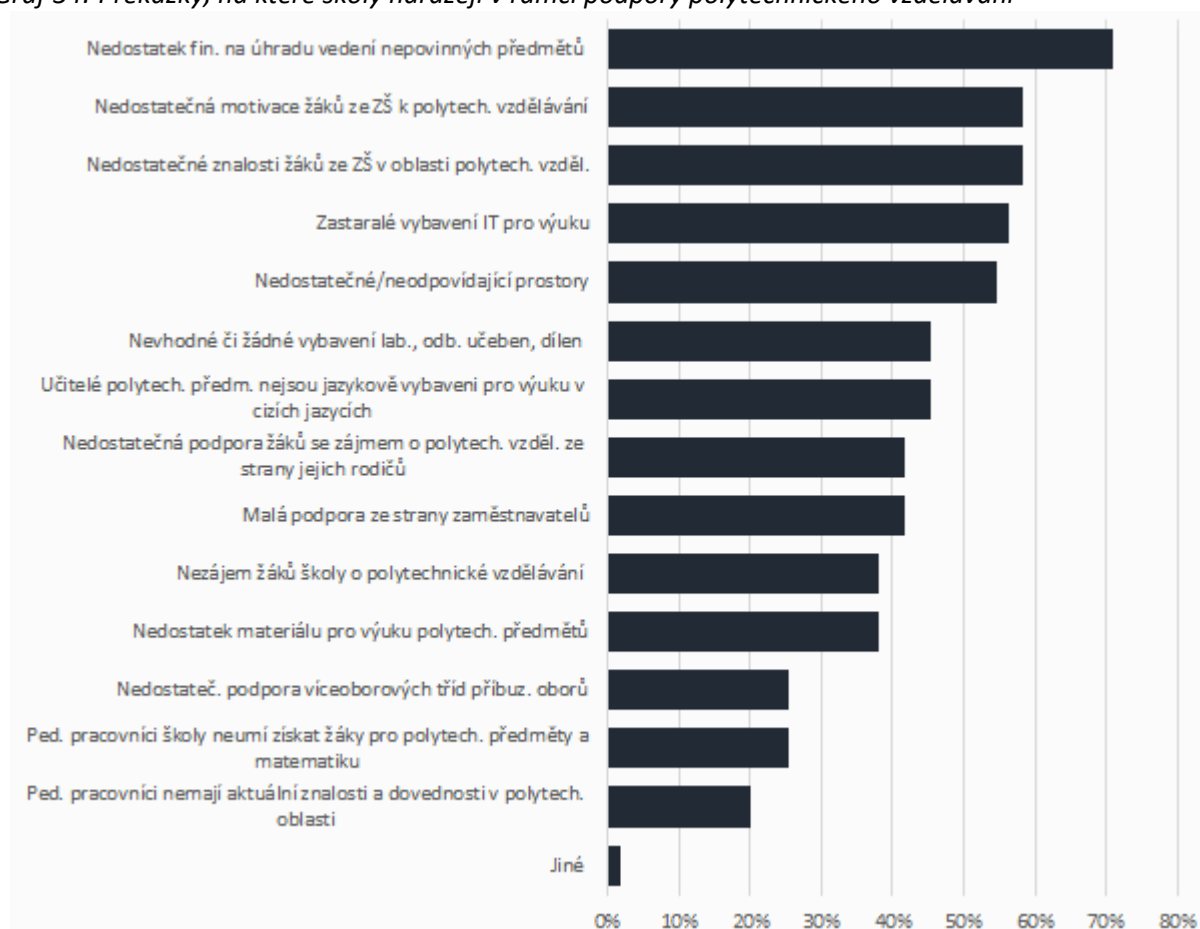
Gymnázia se v rámci podpory polytechnického vzdělávání soustředí především na začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky a zapojování žáků do soutěží a olympiád. Jde o činnosti, na které se gymnázia zaměřují nejvíce, zároveň jsou školami hodnoceny jako vysoce důležité.

Určitý potenciál dalšího rozvoje této oblasti pak leží v cílené přípravě žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ. Gymnázia se této aktivitě nevěnují tolik jako v ostatních případech, nicméně je tato činnost hodnocena jako velmi důležitá.

4.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

Nejčastěji zmiňovanými překážkami, s nimiž se školy setkávají v rámci podpory polytechnického vzdělávání, jsou: nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (71 %), nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (58 %) a nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (58 %). Mezi další nejčastěji zmiňované překážky patří zastaralé vybavení IT pro výuku (56 %) a nedostatečné nebo neodpovídající prostory (55 %).

Graf 34: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání

45 % škol zmiňuje nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, či dílen, popřípadě uvádějí, že učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích. Pro téměř 42 % škol je překážkou nedostatečná podpora žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů a stejně vysoký podíl škol si stěžuje na malou podporu ze strany zaměstnavatelů.

Neopomenutelnou překážkou bránící podpoře polytechnického vzdělávání je pro 38 % škol v Plzeňském kraji nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání nebo nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů. Čtvrtině škol brání v rozvoji nedostatečná podpora víceoborových tříd příbuzných oborů anebo fakt, že pedagogičtí pracovníci školy neumějí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku. Pětina škol uvádí, že pedagogičtí pracovníci nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti. Dvě procenta škol naráží ještě na jiné, výše neuvedené překážky.

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 11) **SOU** a **SOŠ** nejčastěji narážejí na nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání, nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechniky a nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů. SOŠ dále zmiňují také

zastaralé vybavení IT pro výuku (58 %). Na **VOŠ** jsou nejčastěji zmiňovanými překážkami nedostatek financí na vedení nepovinných předmětů (60 %), nedostatečné či neodpovídající prostory (40 %) a nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechniky (20 %).

Gymnázia stejně jako VOŠ uvádí jako hlavní problém nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (93 %) a dále pak nedostatečné či neodpovídající prostory (73 %) a nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechniky (67 %).

V případě **praktických škol** jsou největším problémem nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (100 %) a dále také nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání, nedostatečná podpora víceoborových tříd příbuzných oborů a to, že pedagogičtí pracovníci nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti (vše shodně 50 %).

4.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Školám by k dosažení zvoleného cíle pomohlo zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (78 %), možnost nákupu učebnic a výukových materiálů (78 %), zvýšení počtu a kvality počítačů a dalších zařízení na školách (76 %) a zvýšení kvality softwarového vybavení školy (76 %).

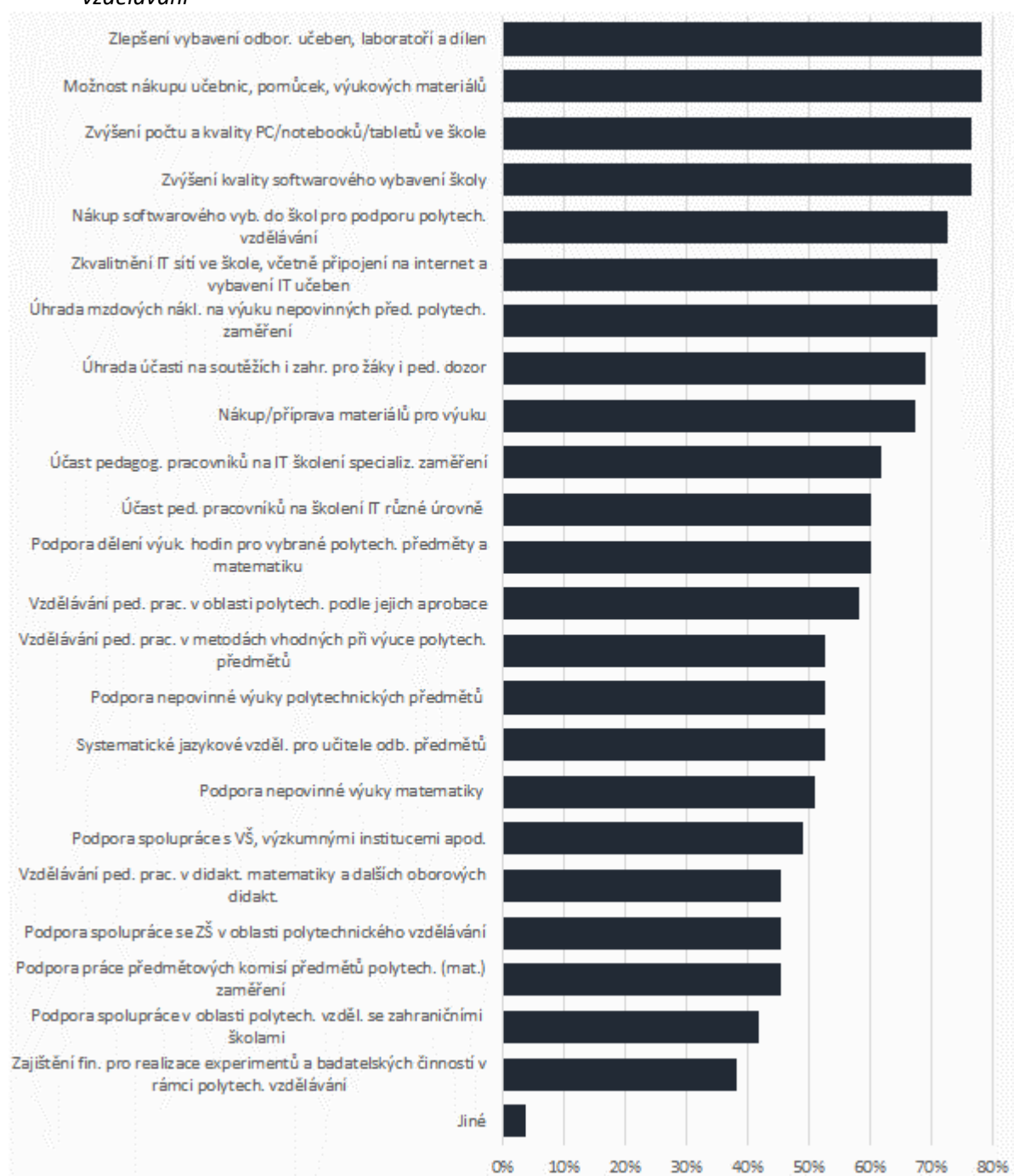
Mezi další opatření, která školy vnímají jako nápomocná k dosažení jejich cíle v oblasti podpory podnikavosti, jednoznačně patří nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (73 % škol). 71 % škol vidí cestu ve zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben a stejně vysoký podíl škol by uvítal úhradu mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření.

Hned vzápětí se objevuje potřeba úhrad účasti na soutěžích (domácích i zahraničních) pro žáky i pedagogický dozor (69 %) a nákup nebo příprava materiálů pro výuku je vítaným opatřením pro 67 % škol. Více než 60 procent škol by také uvítalo možnost účasti pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření (62 %) nebo na IT školeních různé úrovně (60 %). Pro 60 % škol se jeví jako smysluplná také podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku.

Nadpoloviční většina škol má dále zájem o vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace (58 %) nebo v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů (53 %). Podporu nepovinné výuky polytechnických předmětů by si přálo získat také 53 % škol a stejně vysoké procento škol uvedlo, že by jim ke splnění cíle v rámci rozvoje polytechnického vzdělávání pomohlo systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů. 51 % škol v kraji se vyjádřilo kladně k podpoře nepovinné výuky matematiky a přibližně polovina škol si získalo i opatření zahrnující podporu spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod. (49 %).

Vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktik pak potřebuje 45 % škol a stejný podíl škol by uvítal podporu spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání nebo podporu práce předmětových komisí předmětů polytechnického (popřípadě matematického) zaměření. Podpora spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání se zahraničními školami zaujala 42 % škol a nejmenší míře pak školy uváděly (38%), že by ocenily zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání.

Graf 35: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání

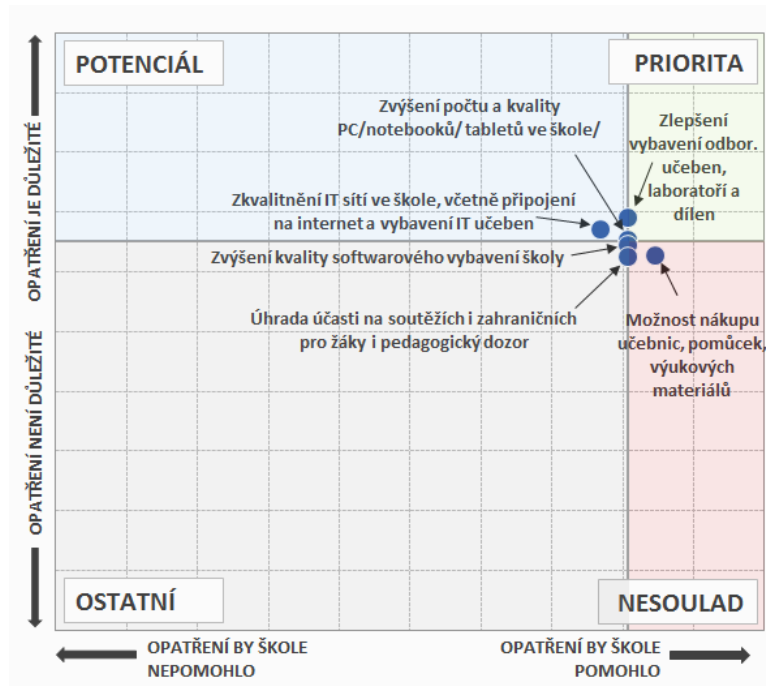

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz příloha 12), tak v rámci **SOU**, **SOŠ** a **VOŠ** patří mezi nejčastěji navrhovaná opatření zvýšení počtu a kvality počítačů ve škole a zvýšení kvality softwarového vybavení školy. SOU by dále nejvíce pomohla možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (85 %), zlepšení vybavení odborných učeben (81 %) a úhrada účasti na soutěžích pro žáky a pedagogický dozor (81 %). Také SOŠ by pomohlo zlepšení vybavení odborných učeben (78 %). VOŠ mimo výše zmíněné zdůrazňují především potřebu systematického jazykového vzdělávání pro učitele odborných předmětů (100 %) a dále také účast pedagogických pracovníků na IT školení specifických zaměření (80 %) a zkvalitnění IT sítí ve škole (80 %). **Gymnáziím** by nejvíce pomohla možnost nákupu učebnic a výukových materiálů (93 %), nákup a příprava materiálů pro výuku (též 93 %) a zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (87 %).

Praktické školy zdůrazňují potřebu nákupu učebnic a výukových materiálů (100 %), vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobační (též 100 %) a nákup či příprava materiálů pro výuku (50 %).

4.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

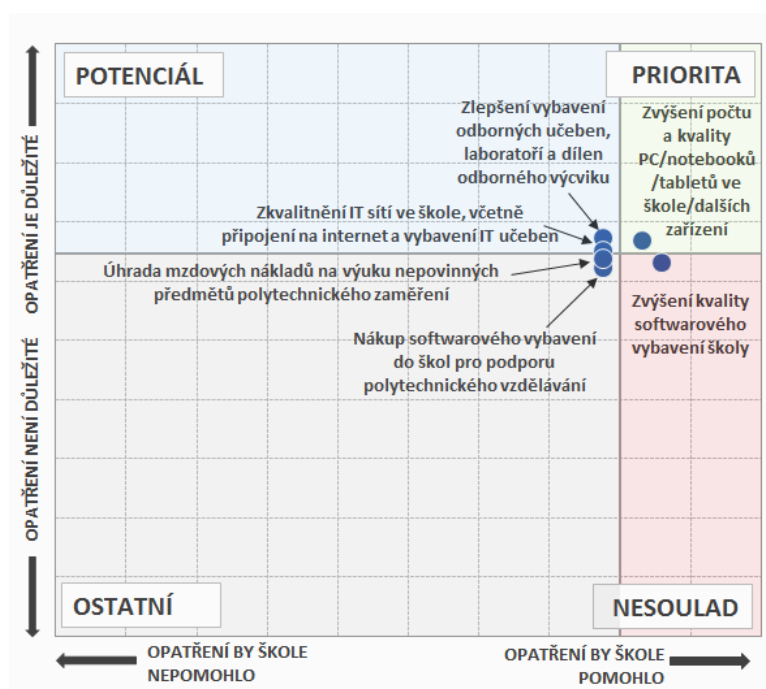
Graf 36: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory polytechnického vzdělávání zohlednili také jejich důležitost, představuje prioritu **SOU** zlepšení vybavení odborných učeben, a částečně také zvýšení počtu a kvality počítačů na škole. Tato opatření školy zmiňovaly relativně často a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přikládán spíše nadprůměrný význam. Prostor pro další rozvoj polytechnického vzdělávání by mohlo přinést zkvalitnění IT sítě na školách a vybavení učeben. Přestože SOU silně deklarují potřebu zakoupení učebnic a výukových materiálů,

důležitost tohoto opatření není ve srovnání s ostatními sledovanými opatřeními příliš vysoká. Na tomto místě je však třeba podotknout, že rozdíly mezi jednotlivými položkami jsou spíše minimální.

Graf 37: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

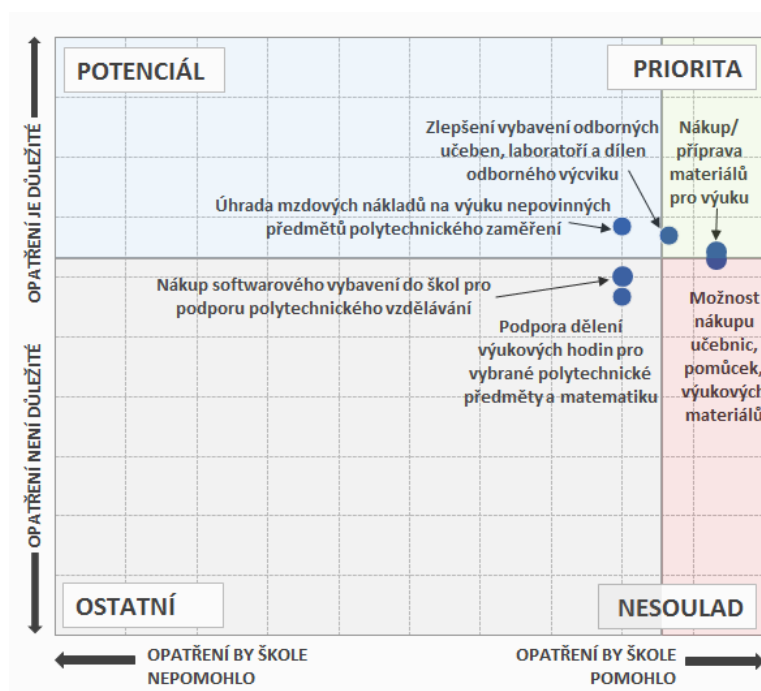

V případě **SOŠ** můžeme za prioritu označit zvýšení počtu a kvality počítačů na škole. Toto opatření školy zmiňovaly relativně často a zároveň mu přikládaly nadprůměrný význam.

Určitý prostor pro další podporu polytechnického vzdělávání by mohlo přinést zkvalitnění IT sítě ve školách, včetně vybavení IT učeben a zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku. Tato opatření školy sice zmiňovaly v menší míře, ale přikládají jim nadprůměrný význam. Ačkoliv SOŠ ve větší míře také deklarují potřebu zvýšení počtu a kvality

softwarového vybavení školy, důležitost tohoto opatření je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami lehce podprůměrná.

Graf 38: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Pro **gymnázia** je hlavní prioritou především nákup a příprava materiálu pro výuku a zlepšení vybavení laboratoří a odborných učeben. Tato opatření školy velmi často zmiňovaly a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami považují za relativně důležitá.

Určitý potenciál škol pak leží v úhradě mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů s polytechnickým zaměřením. Přestože toto opatření není školami tak často zmiňováno, důležitost tohoto opatření lze považovat za velmi vysokou. Naopak možnosti nákupu

učebnic, pomůcek a výukových materiálů, která se zařadila mezi často zmiňovaná opatření, je přikládána menší důležitost než prvním třem zmíněným opatřením.

4.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora polytechnického vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory polytechnického vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na gymnáziích

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (73 % škol)	Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativě. (60 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (53 % škol)	Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (47 % škol)	
Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (40 % škol)	Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (33 % škol)	

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (60 % škol) - Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (53 % škol) - Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (53 % škol) - Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (47 % škol) - Ve škole probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity (47 % škol) - Organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (40 % škol)	- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (53 % škol) - Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (40 % škol) - Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (33 % škol) - Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (27 % škol) - Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (20 % škol) - Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (20 % škol) - Problematika je nová, nerozumíme jí, nemáme žádné zkušenosti (20 % škol) - V této oblasti nenarážíme na žádné překážky (20 % škol)	- Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (93 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (80 % škol) - Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (60 % škol) - Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (47 % škol) - Příprava strategie výuky podnikavosti na škole (40 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (33 % škol) - Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (33 % škol) - Spolupráce žáků ZŠ a SŠ. Žáci SŠ vedou podnikatelské projekty žáků ZŠ (33 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovila gymnázia

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (80 % škol)	Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (80 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (73 % škol)	Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativě. (67 % škol)	
Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (60 % škol)	Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (53 % škol)	Škola umožňuje aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy jako podmínku úspěšného kreativního vyučování.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOŠ

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (72 % škol)		Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (72 % škol)	úroveň 1
Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (64 % škol)	Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (61 % škol)		úroveň 2
			úroveň 3
			úroveň 4
Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (58 % škol)		Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (56 % škol)	

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
▪ Motivační akce pro žáky ZŠ (83 % škol) ▪ Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (78 % škol) ▪ Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (78 % škol) ▪ Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (64 % škol) ▪ Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (47 % škol) ▪ Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (42 % škol) ▪ Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (42 % škol)	▪ Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (75 % škol) ▪ Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ K polytechnickému vzdělávání (67 % škol) ▪ Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (58 % škol) ▪ Zastaralé vybavení IT pro výuku (58 % škol) ▪ Malá podpora ze strany zaměstnavatelů (53 % škol) ▪ Nedostatečné/neodpovídající prostory (53 % škol)	▪ Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (86 % škol) ▪ Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (83 % škol) ▪ Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek pracovního vyučování, školních provozů a statků, center polytechnického vzdělávání apod.) (78 % škol) ▪ Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (78 % škol) ▪ Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (78 % škol) ▪ Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (78 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovily SOŠ

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (92 % škol)	Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (75 % škol)	úroveň 1
Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (75 % škol)	Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (72 % škol)	úroveň 2
Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (72 % škol)	Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (72 % škol)	úroveň 3
		úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na gymnáziích

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (93 % škol)			Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (80 % škol)	
Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (80 % škol)	Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (80 % škol)	Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (73 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4	
Vzdělávání vnímáme jako nástroj k poznávání světa a k dalšímu učení, proto usilujeme nejen o kvalitní výuku v rámci, který určuje příslušný RVP, ale realizujeme i aktivity nad rámec RVP. (73 % škol)				

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (93 % škol) - Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (93 % škol) - Motivační akce pro žáky ZŠ (73 % škol) - Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (73 % škol) - Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (73 % škol) - Cílená příprava žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (73 % škol)	- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (93 % škol) - Nedostatečné/neodpovídající prostory (73 % škol) - Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (67 % škol) - Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ K polytechnickému vzdělávání (60 % škol) - Zastaralé vybavení IT pro výuku (60 % škol) - Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (60 % škol) - Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. (60 % škol)	- Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (93 % škol) - Nákup/příprava materiálů pro výuku (93 % škol) - Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek pracovního vyučování, školních provozů a statků, center polytechnického vzdělávání apod.) (87 % škol) - Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (80 % škol) - Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (80 % škol) - Podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (80 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila				
Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (93 % škol)	Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (80 % škol)		Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (80 % škol)	
Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (80 % škol)	Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (80 % škol)		Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (73 % škol)	
Vzdělávání vnímáme jako nástroj k poznávání světa a k dalšímu učení, proto usilujeme nejen o kvalitní výuku v rámci, který určuje příslušný RVP, ale realizujeme i aktivity nad rámec RVP. (73 % škol)	Žáci školy se dobře umísťují v soutěžích polytechnického či matematického zaměření či v soutěžích odborných dovedností. (73 % škol)	Součástí polytechnického vzdělávání není pouze výuka a nepovinné předměty, ale i individuální podpora žáků. (73 % škol)	Usilujeme o vzájemné obsahové propojení výuky polytechnických předmětů a funkční provázání této výuky s výukou matematiky. (73 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-10 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 9: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň		Předpokládaný posun	
SOU (N=26)	Průměrná úroveň		32%		+ 24%
	Základní úroveň		62%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		53%		+ 10%
	Pokročilá úroveň		42%		+ 26%
	Nejvyšší úroveň		12%		+ 29%
SOŠ (N=36)	Průměrná úroveň		38%		+ 22%
	Základní úroveň		72%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		52%		+ 10%
	Pokročilá úroveň		47%		+ 20%
	Nejvyšší úroveň		23%		+ 30%
Gymnázium (N=15)	Průměrná úroveň		54%		+ 13%
	Základní úroveň		80%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		55%		+ 3%
	Pokročilá úroveň		64%		+ 7%
	Nejvyšší úroveň		43%		+ 24%
VOŠ (N=5)	Průměrná úroveň		23%		+ 13%
	Základní úroveň		60%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		25%		+ 15%
	Pokročilá úroveň		20%		+ 10%
	Nejvyšší úroveň		24%		+ 16%
Praktická škola (N=2)	Průměrná úroveň		20%		+ 6%
	Základní úroveň		50%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		50%		+ 0%
	Pokročilá úroveň		17%		+ 17%
	Nejvyšší úroveň		10%		+ 0%

Příloha 10: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Motivační akce pro žáky ZŠ	21	81%	40	73%
	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	20	77%	43	78%
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	18	69%	40	73%
SOŠ (N=36)	Motivační akce pro žáky ZŠ	30	83%	40	73%
	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	28	78%	43	78%
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	28	78%	40	73%
Gymnázium (N=15)	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	14	93%	43	78%
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	14	93%	40	73%
	Motivační akce pro žáky ZŠ	11	73%	40	73%
	Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku	11	73%	24	44%
	Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření	11	73%	23	42%
	Cílená příprava žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ	11	73%	18	33%
VOŠ (N=5)	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	4	80%	43	78%
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	4	80%	40	73%
	Motivační akce pro žáky ZŠ	4	80%	40	73%
Praktická škola (N=2)	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	1	50%	43	78%
	Motivační akce pro žáky ZŠ	1	50%	40	73%

Příloha 11: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání	19	73%	32	58%
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	18	69%	32	58%
	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	17	65%	39	71%
SOŠ (N=36)	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	27	75%	39	71%
	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání	24	67%	32	58%
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	21	58%	32	58%
	Zastaralé vybavení IT pro výuku	21	58%	31	56%
Gymnázium (N=15)	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	14	93%	39	71%
	Nedostatečné/neodpovídající prostory	11	73%	30	55%
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	10	67%	32	58%
VOŠ (N=5)	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	3	60%	39	71%
	Nedostatečné/neodpovídající prostory	2	40%	30	55%
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	1	20%	32	58%
Praktická škola (N=2)	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	2	100%	32	58%
	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání	1	50%	32	58%
	Pedagogičtí pracovníci nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti	1	50%	11	20%
	Nedostatečná podpora víceoborových tříd příbuzných oborů	1	50%	14	25%

Příloha 12: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů	22	85%	43	78%
	Zlepšení vybavení odbor. učeben, laboratoří a dílen	21	81%	43	78%
	Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízení	21	81%	42	76%
	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	21	81%	42	76%
	Úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor	21	81%	38	69%
SOŠ (N=36)	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	31	86%	42	76%
	Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízení	30	83%	42	76%
	Zlepšení vybavení odbor. učeben, laboratoří a dílen	28	78%	43	78%
Gymnázium (N=15)	Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů	14	93%	43	78%
	Nákup/příprava materiálů pro výuku	14	93%	37	67%
	Zlepšení vybavení odbor. učeben, laboratoří a dílen	13	87%	43	78%
VOŠ (N=5)	Systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů	5	100%	29	53%
	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	4	80%	42	76%
	Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízení	4	80%	42	76%
	Účast pedagog. pracovníků na IT školení specializovaného zaměření	4	80%	34	62%
	Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben	4	80%	39	71%
Praktická škola (N=2)	Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů	2	100%	43	78%
	Vzdělávání pedagog. pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace	2	100%	32	58%
	Nákup/příprava materiálů pro výuku	1	50%	37	67%

5 Rozvoj školy jako centra celoživotního učení v Plzeňském kraji

Koncept celoživotního učení je vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (EK, 2001), kdy se pojmem celoživotní učení rozumí „veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů“. Celoživotní učení v tomto kontextu obsahuje veškeré vzdělávací aktivity jedince, které mají za cíl rozvoj kompetencí, které umožňují jak jeho osobnostní rozvoj a růst, tak občanské a profesní uplatnění. Rozvoj sítí středních škol jako Center CŽU.

Koncept škol jako center CŽU zahrnuje působení škol, zařazených v systému počátečního vzdělávání, i v systému dalšího vzdělávání: v rovině systému life-long je umožněna jedinci individuální volba vzdělávací dráhy během života a volba způsobu získání svého vzdělání (rekvalifikace, rozšíření kompetencí, zvýšení kvalifikace), v rovině life-wide je poskytováno vzdělání různého charakteru: formální a nonformální, jsou vytvářeny příležitosti pro informální učení (učení v praxi) a jsou uznávány výsledky nejen formálního, ale se stejnou platností i výsledky nonformálního vzdělávání a informálního učení. Vzdělávání různého charakteru v obou rovinách tvoří celek a je propojováno.

- Škola je schopna v rámci profesního vzdělávání poskytovat vzdělávání různého charakteru: formální – výsledkem dosažení stupně vzdělání, kvalifikace; nonformální – např. aktualizace, prohloubení znalostí).
- Škola může poskytovat i vzdělávání občanské a zájmové v rámci celé životní dráhy jedince jako dospělého, později seniora (rovina life-long).

V předchozím období byly krajské sítě středních odborných škol zakládány v souladu s celorepublikovým projektem ESF UNIV 2 KRAJE, realizovaným NÚV, a bylo podporováno jejich využití při profesním vzdělávání dospělých (následný projekt UNIV 3). V tomto období bude kladen důraz na aktivitu krajských sítí v jednotlivých krajích a rozšiřování jejich funkcí vůči zapojeným školám, dalším zájemcům z řad škol i vzdělávacímu prostředí dospělých (poradenství zájemcům o další vzdělávání dospělých z řad veřejnosti, poradenství poskytovatelům DVD, sdružování škol s různými obory vzdělávání do společných vzdělávacích projektů, sdílení zkušeností s profesním vzděláváním dospělých, informování o programech DVD poskytovaných středními školami v regionu ad.) Do sítě by se mohly se svými vzdělávacími programy určenými dospělým zapojit nově i gymnázia a lycea. Sítě by mohly svou působnost rozšířit (např. o působení v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů odborných předmětů a odborného výcviku programy DVPP) a spolupráci s jinými vzdělávacími organizacemi, které se podílejí na celoživotním vzdělávání v kraji.

Funkce Center CŽU ve středních odborných školách:

- **Vzdělávací** zahrnující poskytování dalšího vzdělávání dospělých (dále DVD) a vzdělávání seniorů.
- **Informační** zahrnující poskytování informací veřejnosti i jednotlivcům o organizaci a podmínkách DVD, včetně Národní soustavy povolání (NSP) a Národní soustavy kvalifikací (NSK).
- **Poradenská** zahrnující poradenství v oblasti orientace v DVD, individuální kariérové poradenství zaměřené na získání kvalifikace nebo rekvalifikace, provádění procesem uznávání (role průvodce).

Složky poskytovaného dalšího vzdělávání dospělých (DVD):

- Vzdělávání profesní,
- Vzdělávání zájmové,
- Vzdělávání občanské,
- Vzdělávání seniorů.

Předpokládá se rozšíření počtu středních a vyšších odborných škol, které budou poskytovat DVD **profesní**, vedoucí ke složení zkoušky podle standardů Národní soustavy kvalifikací (NSK) v systému uznávání neformálních a informálních výsledků učení (předchozích výsledků učení), a zároveň budou působit jako autorizované osoby pro tuto zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb.

Školy poskytující tento druh DVD musí vzdělávat podle programů akreditovaných MŠMT, a pokud chtějí zároveň působit jako zkušební orgán pro určitou profesní kvalifikaci, musí mít autorizaci. Školy mají v současnosti volně k dispozici přes 350 vzdělávacích programů z různých oborů, vytvořených a pilotovaných v projektu UNIV 3, právě tak jsou k dispozici i ověřená konkrétní zadání pro zkoušku k získání jednotlivých profesních kvalifikací podle standardů NSK.

Zájemci z řad škol, které dosud nemají s profesním vzděláváním vedoucím k získání profesní kvalifikace zkušenost, mohou absolvovat v rámci intervence P-KAP program vzdělávání k přípravě a vedení zkoušky i k tvorbě vzdělávacího programu. Pedagogičtí pracovníci, kteří působí jako lektori DVD, by si mohli rozšířit svoji kvalifikaci a získat profesní kvalifikaci lektor dalšího vzdělávání dospělých.

Zájmové vzdělávání dospělých, ale i dětí, poskytované středními školami, není předmětem zvýšené podpory vzdělávací politiky. Existuje celá státem podporovaná oblast zájmového vzdělávání se specializovanými institucemi a pedagogy. Zájmové vzdělávání je ale součástí komplexního pojetí celoživotního učení a školy mají možnost poskytovat vzdělávací programy i tohoto typu. Většinou nabízejí specifické vzdělávací programy, které nejsou součástí běžné vzdělávací nabídky, jsou veřejností žádané a vycházejí z oboru vzdělání, které škola poskytuje (např. programy zhotovování oděvů a konstrukce stříhů; vyřezávání ovoce, míchané nápoje; roubování; aranžování květin). Programy zájmového vzdělávání, pro které školy mohou pravděpodobně získat podporu v rámci projektů, jsou programy určené předškolním dětem v oblasti polytechnického vzdělávání a žákům základních škol ve stejné oblasti.

Další oblastí vzdělávání dospělých, na které se střední školy mají podílet, je vzdělávání občanské a zájmové. Výzvou je rozšířit působení středních škol především v oblasti občanského vzdělávání. Toto vzdělávání nemá stejný cíl a obsah jako školní **občanské vzdělávání** v počátečním vzdělávání, je určeno občanům proto, aby si aktualizovali své znalosti nebo získávali nové znalosti především ve státem preferovaných oblastech – ve vybraných gramotnostech společných občanům EU: digitální, environmentální, finanční, jazyková (cizí jazyky jako prostředek porozumění občanů v rámci Evropy – ne cizojazyčné vzdělávání pro potřeby výkonu profese, jako např. němčina pro tesaře, angličtina pro kosmetičky nebo **zájmové**, kdy je studium jazyka koníčkem a předmětem osobnostního rozvoje, které školy také poskytují), dále politická (např. systém státní správy a politický systém včetně volebního), právní, také ve vzdělávání zaměřeného oblast zdravotní a bezpečnostní (zdravotní prevence, zdravý životní styl včetně cvičení, první pomoc, sebeobrana, ochrana spotřebitele, ochrana před živelními pohromami), znalost regionů (historie, osobnosti, příroda, umění), příprava na stáří a stárnutí, vzdělávání rodičů ad. Školy tak mohou vytvářet vzdělávací programy využívající znalostí učitelů podle oborů vzdělání, které škola poskytuje v počátečním vzdělávání, nebo podle zájmových specializací učitelů.

Poslední oblastí celoživotního vzdělávání je **vzdělávání seniorů**. Střední školy mají být dalším vzdělávacím prostředím tohoto vzdělávání kromě univerzit třetího věku, knihoven, vzdělávacích agentur a kulturních center. Seniorům tak může být rozšířena dostupnost vzdělávání jak zvýšením dosažitelnosti v blízkosti bydliště, tak nabízenými tématy.

U vzdělávání seniorů ve středních školách je upřednostňováno mezigenerační učení, kdy se na programech podílejí žáci školy jako lektori, asistenti lektorů či instruktoři. Zároveň ale učitelé ve vzdělávání vytvářejí situace vzájemného učení i opačným směrem, kdy se žáci učí od seniorů.

Školy mohou pro seniory vytvářet programy občanského nebo zájmového vzdělávání podle svých možností i cílů kurikula počátečního vzdělávání (např. obory gastronomické – moderní stravování

a příprava pokrmů; sociální péče a zdravotnické – tréninky paměti, rozpomínání, arteterapie; technické školy – digitální vzdělávání aj.). Žáci účastníci se programů pro seniory si nejen procvičují získané znalosti, ale mohou je i prokázat jinak, než je běžné v rámci zkoušení, tedy tím, že učí druhé. Mohou si procvičovat i specifické profesní dovednosti spojené s komunikací. Zároveň, a to je výchovný přínos pro počáteční vzdělávání žáků, společná účast v programech slouží k mezigeneračnímu poznávání a porozumění. Vztah k seniorům je součástí kultivačního působení školy a promítá se do celé kultury školy.

V rámci intervence P-KAP v této oblasti mohou školy získat podporu pro tvorbu vzdělávacích programů založených na principech mezigeneračního učení a pro vzdělávací postupy modifikované pro seniory.

Hlavní zjištění

- Školy v této oblasti nejčastěji realizují činnosti odpovídající pokročilé úrovni a snaží se celoživotní učení dále rozvíjet (to se týká především SOU, SOŠ a VOŠ). Školy deklarují zájem především o systematické rozvíjení této oblasti a o realizaci aktivit, které spadají do nejvyšší úrovně (všechny typy škol s výjimkou praktických).
- Školy vyvíjejí aktivitu především v oblasti zájmového vzdělávání pro veřejnost (především SOŠ, VOŠ a gymnázia) a dalšího vzdělávání pedagogů (především SOU, gymnázia a praktické školy). Mezi další častěji vykazované činnosti lze zařadit rekvalifikace (vykonávané především SOU, SOŠ a VOŠ), odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (vykonávané především SOŠ a VOŠ) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (vykonávané především gymnázii). Konzervatoře se soustředí především na občanské vzdělávání.
- Školy v této oblasti nejčastěji narážejí na nedostatek finančních prostředků pro pracovníky, kteří by zajišťovali oblast dalšího vzdělávání na školách (platí napříč všemi typy škol) a na malý zájem dospělých o další vzdělávání (platí napříč všemi typy škol s výjimkou praktických a konzervatoří). Další častěji zmiňovanou překážkou je administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací (především SOU a SOŠ) a malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (především SOŠ). SOU a VOŠ dále naráží na náročnost zpracování dokumentace pro výběrová řízení a VOŠ také na nedostačující spolupráci s úřady práce. Gymnázia mimo již zmíněné deklarují malý zájem dospělých o další vzdělávání a malý zájem pedagogů o výuku v rámci dalšího vzdělávání. Praktické školy pociťují také obtíže spojené s tvorbou programů a nezájem nadřízených orgánů.
- Opatřením, které by školám nejvíce pomohlo v realizaci zvolených cílů, je zlepšení ICT školy po kvantitativní i kvalitativní stránce (platí především pro SOŠ, VOŠ a gymnázia). Školám by dále pomohly také finance na kvalitní materiál (především SOU a SOŠ), příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (především VOŠ, gymnáziím a praktickým školám). SOU a SOŠ by dále také pomohly rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení a SOU by také pomohlo zlepšení vybavení dílen odborného výcviku. VOŠ, gymnázia a praktické školy by ocenily aktualizované materiály pro výuku i vyučující a gymnázia by dále ocenila zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů. Konzervatořím a praktickým školám by pomohla pravidelná práce s autorizovanými osobami.

5.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení spadá nejvyšší podíl aktivit realizovaných středními a vyššími odbornými školami do pokročilé úrovně, kdy se snaží celoživotní učení dále rozvíjet (41 %). V rámci dalších úrovní je pak školami v Plzeňském kraji realizováno 15 - 19 % aktivit.

Z níže přiloženého grafu je patrné, že školy mají zájem hlavně o systematické rozvíjení této oblasti a tedy o rozvíjení aktivit zařaditelných do nejvyšší úrovně. Ta je v současnosti naplňována z 16 %, ale školy do budoucna plánují posun o 24 procentních bodů na úroveň 40 %. Školy dále plánují rozvoj v rámci pokročilé a mírně pokročilé úrovně. V rámci pokročilé úrovně je plánovaný posun o 9 procentních bodů a mírně pokročilá úroveň bude do budoucna rozvíjena o 7 procentních bodů a ze současných 19 % se tedy posune na 26 %.

Graf 39: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz příloha 13), je patrné, že podobně jako v případě celého kraje, jsou jednotlivými typy škol zpravidla nejvíce realizovány aktivity pokročilé úrovně a nejvyšší posun školy plánují realizovat v oblasti nejvyšší úrovně.

SOU, SOŠ a VOŠ v Plzeňském kraji primárně realizují činnosti, které celoživotní učení dále rozvíjí. Pokročilá úroveň je v těchto případech naplňována z 52 % u SOU, z 56 % u SOŠ a z 57 % u VOŠ. V případě SOU, SOŠ i VOŠ lze předpokládat nejvýraznější posun v rámci nejvyšší úrovně – SOU, SOŠ i VOŠ mají zájem oblast celoživotního učení dále rozvíjet systematicky a plánují v rámci této úrovně posun o 30 - 31 procentních bodů.

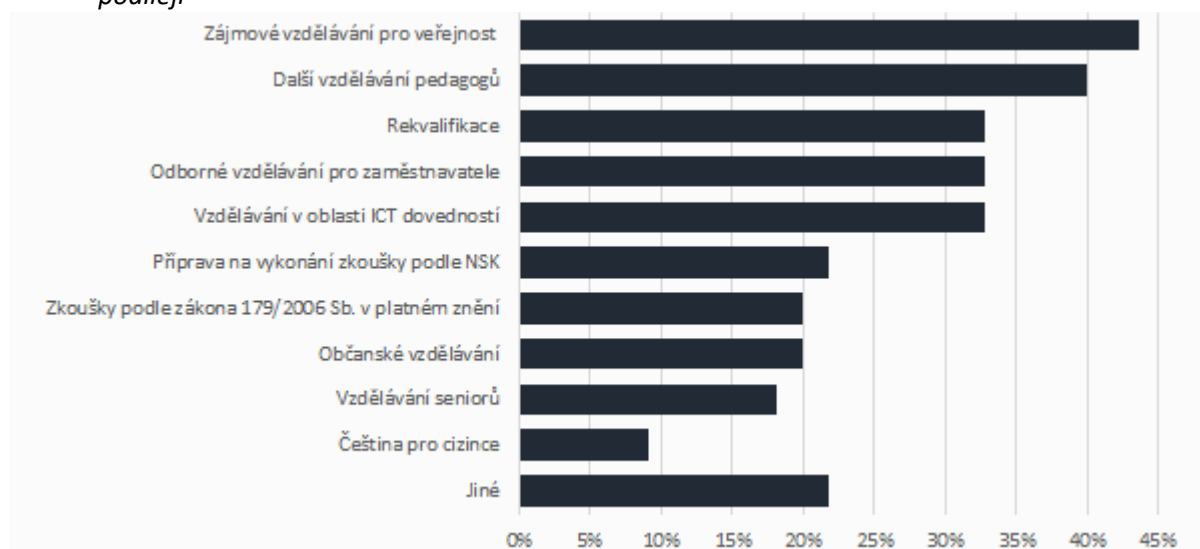
Gymnázia se z hlediska svých aktivit rovnoměrně pohybují napříč jednotlivými úrovněmi, mírně vyšší podíl lze zaznamenat v rámci pokročilé úrovně (26 %), nicméně rozdíly v tomto případě nejsou vysoké. Nejmenší hodnotu získala nejvyšší úroveň, a to 13 %, ovšem s tím, že právě v rámci aktivit nejvyšší úrovně se předpokládá nejvýraznější posun (o 16 procentních bodů).

Konzervatoř rozvíjí oblast celoživotního učení spíše okrajově (mírně pokročilá úroveň – 33 %) a přílišný posun v této oblasti neočekává. Posunout se hodlá jen v rámci systematických aktivit nejvyšší úrovně, o 11 procentních bodů, čili na dvojnásobek oproti současnému stavu. **Praktické školy** se soustředí na činnosti, které spadají především do základní úrovně – další vzdělávání není prioritou školy (50 %), případně vykazují některé činnosti v rámci pokročilé úrovně (25 %). Předpokládaný posun je v této oblasti spíše zanedbatelný. U dosud opomíjených aktivit mírně pokročilé a nejvyšší úrovně je plánován posun, a to o 17 %, respektive 11 %.

5.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

Školy se v rámci celoživotního učení zaměřují hlavně na realizaci zájmového vzdělávání pro veřejnost (44 %) a na další vzdělávání pedagogů (40 %). Mezi další častěji vykazované činnosti lze zařadit provádění rekvalifikací (33 %), odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (33 %) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (také 33 %).

Graf 40: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílejí

Pětina škol Plzeňského kraje se věnuje přípravě na vykonání zkoušky podle NSK (22 %), popřípadě zkouškám podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění (20 %), občanskému vzdělávání (20 %) anebo vzdělávání seniorů (18 %). 9 % škol v kraji vyučuje češtinu pro cizince. 22 % škol Plzeňského kraje se, v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení, věnuje jiným aktivitám, které nebyly dotazníkem předem vyspecifikovány. Jedná se především o to, že se školy na dalším vzdělávání nepodílí nebo případně realizují certifikační či kvalifikační kurzy.

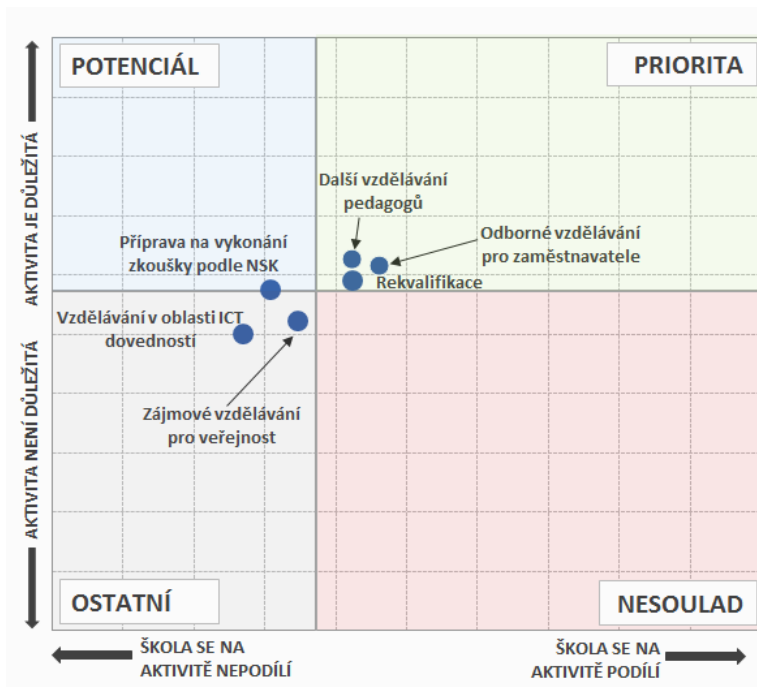
Při bližším pohledu na jednotlivé typy škol (viz příloha 14) se **SOU**, **SOŠ** a **VOŠ** se v rámci celoživotního učení zaměřují především na rekvalifikace a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. SOU se zároveň ve větší míře zapojují do dalšího vzdělávání pedagogů (42 %) a SOŠ a VOŠ do zájmového vzdělávání pro veřejnost.

Gymnázia se v rámci této oblasti angažují v zájmovém vzdělávání pro veřejnost (60 %), v dalším vzdělávání pedagogů (53 %) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (40 %).

Konzervatoř se soustředí na občanské vzdělávání (100 %) a **praktické školy** se v rámci celoživotního učení zabývají především dalším vzděláváním pedagogů (50 %).

5.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 41: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

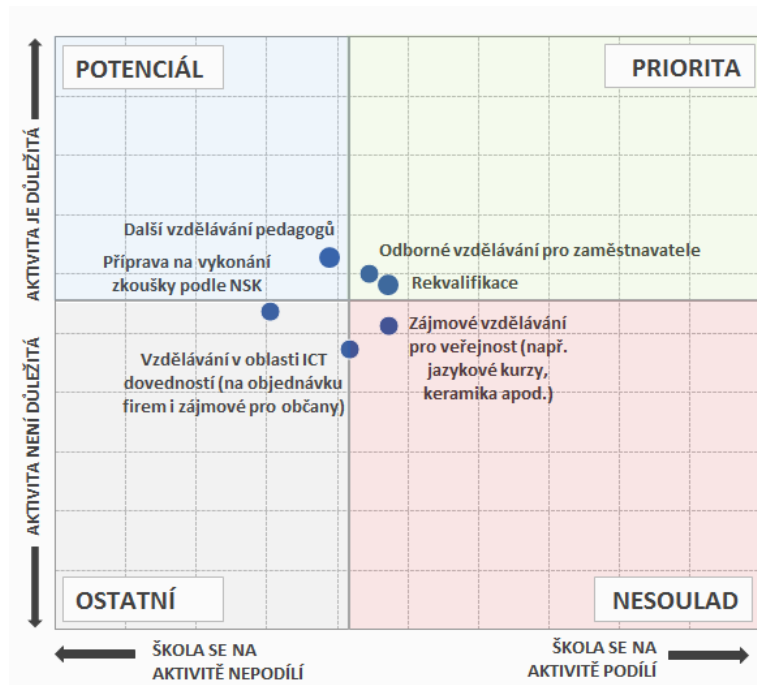

Při zohlednění důležitosti nejčastěji zmiňovaných aktivit je prioritou **SOU** především odborné vzdělávání pro zaměstnavatele, realizace rekvalifikací a další vzdělávání pedagogů. SOU se na těchto činnostech aktivně podílí a zároveň je hodnotí jako velmi důležité.

Určitý potenciál leží také v přípravě na vykonání zkoušky podle Národní soustavy kvalifikací. Ačkoliv se SOU na této aktivitě nepodílí do takové míry jako v ostatních sledovaných případech, je tato činnost vnímána jako velmi důležitá. Naopak mezi méně podstatné aktivity z hlediska

rozvoje školy jako centra celoživotního učení se zařadilo zájmové vzdělávání pro veřejnost a vzdělávání v oblasti ICT dovedností.

Graf 42: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

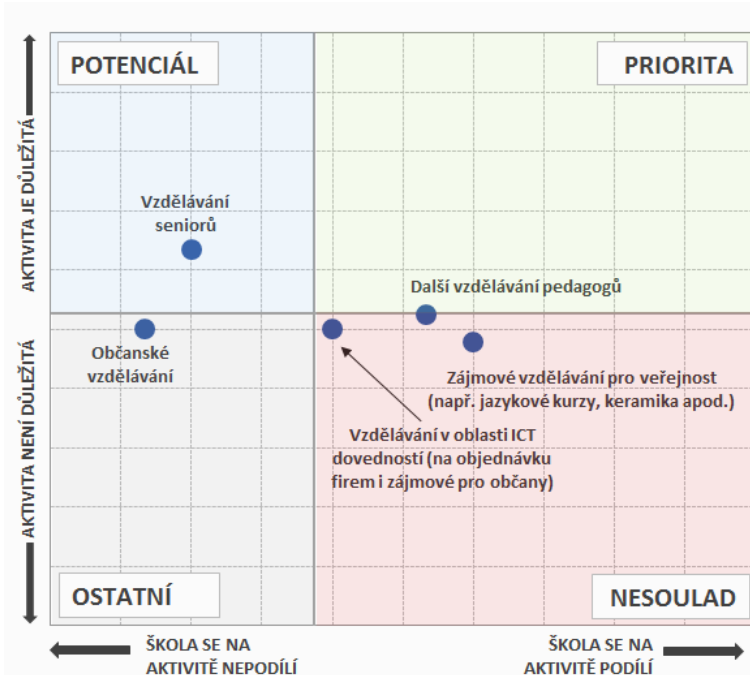
Prioritou v rámci aktivit rozvoje školy jako centra celoživotního učení je pro **SOŠ** především odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a realizace rekvalifikací. Tyto činnosti jsou SOŠ realizovány velmi často a jsou pro školy vysoce důležité.

Prostor pro další rozvíjení celoživotního učení můžeme spatřovat v dalším vzdělávání pedagogů. Tato činnost je SOŠ považována za jednu z nejdůležitějších, přestože se na této aktivitě školy tolik nepodílí.

Ačkoliv se SOŠ soustředí také na zájmové vzdělávání pro veřejnost, nepřikládají této činnosti ve

srovnání s ostatními až tak vysokou důležitost a představuje tak jistý nesoulad mezi realizací aktivit a jejich důležitost.

Graf 43: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

dovedností, nejsou tyto činnosti ve srovnání s ostatními až tak důležité.

Pro gymnázia je prioritou především další vzdělávání pedagogů. Na této činnosti se gymnázia podílí velmi často a je zároveň hodnocena jako relativně důležitá.

Určitý prostor pro další rozvíjení celoživotního učení lze spatřovat ve vzdělávání seniorů. Přestože je tato aktivita realizována v menší míře než ostatní, z hlediska důležitosti ostatní aktivity výrazně předstihuje.

Ačkoliv se gymnázia poměrně výrazně soustředí na zájmové vzdělávání pro veřejnost a vzdělávání v oblasti ICT

5.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

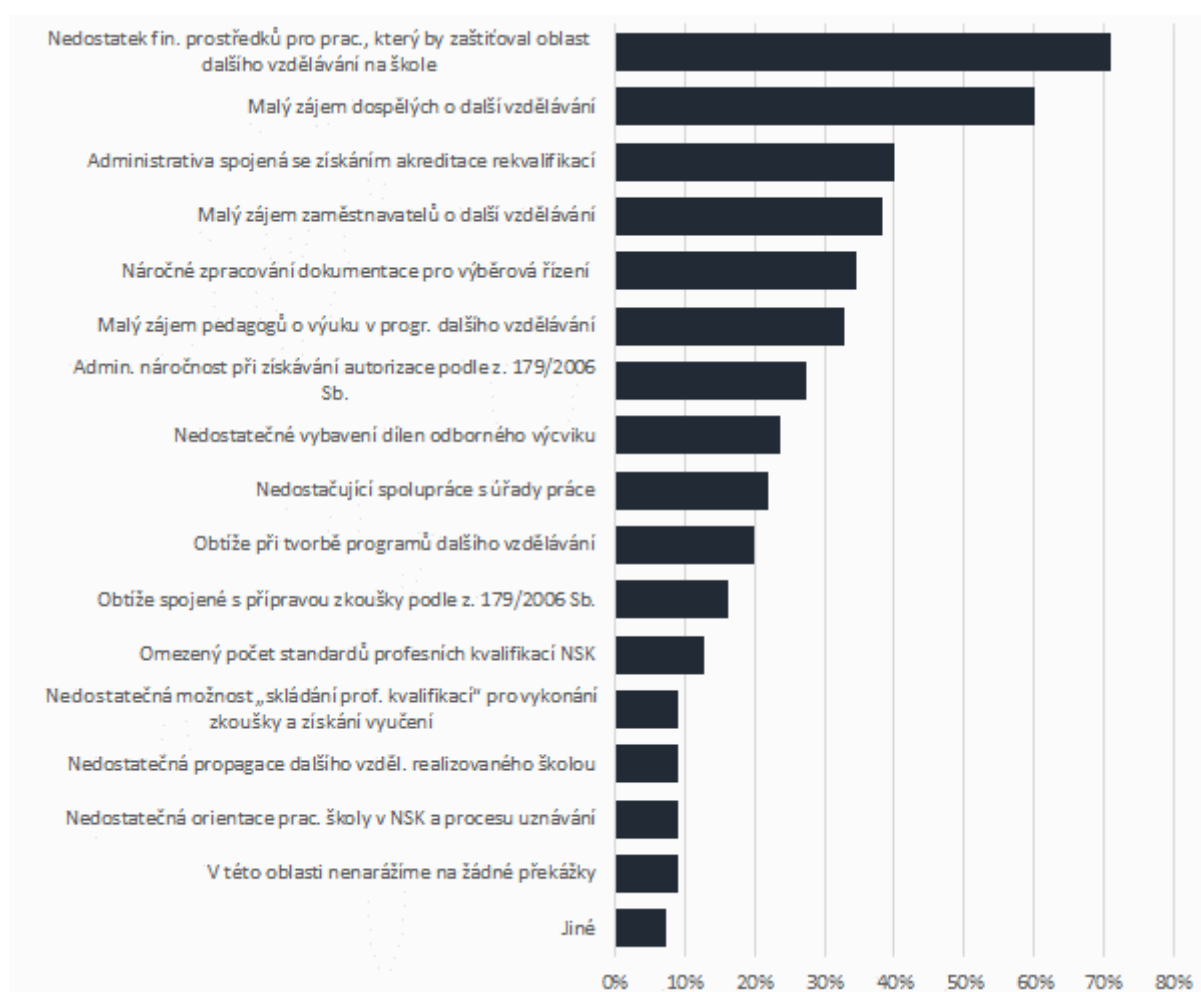
V rámci rozvoje celoživotního učení školy nejčastěji narážejí na nedostatek finančních prostředků pro pracovníky, kteří by zajišťovali oblast dalšího vzdělávání na školách (71 %) a na malý zájem dospělých o další vzdělávání (60 %).

Mezi další častěji zmiňované překážky se řadí administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací (40 %) a malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (38 %). 35 % škol přiznává, že je brzdí náročnost zpracování dokumentace pro výběrová řízení a třetina škol uvádí, že pedagogové mají jen malý zájem o výuku v programu dalšího vzdělávání. 27 % škol si stěžovalo na administrativní náročnost při získávání autorizace podle z. 179/2006 Sb.

Již pouze necelá čtvrtina škol uvedla, že překážkou rozvoje celoživotního učení v jejich škole je nedostatečné vybavení dílen odborného výcviku (24 %) nebo nedostatečná spolupráce s úřady práce. Obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání přiznává pětina škol a obtíže spojené s přípravou zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. uvádí jako jednu z překážek 16 % škol v Plzeňském kraji. Na omezený počet standardů profesních kvalifikací NSK pak upozornilo téměř 13 % škol.

Méně než 10 % škol dále naráží na nedostatečnou možnost „skládání profesních kvalifikací“ pro vykonání zkoušky a získání vyučení, nedostatečnou propagaci dalšího vzdělávání realizovaného školou a nedostatečnou orientaci pracovníků školy v NSK a procesu uznávání (vše shodně 9 %).

Graf 44: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

Napříč všemi typy škol (viz příloha 15) je nejsilněji pociťován nedostatek finančních prostředků pro pracovníky, kteří by na školách zajišťovali oblast dalšího vzdělávání.

SOU, SOŠ i VOŠ dále velmi často narážejí na malý zájem dospělých o další vzdělávání. SOU a SOŠ pak také na administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací, SOŠ dále na malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (47 %) a SOU na náročnost zpracování dokumentace pro výběrová řízení (50 %). VOŠ v souvislosti s překážkami mimo výše zmíněné dále uvádějí náročné zpracování dokumentace pro výběrová řízení (60 %) a nedostačující spolupráci s úřady práce (60 %).

Gymnázia mimo již zmíněné deklarují malý zájem dospělých o další vzdělávání (47 %) a malý zájem pedagogů o výuku v rámci dalšího vzdělávání (47 %).

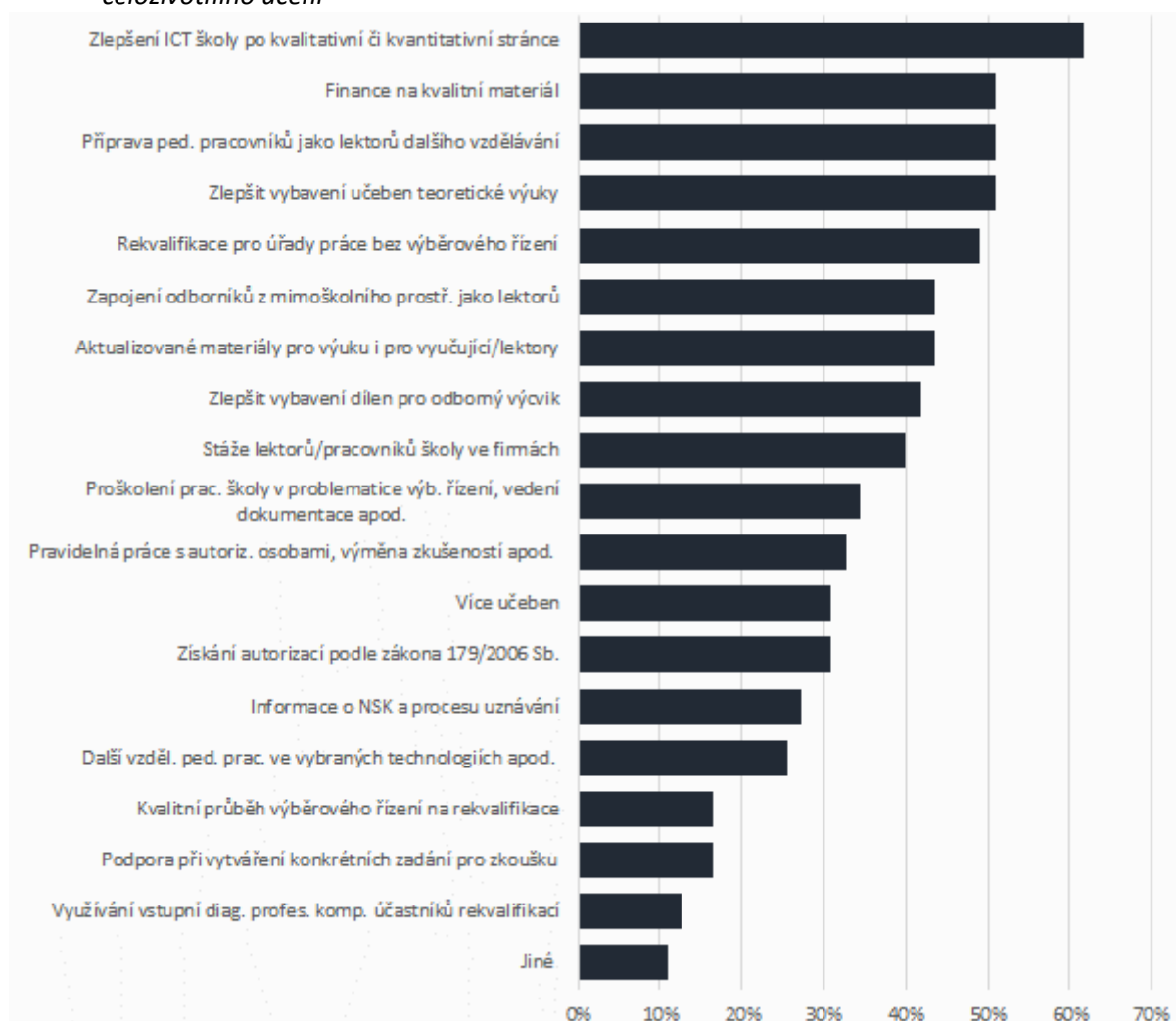
Praktické školy pociťují mimo již zmíněný nedostatek finančních prostředků pro pracovníka zajišťujícího tuto oblast obtíže spojené s tvorbou programů dalšího vzdělávání a nezájem nadřízených orgánů (shodně 50 %).

5.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Školám by v oblasti rozvoje celoživotního učení nejvíce pomohlo zlepšení ICT školy po kvantitativní i kvalitativní stránce (62 %). Školám by dále pomohly také finance na kvalitní materiál (51 %), příprava

pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (51 %) a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (51 %).

Graf 45: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

Téměř polovina škol v Plzeňském kraji se přiklání k opatření realizovat rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (49 %). 44 % škol by uvítalo možnost zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů a také aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující a lektory a 42 % škol si přeje zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik. O stáže lektorů nebo pracovníků školy ve firmách má zájem 40 % škol. 35 % škol cítí potřebu proškolení pracovníků školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace apod. Pravidelná práce s autorizovanými osobami a výměna zkušeností byla v rámci výčtu opatření zmíněna třetinou škol (33 %).

Již méně než třetina škol (31 %) pak potřebuje k realizaci celoživotního učení více učeben a stejný podíl škol má zájem o získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb. Více než čtvrtina škol potřebuje informace o NSK a procesu uznávání (27 %), čtvrtina škol považuje za užitečné další vzdělávání pedagogických pracovníků ve vybraných technologiích apod., 16 % škol klade důraz na kvalitní průběh výběrového řízení na rekvalifikace a stejný podíl škol by také ocenil podporu při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku. K potřebě využívání vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací se kladně vyjádřil nejmenší podíl škol a to pouze 13 %.

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 16) by **SOU** a **SOŠ** by nejvíce pomohlo, pokud by byly rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení. SOU i SOŠ by dále také ocenily zajištění financí na kvalitní materiál. SOU by dále pomohlo zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (65 %) a SOŠ zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (67 %). VOŠ nejčastěji zmiňují potřebu zlepšení ICT vybavení školy a přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (shodně 80 %) a dále pak potřebu aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující (60 %).

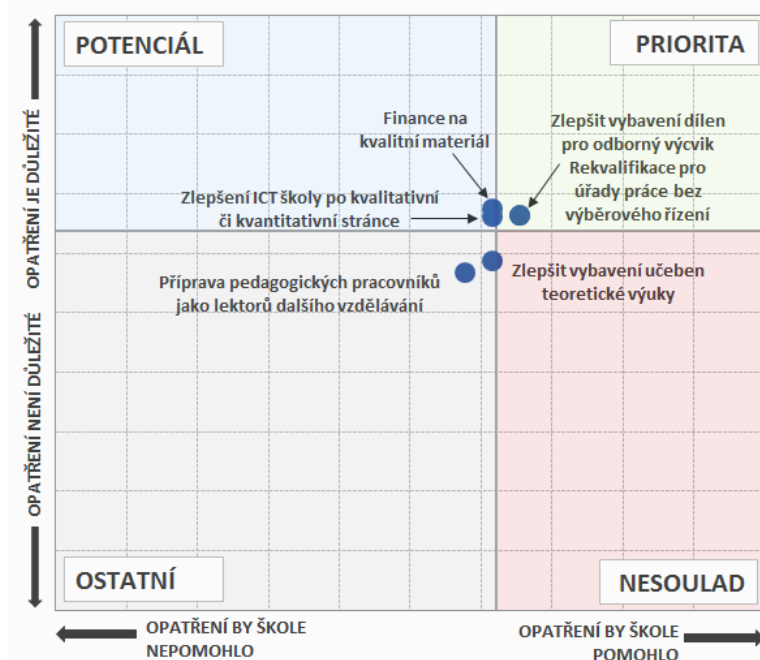
Gymnázia podobně jako ostatní typy škol zdůrazňují potřebu zlepšení ICT vybavení školy (60 %) a dále pak nutnost zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (47 %), přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a aktualizovaných materiálů pro výuku i vyučující a lektory (40 %).

Konzervatořím by nejvíce pomohla pravidelná práce s autorizovanými osobami a výměna zkušeností (100 %) a **praktické školy** zmiňují potřebu pravidelné práce s autorizovanými osobami a výměny zkušeností, potřebu přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání, aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (50 %).

5.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

V rámci intervence na rozvoj školy jako centra celoživotního učení v Plzeňském kraji se školy vyjadřovaly k opatřením i z hlediska jejich důležitosti pro konkrétní školu. Sumarizovaná data za jednotlivé typy škol (SOU, SOŠ a gymnázia) Plzeňského kraje jsou prezentována v následujících grafech.

Graf 46: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

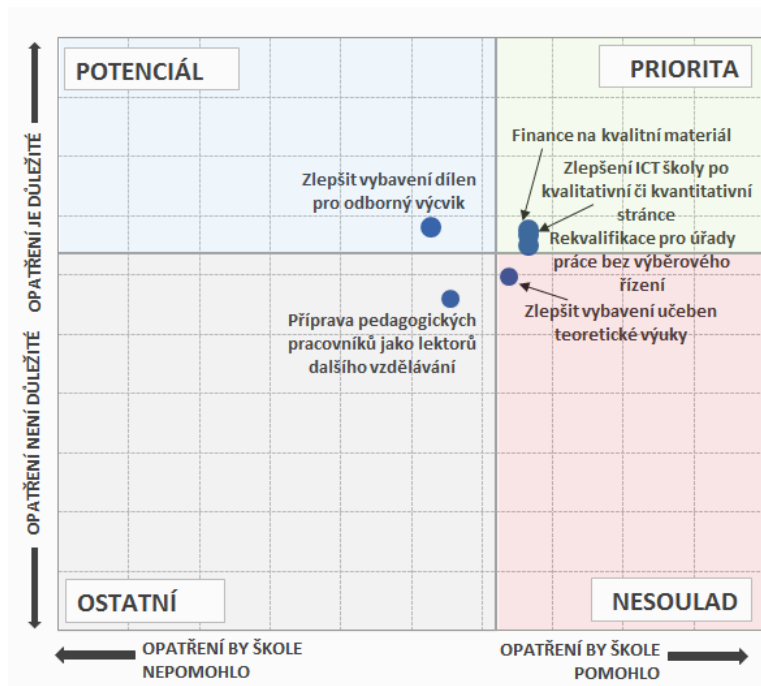

Mezi hlavní priority **SOU** patří možnost realizace rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení a zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik. Tato dvě opatření jsou SOU zmiňována nejčastěji a jejich důležitost je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami relativně vysoká.

Prostor pro další rozvoj celoživotního učení by mohlo přinést zlepšení ICT školy z hlediska počtu i kvality zařízení a především zajištění financí na kvalitní materiál. Přestože tato opatření nejsou školami tak často zmiňována ve srovnání

s ostatními, SOU jim přikládají relativně velkou důležitost. V podobné míře školy zmiňovaly také potřebu zlepšení vybavení učeben teoretické výuky, ale tomuto opatření přikládaly menší význam.

Graf 47: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

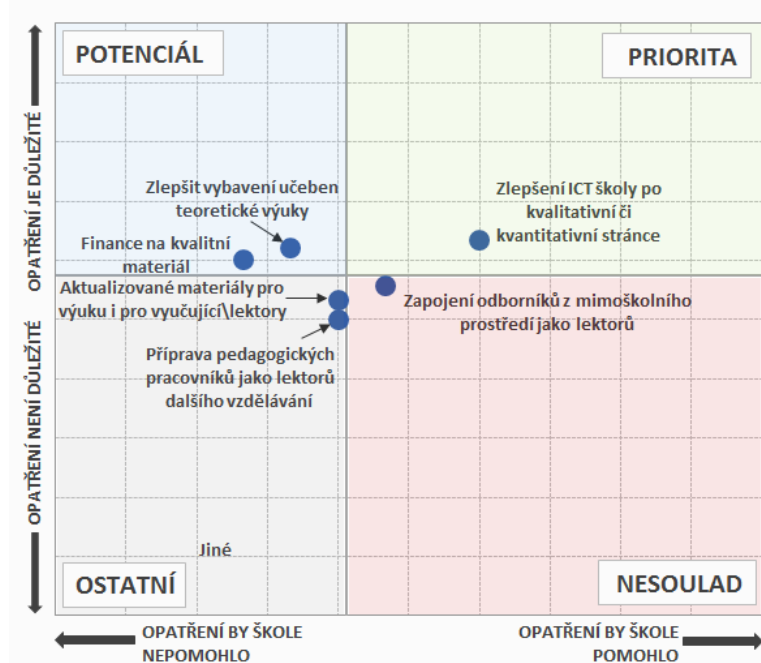

Mezi hlavní priority **SOŠ** patří podobně jako v případě **SOU** možnost provádět rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení a dále pak také zajištění financí na kvalitní materiál a zlepšení ICT školy po kvantitativní či kvalitativní stránce. Tato opatření jsou **SOŠ** zmiňována nejčastěji a zároveň jim přiřkládaly relativně vysoký význam.

Prostor pro další rozvoj celoživotního učení by mohlo přinést lepší vybavení dílen pro odborný výcvik. Přestože ve srovnání s ostatními není toto opatření tak často zmiňováno,

SOŠ mu přiřkládají velmi vysokou důležitost. Naopak jistý nesoulad lze sledovat v případě potřeby zlepšení vybavení učeben teoretické výuky. Ačkoliv **SOŠ** toto opatření ve velké míře zmiňují, není vnímáno jako příliš důležité.

Graf 48: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

V případě **gymnázií** lze mezi priority zahrnout zlepšení ICT vybavení školy, a to jak po kvalitativní, tak po kvantitativní stránce. Toto opatření školy zmiňovaly vůbec nejčastěji a zároveň mu ve srovnání s dalšími sledovanými položkami přiřkládaly relativně velký význam.

Určitý prostor pro rozvíjení této oblasti by dále mohlo přinést zlepšení vybavení učeben teoretické výuky a z pohledu řady škol také finance na kvalitní materiál. Tato opatření školy sice zmiňovaly v menší míře, ale zároveň jim přiřkládaly relativně

velký význam. Ačkoliv je velmi často zmiňováno zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů, není role tohoto opatření ve srovnání s ostatními ve snaze o dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení až tak důležitá.

5.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj školy jako centra celoživotního učení“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoj školy jako centra celoživotního učení* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *škola jako centrum celoživotního učení*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *škola jako centrum celoživotního učení*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOU

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila SOU

* Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOŠ

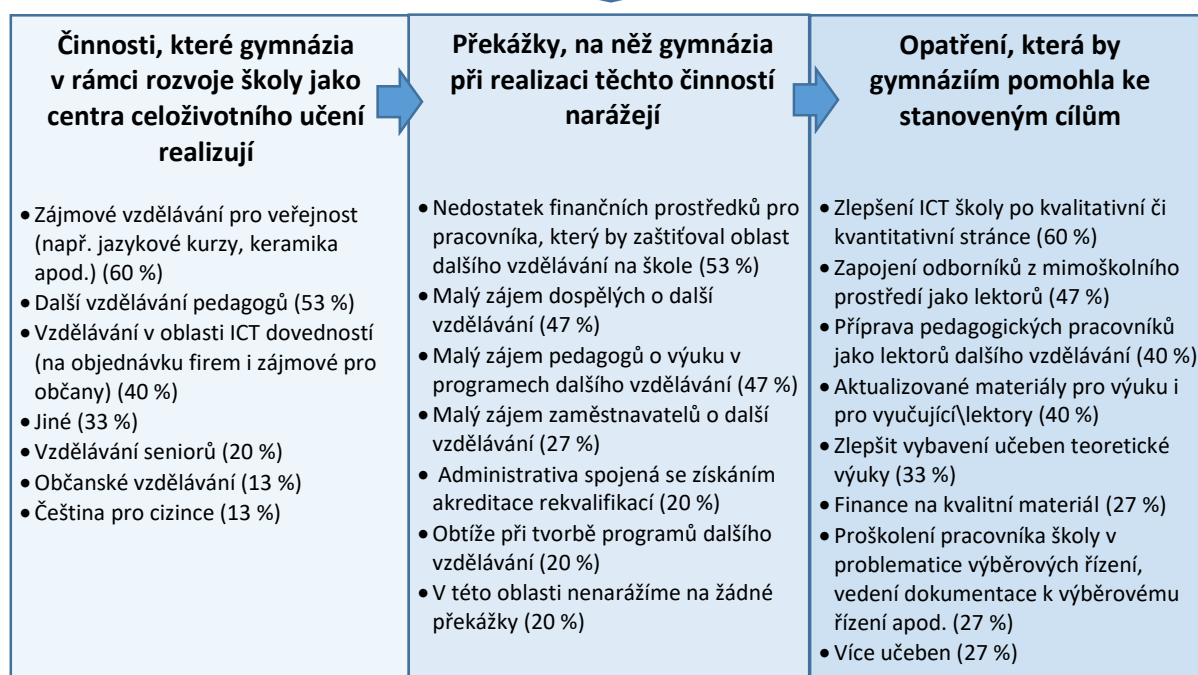
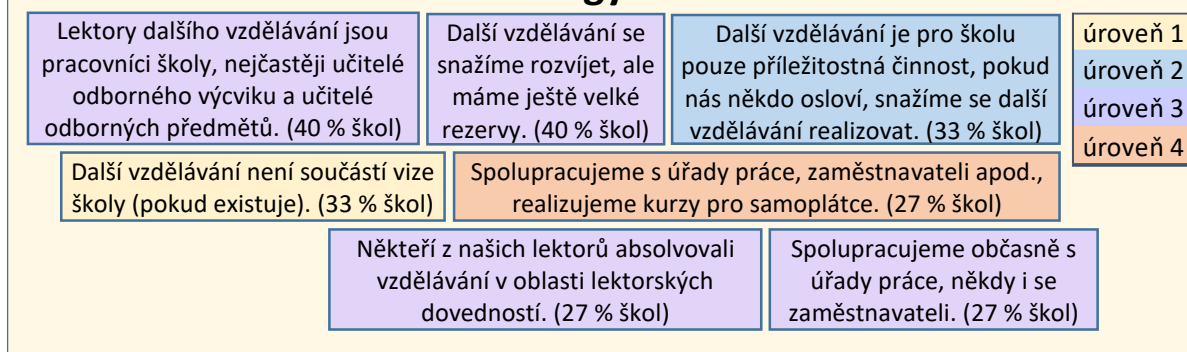

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovily SOŠ

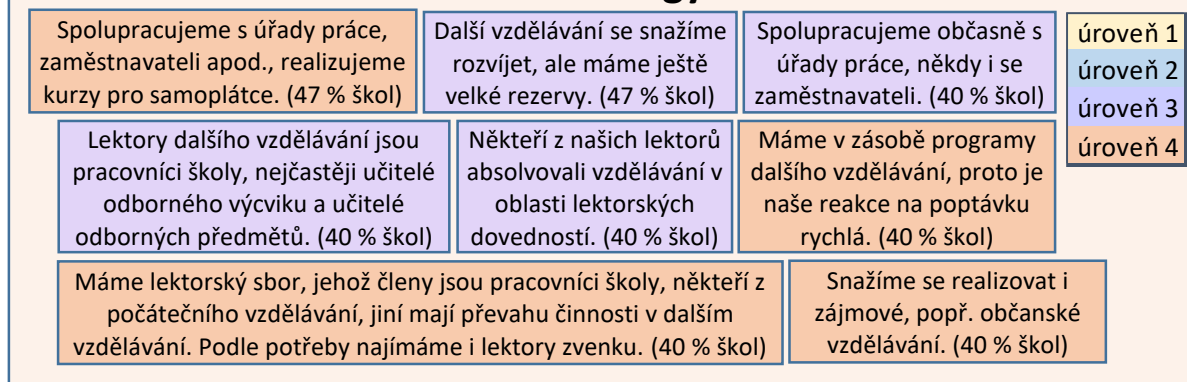

* Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na gymnáziích

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila gymnázia

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 13: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun – podle typu školy

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=26)	Průměrná úroveň	 27%	 + 20%
	Základní úroveň	 15%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 21%	 + 8%
	Pokročilá úroveň	 52%	 + 7%
	Nejvyšší úroveň	 16%	 + 30%
SOŠ (N=36)	Průměrná úroveň	 31%	 + 22%
	Základní úroveň	 7%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 21%	 + 5%
	Pokročilá úroveň	 56%	 + 11%
	Nejvyšší úroveň	 21%	 + 31%
Gymnázium (N=15)	Průměrná úroveň	 17%	 + 13%
	Základní úroveň	 20%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 18%	 + 4%
	Pokročilá úroveň	 26%	 + 11%
	Nejvyšší úroveň	 13%	 + 16%
VOŠ (N=5)	Průměrná úroveň	 34%	 + 22%
	Základní úroveň	 0%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 7%	 + 7%
	Pokročilá úroveň	 57%	 + 10%
	Nejvyšší úroveň	 29%	 + 31%
Konzervatoř (N=1)	Průměrná úroveň	 15%	 + 6%
	Základní úroveň	 0%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 33%	 + 0%
	Pokročilá úroveň	 17%	 + 0%
	Nejvyšší úroveň	 11%	 + 11%
Praktická škola (N=2)	Průměrná úroveň	 12%	 + 8%
	Základní úroveň	 50%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 0%	 + 17%
	Pokročilá úroveň	 25%	 + 0%
	Nejvyšší úroveň	 6%	 + 11%

Příloha 14: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje školy, jako centra celoživotního učení aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	12	 46%	18	 33%
	Další vzdělávání pedagogů	11	 42%	22	 40%
	Rekvalifikace	11	 42%	18	 33%
SOŠ (N=36)	Rekvalifikace	17	 47%	18	 33%
	Zájmové vzdělávání pro veřejnost	17	 47%	24	 44%
	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	16	 44%	18	 33%
Gymnázium (N=15)	Zájmové vzdělávání pro veřejnost	9	 60%	24	 44%
	Další vzdělávání pedagogů	8	 53%	22	 40%
	Vzdělávání v oblasti ICT dovedností	6	 40%	18	 33%
VOŠ (N=5)	Zájmové vzdělávání pro veřejnost	4	 80%	24	 44%
	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	4	 80%	18	 33%
	Rekvalifikace	3	 60%	18	 33%
Konzervatoř (N=1)	Občanské vzdělávání	1	 100%	11	 20%
Praktická škola (N=2)	Další vzdělávání pedagogů	1	 50%	22	 40%

Příloha 15: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	20	77%	39	71%
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	17	65%	33	60%
	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	13	50%	22	40%
	Náročné zpracování dokumentace pro výběrová řízení (např. úřady práce)	13	50%	19	35%
SOŠ (N=36)	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	28	78%	39	71%
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	25	69%	33	60%
	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	17	47%	22	40%
	Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání	17	47%	21	38%
Gymnázium (N=15)	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	8	53%	39	71%
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	7	47%	33	60%
	Malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání	7	47%	18	33%
VOŠ (N=5)	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	4	80%	39	71%
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	4	80%	33	60%
	Náročné zpracování dokumentace pro výběrová řízení (např. úřady práce)	3	60%	19	35%
	Nedostačující spolupráce s úřady práce	3	60%	12	22%
Konzervatoř (N=1)	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	1	100%	39	71%
Praktická škola (N=2)	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	1	50%	39	71%
	Obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání	1	50%	11	20%
	Jiné (nezájem nadřízených orgánů)	1	50%	4	7%

Příloha 16: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	17	65%	27	49%
	Zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik	17	65%	23	42%
	Finance na kvalitní materiál	16	62%	28	51%
SOŠ (N=36)	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	24	67%	27	49%
	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	24	67%	34	62%
	Finance na kvalitní materiál	24	67%	28	51%
Gymnázium (N=15)	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	9	60%	34	62%
	Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů	7	47%	24	44%
	Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	6	40%	28	51%
	Aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující/lektory	6	40%	24	44%
VOŠ (N=5)	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	4	80%	34	62%
	Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	4	80%	28	51%
	Aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující/lektory	3	60%	24	44%
Konzervatoř (N=1)	Pravidelná práce s autorizovanými osobami, výměna zkušeností apod.	1	100%	18	33%
Praktická škola (N=2)	Pravidelná práce s autorizovanými osobami, výměna zkušeností apod.	1	50%	18	33%
	Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	1	50%	28	51%
	Aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující/lektory	1	50%	24	44%
	Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů	1	50%	24	44%
	Jiné (pro cílovou skupinu školy není schválen další vzdělávání)	1	50%	6	11%

6 Rozvoj kariérového poradenství v Plzeňském kraji

Podle definice Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN) je kariérové poradenství „Interakcí mezi kariérovým poradcem a jednotlivcem. Individuální nebo skupinový proces poradenství ve vzdělávání, zaměstnání a v rozhodování při přechodech a také při zvládání reakcí na změny po celou dobu života s důrazem na posilování sebeuvědomění, porozumění a usnadňování směřování k uspokojivému a smysluplnému životu a zaměstnání.“

Tato tematická oblast se soustředí na poradenství ve středním a vyšším odborném školství. Od rozvoje kariérového poradenství ve středním školství si lze slibovat **snížení nezaměstnanosti absolventů, snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání** a naopak **vyšší množství žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuálního vzdělávání** a kteří se budou **schopni snáze adaptovat na změny pracovního trhu v průběhu celé své životní-profesní dráhy**.

Kariérové poradenství ve škole by ve své optimální podobě mělo mít svého **koordinátora kariérového poradenství** (koordinace podpůrných služeb, které škola svým žákům poskytuje). Nemělo by však být vykonáváno jen tímto jediným pracovníkem, ale podílet by se na něm měli **všichni pracovníci školy. Posláním školy je připravit mladého člověka na život, a tedy i na jeho kariérovou dráhu**. Kariérové poradenství by proto mělo být **provázáno s celou vzdělávací a výchovnou činností školy**. Vedle **obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů**, kde by se žáci měli mj. dozvídat, jak konkrétní znalosti, dovednosti, postoje či návyky využijí v pracovním životě, se jedná **zejména o rozvoj klíčových kompetencí, které jsou základem pro osobní rozvoj žáků, jejich aktivního zapojení do společnosti a uplatnění v životě. Osobní rozvoj žáků je nedílnou součástí kariérového poradenství** - se znalostí svých silných stránek a schopností reflexe těch slabých se žák může např. daleko **snáz rozhodovat o svém profesním zaměření** a daleko **snáz se bude adaptovat na pracovní trh a změny**, které v posledních letech přináší. Některé školy již dnes nenabízí kariérové poradenství pouze svým žákům, ale i širší veřejnosti.

Je zřejmé, že cesta k optimálnímu pojetí kariérového poradenství je v současných podmínkách pro většinu škol dlouhá a náročná. Lze ji však zvládat postupně a dosahovat takové úrovně, která je pro školu v daném časovém období realistická.

Na úrovni středních škol lze odlišit tři oblasti rozvoje kariérového poradenství:

- **Kurikulární oblast**, kde žáci dostávají užitečné informace či absolvují praktická cvičení v rámci běžné výuky (např. průřezové téma Člověk a svět práce).
- **Oblast interních služeb kariérového poradenství**, kde žáci školy mohou navštěvovat skupinové či individuální poradenství, pro které byl vyčleněn prostor a které poskytuje adekvátně vzdělaná osoba.
- **Oblast externích služeb kariérového poradenství**, kde škola organizuje návštěvy jiných poradenských pracovišť (např. PPP, IPS ÚP) nebo si škola platí služby, které by jinak měla problém zajistit (např. sběr a vyhodnocení psychometrických dat).

Obecně lze říci, že kariérové poradenství ve středním školství se realizuje prostřednictvím několika forem, které by v optimálním případě měly být propojené a vzájemně se doplňovat:

- **Diagnostika a sebepoznání**: Poradce (případně jiný specialista) pomáhá klientovi uvědomit si jeho charakteristiky (zájmy, předpoklady, limity). Využívá přitom různé diagnostické metody a prostředky (rozhovor, zájmové dotazníky, osobnostní testy, výkonové testy, projekční metody aj.).
- **Vzdělávání**: Klient (žák, student) si osvojuje kompetence vedoucí k jeho osobnímu rozvoji - schopnost **identifikovat** a vyhodnocovat dostupné informační zdroje a poradenské služby, schopnost rozhodovat se, plánovat svou **kariérovou** dráhu, schopnost komunikovat (návčik

přijímacího pohovoru apod.), schopnost adaptovat se na změny v průběhu své vzdělávací či pracovní dráhy apod.

- **Poskytování informací:** Klient (žák, student) dostává nabídku informací. Poradce mu buď podá konkrétní informace na základě jeho dotazu, nebo mu doporučí určité informační zdroje.
- **Komplexní poradenství:** Poradce poskytuje klientovi komplexní poradenskou podporu v návaznosti na jeho konkrétní situaci a potřeby. Možnosti by mu měly být předkládány tak, aby se na jejich základě dokázal klient sám rozhodovat. Součástí komplexního poradenství přitom jsou i všechny tři výše uvedené formy, v míře a úrovni odpovídající situaci a potřebám klienta.

Hlavní zjištění

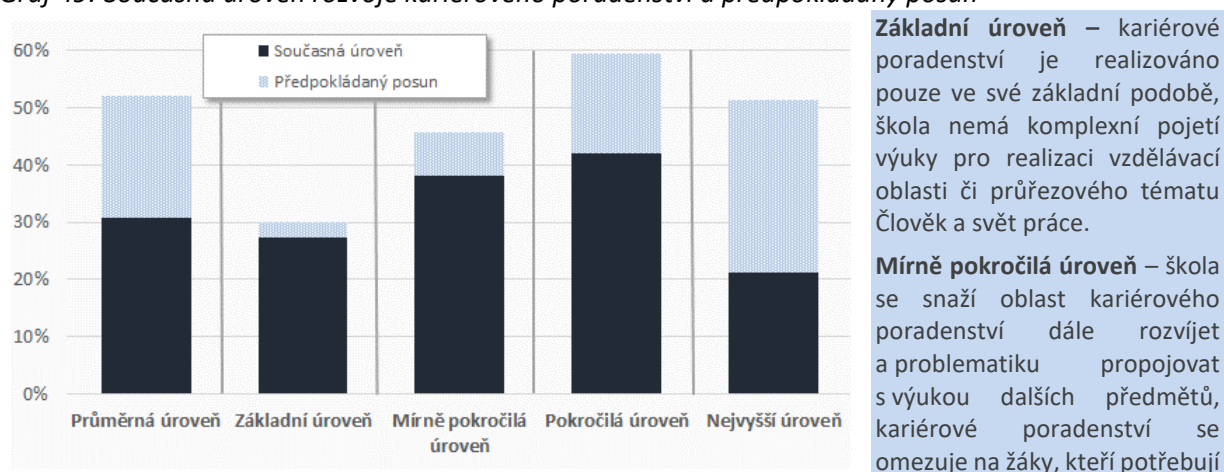
- Školy v rámci kariérového poradenství nejčastěji realizují činnosti, jež je možné zařadit do pokročilé nebo mírně pokročilé úrovně (výjimku tvoří praktické školy, které svými činnostmi výrazně naplňují také nejvyšší úroveň). Největší posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně – školy deklarují zájem o vytvoření interního systému kariérového poradenství, o systematický přístup a o rozvíjení této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností/aktivit (v rámci nejvyšší úrovně lze očekávat největší nárůst u praktických škol, SOŠ a VOŠ).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na organizování exkurzí a besed pro kariérovou orientaci žáků (všechny typy škol s výjimkou konzervatoře). Školy dále vyvíjejí činnost ve spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (konzervatoř, VOŠ i gymnázia), spolupracují s rodiči (SOU a SOŠ), podporují žáky se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním (především praktické školy), realizují odborný výcvik/praxi v reálném pracovním prostředí (SOU a SOŠ) a zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (VOŠ a konzervatoř). Gymnázia a praktické školy poskytují také individuální služby kariérového poradenství.
- Školy nejčastěji narážejí na nedostatečné prostředky pro zajištění kariérového poradenství na školách (tento problém zmiňují všechny typy škol s výjimkou konzervatoře, které v této oblasti na žádné překážky nenaráží), dále na nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (SOU, SOŠ, VOŠ i gymnázia) i na absenci pozice samostatného kariérového poradce (také SOU, SOŠ, VOŠ i gymnázia). VOŠ zmiňují také nedostatečné technické a materiálové zabezpečení pro kariérové poradenství. Praktické školy kromě nedostatečných finančních prostředků deklarují i malý zájem ze strany zaměstnavatelů i ze strany žáků a rodičů o kariérové poradenství.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed (všechny typy škol s výjimkou konzervatoře). Školy dále zdůrazňují potřebu exkurzí do provozů zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (SOU a SOŠ), podpory systematické spolupráce s personalisty podniků (SOU, SOŠ i konzervatoř), zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (konzervatoř, SOU i praktické školy) a rozvoje spolupráce s VŠ (gymnázia, VOŠ). Gymnázia uvítají také možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců, VOŠ zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity a utváření personální identity.

6.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Školy v rámci kariérového poradenství nejčastěji realizují činnosti, jež je možné zařadit do pokročilé (42 %) nebo mírně pokročilé úrovně (38 %). Školy tedy již buďto mají zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství nebo se snaží problematiku rozvíjet a propojovat s výukou dalších předmětů. Již v menší míře jsou na školách realizovány aktivity spadající do základní úrovně (27 %), kdy je kariérové poradenství realizováno pouze v jeho základní podobě nebo naopak do nejvyšší úrovně (21 %), kdy má škola interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství a rozvíjí jej prostřednictvím dalších dílčích činností či aktivit.

Největší posun (o 30 %) lze očekávat v rámci aktivit spadajících do nejvyšší úrovně, kde mají školy v plánu realizovat více než 50 % aktivit. V rámci pokročilé úrovně je plánován posun o 17 procentních bodů a v případě aktivit spadajících do mírně pokročilé úrovně je pak plánován posun o 7 procentních bodů. Nejméně bude do budoucna rozvíjena základní úroveň, kde se předpokládá, že posun škol nepřesáhne tři procentní body.

Graf 49: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

změnit obor.

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, školy v rámci této oblasti příležitostně spolupracují s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz příloha 17), je patrné, že podobně jako v případě celého Plzeňského kraje jsou jednotlivými typy škol zpravidla nejvíce naplňovány aktivity pokročilé úrovně. Největší posun plánují školy všech typů v rámci aktivit nejvyšší úrovně (snaha o vytvoření interního systému pro poskytování kariérového poradenství a jeho systematické rozvíjení), a to i více než o třicet procentních bodů (s výjimkou konzervatoří, kde se posun plánuje o 14 p.b.).

U **SOU** a **SOŠ** jsou však v obdobné míře jako v případě pokročilé úrovně naplňovány i aktivity spadající mírně pokročilé úrovně. Nejvýraznější předpokládané posuny jsou u **SOU** a **SOŠ** plánovány v rámci aktivit spadajících do nejvyšší úrovně, a to o 30, respektive 33 procentních bodů, nicméně vývoj se dotkne i všech ostatních úrovní, především pokročilé úrovně (18–20 %).

VOŠ realizují v rámci kariérového poradenství aktivity, jež lze zařadit především do pokročilé (47 %) a případně do mírně pokročilé úrovně (32 %). Stejně jako u SOU a SOŠ, i v případě VOŠ lze očekávat posun především v rámci nejvyšší úrovně (o 31 %), nicméně určitého rozvoje se dočkají i aktivity spadající do základní a mírně pokročilé úrovně (plánovaný posun o 10, respektive 12 procentních bodů).

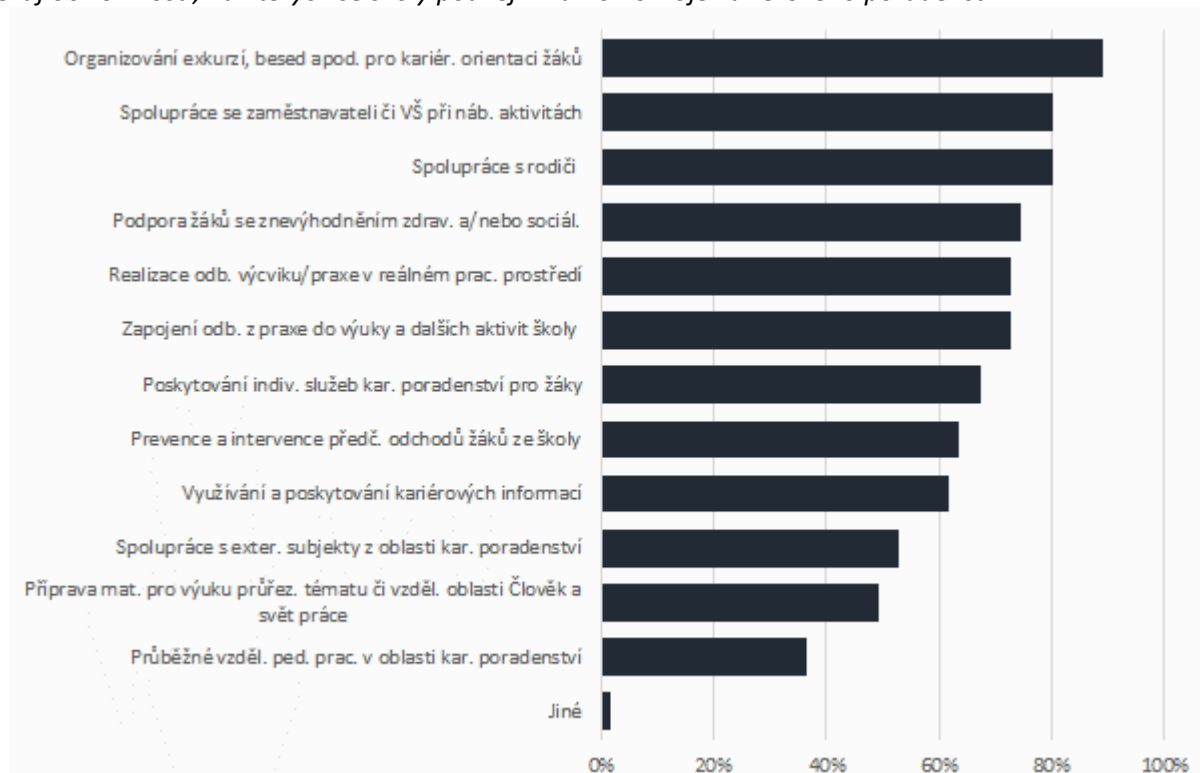
Také **gymnázia** realizují aktivity především v rámci pokročilé (43 %) a mírně pokročilé úrovně (41 %). Školy mají zájem o systematické rozvíjení kariérového poradenství doplněné o další dílčí činnosti (aktivity spadající do nejvyšší úrovně jsou realizovány z 32 % a je předpokládán posun o dalších 27 %). Z hlediska posunu lze očekávat také rozvoj aktivit spadajících do pokročilé úrovně (o 20 %). U mírně pokročilé a základní úrovně bude posun méně výrazný, pouze o 3-8 procentních bodů.

V případě **konzervatoře** je kariérové poradenství realizováno primárně v rámci pokročilé (50 %) a nejvyšší (43 %) úrovně. Aktivity spadající základní a mírně pokročilé úrovně konzervatoř nerozvíjí a ani to neplánuje do budoucna. Do budoucna lze zde očekávat pouze mírný posun na úrovni systémové přístupu (nejvyšší úroveň – předpokládaný posun o 14 %). **Praktické školy** se pohybují především v rámci pokročilé úrovně (50 %), kde však již neplánují další posun. Posun do budoucna školy plánují primárně v rámci aktivit spadajících do nejvyšší úrovně (o 36 %), jimž se v současnosti praktické školy v Plzeňském kraji nevěnovaly.

6.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

Školy se v rámci rozvoje kariérového poradenství zaměřují především na organizování exkurzí a besed pro kariérovou orientaci žáků (89 %).

Graf 50: Činnosti, na kterých se školy podílejí v rámci rozvoje kariérového poradenství

Školy dále vyvíjejí činnost ve spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (80 %), spolupracují s rodiči (80 %), podporují žáky se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním (75 %),

realizují odborný výcvik či praxi v reálném pracovním prostředí (73 %) a zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (73 %). Dvě třetiny škol poskytují žákům individuální služby kariérového poradenství (67 %). Prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy je důležitým tématem pro 64 % škol. 62 % škol deklaruje využívání a poskytování kariérových informací. Nadpoloviční většina škol Plzeňského kraje spolupracuje s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (53 %). Polovina škol v Plzeňském kraji v rámci rozvoje kariérového poradenství připravuje materiály pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (49 %) a více než třetina škol umožňuje pedagogickým pracovníkům průběžné vzdělávání v oblasti kariérového poradenství (36 %).

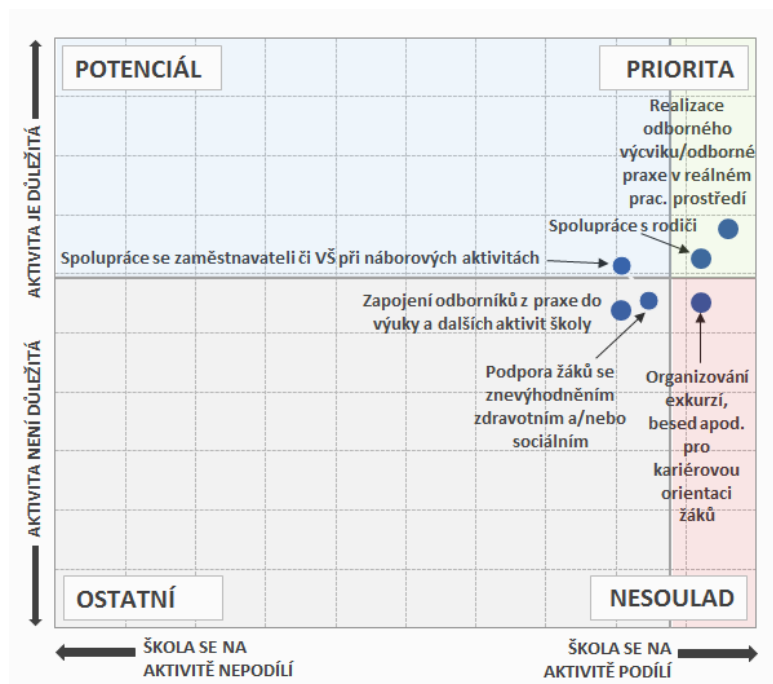
Při bližším pohledu na jednotlivé typy škol (viz příloha 18) zjistíme, že **SOU** a **SOŠ** se v rámci kariérového poradenství zaměřují především na realizaci odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí (96 % SOU a 92 % SOŠ) a dále také na organizování exkurzí a besed pro kariérovou orientaci žáků a na spolupráci s rodiči např. při řešení předčasných odchodů žáků ze vzdělávání. **VOŠ** se také zaměřují na organizování exkurzí a besed pro kariérovou orientaci žáků, ale i na spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, zapojení odborníků z praxe do výuky i na realizaci odborného výcviku v reálném pracovním prostředí (vše shodně 100 %).

Gymnázia především organizují exkurze a besedy pro kariérovou orientaci žáků (100 %), dále spolupracují se zaměstnavateli nebo VŠ při náborových aktivitách (87 %) a poskytují žákům individuální služby kariérového poradenství (87 %).

Konzervatoř spolupracuje se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, zapojuje odborníky z praxe do výuky a realizuje odborný výcvik v reálném pracovním prostředí. **Praktické školy** organizují exkurze a besedy pro kariérovou orientaci žáků, podporují žáky se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním, poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky a soustředí se na přípravu materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce.

6.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 51: Aktivita, na nichž se SOU podílí, a jejich důležitost

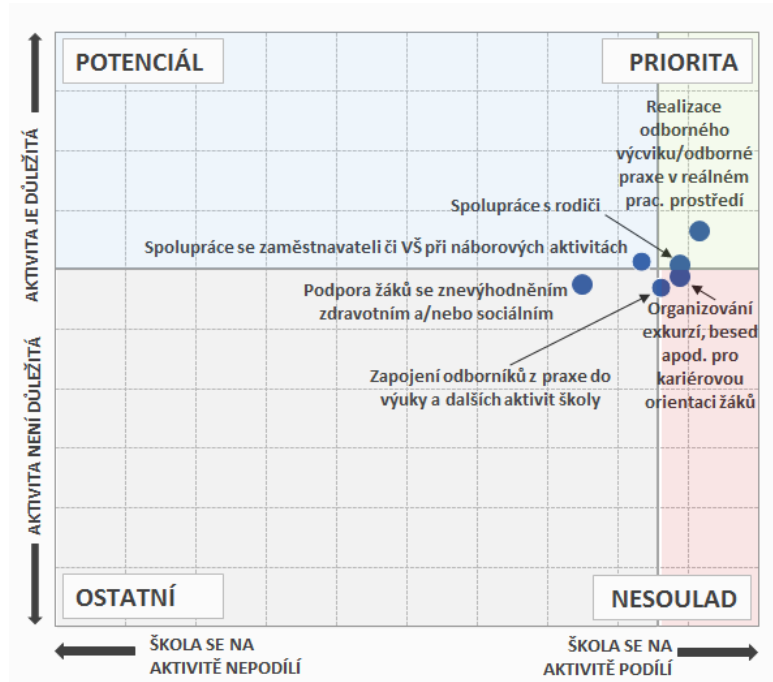

Z hlediska důležitosti nejčastěji zmiňovaných aktivit škol je prioritou **SOU** především realizace odborného výcviku, popřípadě odborné praxe v reálném pracovním prostředí a dále pak také spolupráce s rodiči žáků. **SOU** se na tyto činnosti zaměřují nejvíce a zároveň je hodnotí jako velmi důležité. **SOU** se dále v hojně míře soustředí na organizování besed a exkurzí pro kariérovou orientaci žáků, ve srovnání s ostatními položkami nicméně není tato aktivita až tak důležitá.

Prostor pro další rozvíjení kariérového poradenství spatřují školy ve spolupráci se

zaměstnavateli a VŠ při náborových aktivitách. Ačkoliv se SOU na této aktivitě nepodílí do takové míry jako v ostatních sledovaných případech, je tato činnost vnímána jako velmi důležitá.

Graf 52: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

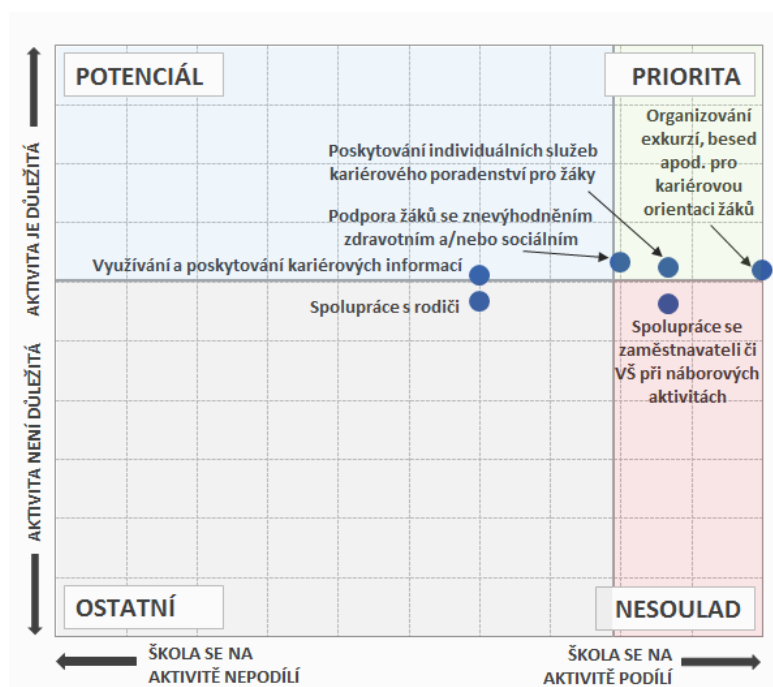

Při zohlednění důležitosti jednotlivých aktivit je hlavní prioritou **SOŠ**, stejně jako v případě **SOU**, realizace odborného výcviku, popřípadě praxe v reálném pracovním prostředí a částečně také spolupráce s rodiči žáků. I **SOŠ** se na tyto činnosti zaměřují nejvíce a zároveň je hodnotí jako velmi důležité.

Částečný prostor pro další rozvíjení kariérového poradenství školy spatřují ve spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, i když mnohem častěji se **SOŠ** soustředí na organizování besed a exkurzí

pro kariérovou orientaci žáků a to i přesto, že důležitost této položky není z jejich pohledu až tak vysoká.

Graf 53: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti aktivit, na kterých gymnázia podílejí, se projevilo, že je pro gymnázia prioritou především organizování besed a exkurzí pro kariérovou orientaci žáků, poskytování individuálních služeb kariérového poradenství a podpora znevýhodněných žáků. Tyto aktivity školy zmiňují relativně často a zároveň je považují za relativně důležité. Gymnázia se dále v hojné míře soustředí na spolupráci se zaměstnavateli a VŠ při náborových aktivitách, ale význam této položky nicméně není ve srovnání s ostatními příliš vysoký.

Určitý potenciál spatřují gymnázia ve využívání a poskytování kariérových informací. Přestože se školy na tuto činnost tolik nezaměřují, hodnotí ji jako důležitou.

6.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s rozvojem kariérového poradenství školy nejčastěji narážejí na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství na školách (67 %), dále na nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (47 %) i na absenci pozice samostatného kariérového poradce (47 %).

Graf 54: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství

40 % škol si stěžuje na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů a malý zájem ze strany zaměstnavatelů. Podle vyjádření 36 % škol v Plzeňském kraji je překážkou nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství. 22 % škol pak pociťuje nedostatek příležitostí pro vzdělávání kariérových (výchovných) poradců nebo nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství. Pro pětinu škol je v oblasti rozvoje kariérového poradenství překážkou nedostatečná podpora ze strany zřizovatele, pro 16 % škol je problémem nedostatečné vzdělání kariérových (výchovných) poradců a 11 % škol v Plzeňském kraji naráží na nedostatečnou podporu oblasti kariérové orientace ve škole.

Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 19) **SOU**, **SOŠ** i **VOŠ** narážejí především na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve školách, dále na absenci pozice samostatného kariérového poradce a nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství. SOU také uvádí, že naráží na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a jejich rodičů (54 %) a VOŠ zmiňují nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (60 %).

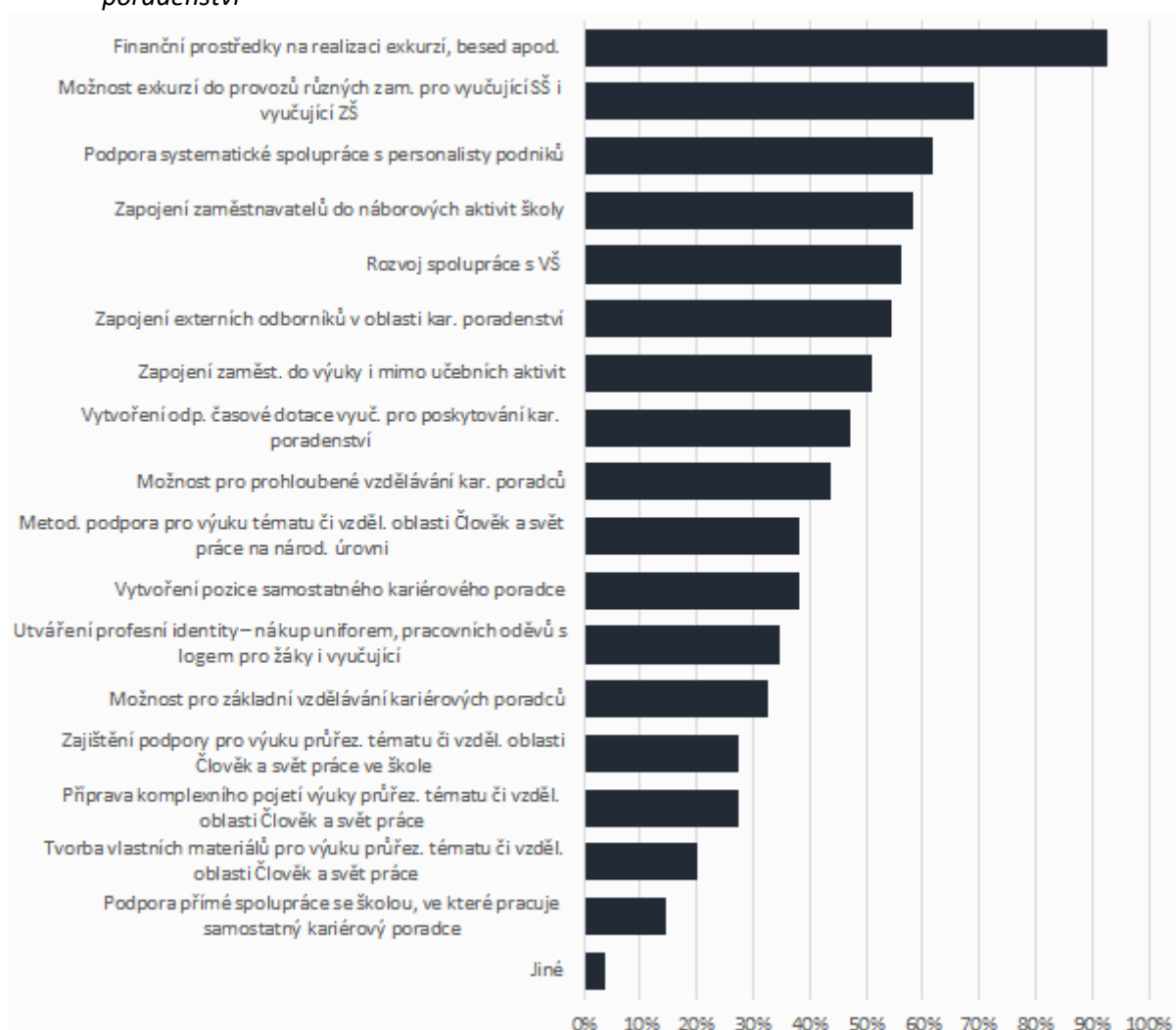
Gymnázia jsou omezena nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství (67 %), nízkou časovou dotací poradce pro poskytování služeb (47 %) a absencí pozice samostatného kariérového poradce (33 %). Třetina gymnázií také na žádné překážky v této oblasti nenaráží.

Konzervatoř v této oblasti nenaráží na překážky a **praktické školy** deklarují nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (50 %) a malý zájem o kariérové poradenství ze strany zaměstnavatelů (50 %) i ze strany žáků a rodičů (50 %).

6.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Školám by v oblasti kariérového poradenství nejvíce pomohly finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed (93 %). Zároveň pak relativně velký podíl škol zdůrazňuje potřebu exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (69 %), podpory systematické spolupráce s personalisty podniků (62 %), zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (58 %) a rozvoje spolupráce s VŠ (56 %).

Graf 55: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství

Mezi další opatření, která by školám pomohla k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství, patří zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (55 % škol) nebo zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit (51 %). Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujících pro poskytování kariérového poradenství si získalo podporu 47 % škol a možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců by jakožto vhodné opatření uvítalo 44 % škol v Plzeňském kraji. Metodická podpora pro výuku tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni a vytvoření pozice samostatného kariérového poradce jsou opatření, která připadala v úvahu jakožto prospěšná pro 38 % škol a v utváření profesní identity (např. nákupem uniforem či pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující) vidělo cestu 35 % škol. Třetina škol zmiňovala, že by jim v rozvoji kariérového poradenství pomohla možnost pro základní vzdělávání kariérových poradců (33 %). Zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávání oblasti Člověk a svět práce ve

škole by pomohlo ke splnění cíle více než čtvrtině škol (27 %) a stejnému podílu škol by prospěla příprava komplexního pojetí výuky průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Již pouze pětina škol vidí cestu k dosažení cíle v oblasti kariérového poradenství v tvorbě vlastních materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce a 15 % škol potřebuje podporu přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce.

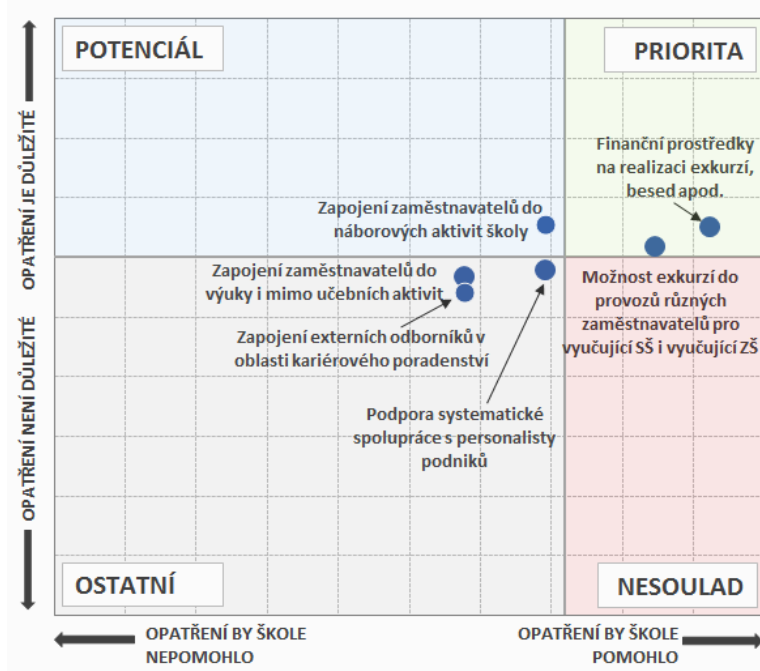
Z hlediska jednotlivých typů škol (viz příloha 20) by **SOU**, **SOŠ** i **VOŠ** nejvíce pomohly finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed. SOU i SOŠ by také ocenily možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ a podporu rozvoje systematické spolupráce s personalisty podniků a SOŠ by ocenily také zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (69 %). VOŠ dále deklarují potřebu rozvoje spolupráce s VŠ, vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství, zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity a utváření personální identity (vše shodně 80 %). **Gymnázia** by potřebovala finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed (93 %), rozvoj spolupráce s VŠ (80 %) a možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (67 %).

Konzervatoř zdůrazňuje potřebu podporu systematické spolupráce s personalisty podniků, uvítá možnost zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy a do samotné výuky i mimo učební aktivity a uvádí i potřebu vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství. **Praktické školy** pak deklarují potřebu finančních prostředků na realizaci exkurzí a besed a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy i do samotné výuky a mimo učební aktivity.

6.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední s vyšší odborné školy v Plzeňském kraji se vyjadřovaly k opatřením i z hlediska jejich důležitosti. Sumarizovaná data za jednotlivé typy škol (SOU, SOŠ a gymnázia) Plzeňského kraje jsou prezentována v následujících grafech.

Graf 56: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

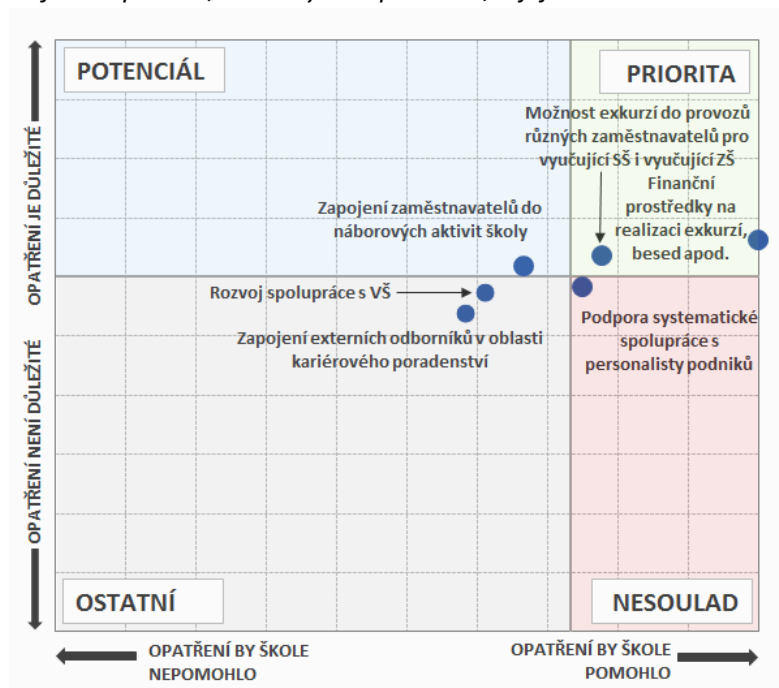

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření, patří mezi hlavní priority **SOU** finanční prostředky na realizaci besed a exkurzí a možnost exkurzí do provozů zaměstnavatelů pro vyučující na základních i středních školách. Tato opatření jsou SOU zmiňována nejčastěji a jejich důležitost je v porovnání s ostatními sledovanými položkami relativně vysoká.

Prostor pro další rozvoj kariérového poradenství by pak mohlo přinést zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy. Přestože není toto

opatření tak často zmiňováno ve srovnání s ostatními, SOU mu přiřkládají velký význam.

Graf 57: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

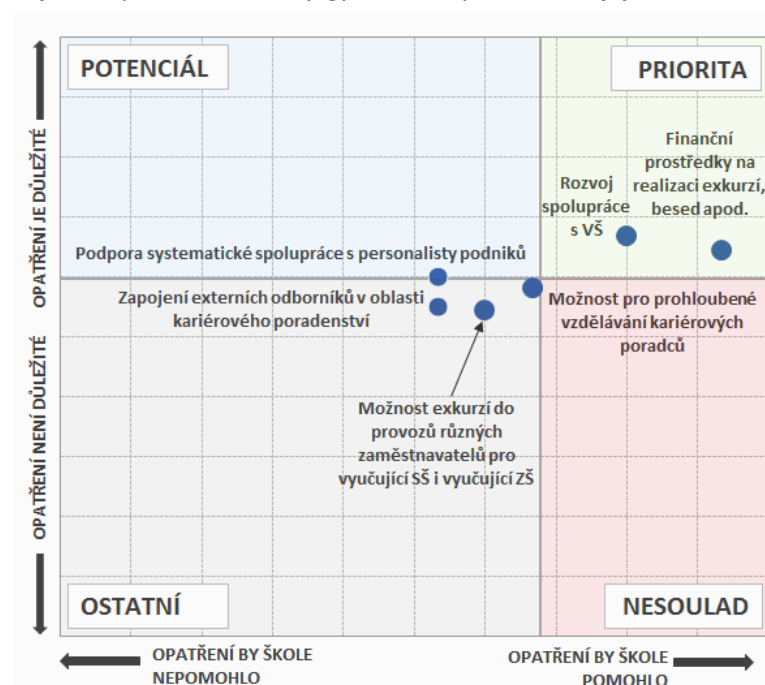

Mezi jednoznačně hlavní priority SOŠ patří finanční prostředky na realizaci besed a exkurzí a dále také možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující ze SŠ i ZŠ. Tato opatření zmiňoval vysoký podíl škol a ty jim zároveň ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládaly relativně velký význam.

Částečný prostor pro další rozvoj by mohlo přinést zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy, které sice zmiňoval nižší podíl školy, ale ty mu přiřkládaly relativně velký význam. Přestože SOŠ dále zdůrazňují potřebu systematické spolupráce

s personalisty podniků, není důležitost tohoto opatření ve srovnání s ostatními až tak vysoká.

Graf 58: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Pro **gymnázia** jsou hlavní prioritou v oblasti rozvoje kariérového poradenství na škole především opatření zahrnující získání finančních prostředků na realizaci exkurzí a besed a samozřejmě také rozvoj spolupráce s vysokými školami. Tato opatření jsou školami zmiňována nejčastěji a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzována velká důležitost.

Určitý potenciál skýtá podpora systematické spolupráce s personalisty podniků. Tu sice zmiňoval menší podíl škol, ale ty tomuto opatření přiřkládaly

nadprůměrný význam. Naopak možnost prohloubeného vzdělávání kariérových poradců je pro školy méně významná než tři výše zmíněná opatření.

6.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj kariérového poradenství“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

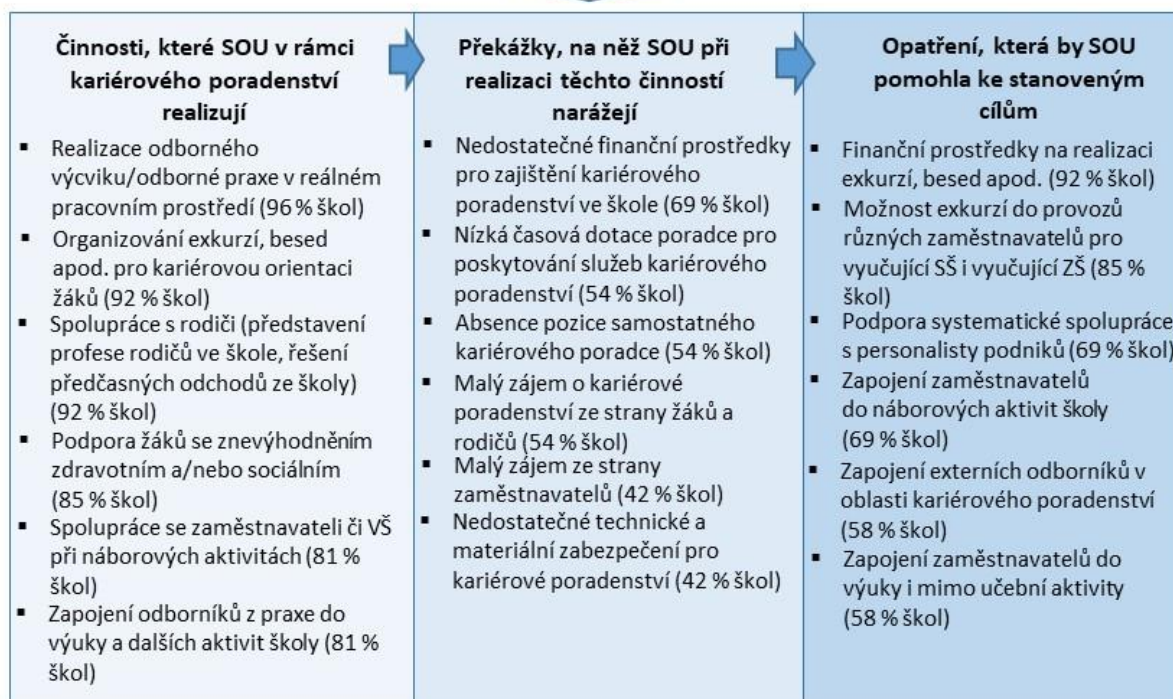
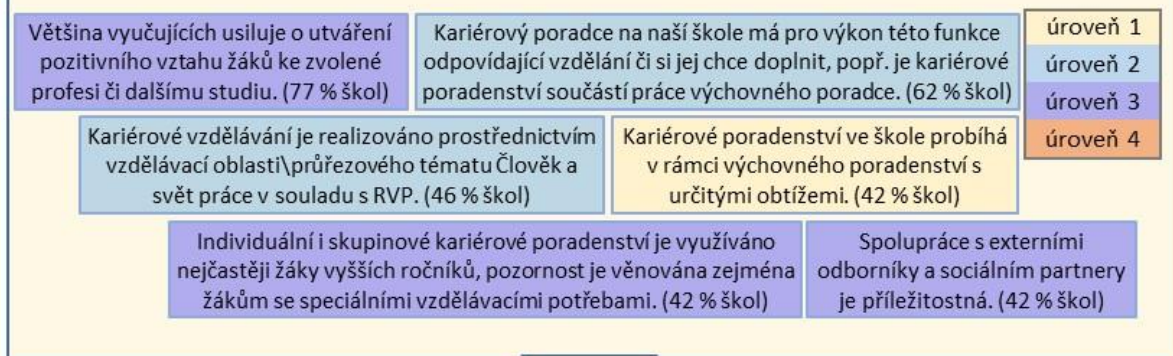
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoj kariérového poradenství* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *kariérového poradenství*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

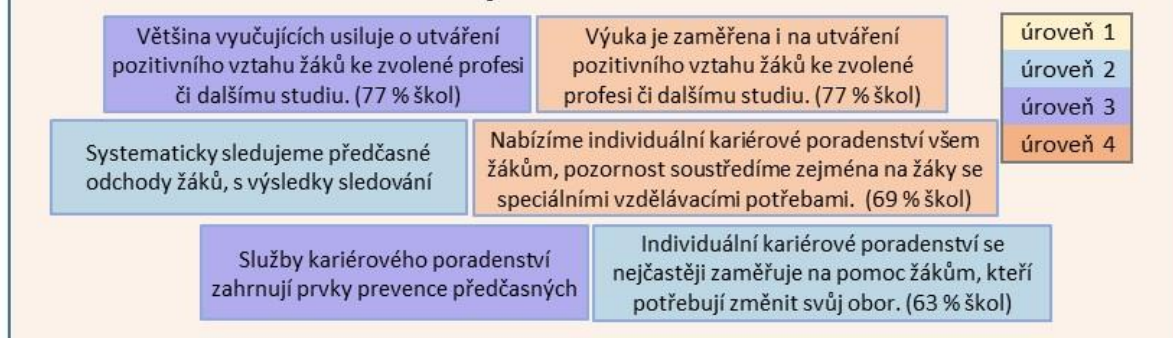
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *kariérového poradenství*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav kariérového poradenství na SOU

Cíle, které si SOU stanovila v rámci rozvoje kariérového poradenství

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav kariérového poradenství na SOŠ

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (81 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (67 % škol)

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (53 % škol)

Kariérové vzdělávání je realizováno prostřednictvím vzdělávací oblasti průřezového tématu Člověk a svět práce v souladu s RVP. (47 % škol)

Někteří vyučující usilují o pozitivní ovlivnění vztahu žáků k budoucí profesi či dalšímu studiu. (42 % škol)

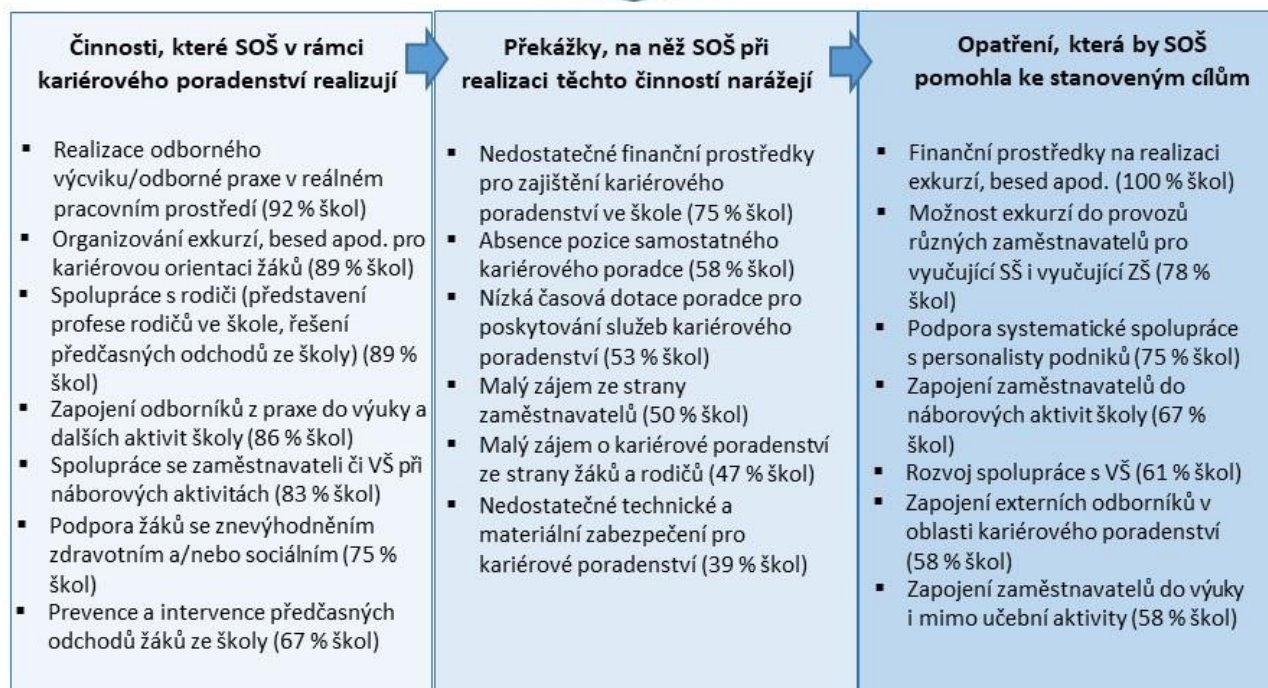
Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (42 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Cíle, které si SOŠ stanovila v rámci rozvoje kariérového poradenství

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (86 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (81 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (81 % škol)

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (64 % škol)

Ve škole existuje interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni nejen vyučující a další pracovníci školy, ale i externí odborníci. (64 % škol)

Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (61 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav kariérového poradenství na gymnáziích

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (80 % škol)

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (73 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

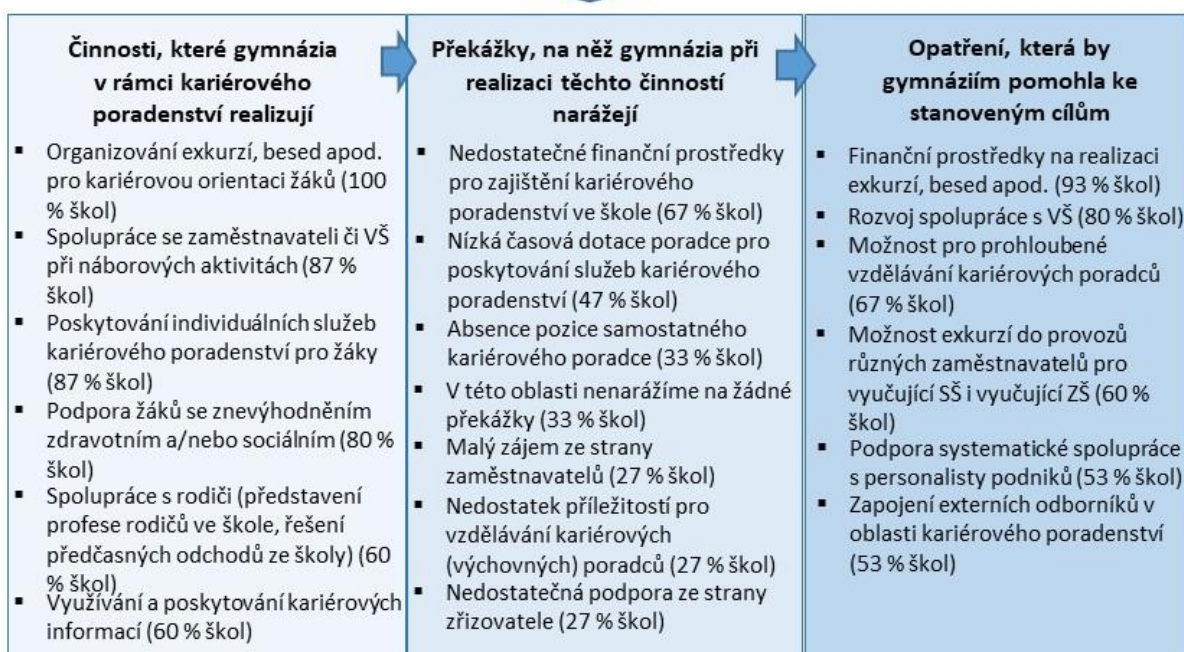
úroveň 4

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (60 % škol)

Kariérové vzdělávání je realizováno prostřednictvím vzdělávací oblasti/průřezového tématu Člověk a svět práce v souladu s RVP. (53 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (47 % škol)

Ve škole existuje interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni nejen vyučující a další pracovníci školy, ale i externí odborníci. (47 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje kariérového poradenství stanovila gymnázia

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (87 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (87 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (87 % škol)

Ve škole existuje interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni nejen vyučující a další pracovníci školy, ale i externí odborníci. (80 % škol)

Oblast kariérového poradenství je obsahově i časově koordinována určeným pracovníkem, který má pro tuto činnost vytvořeny odpovídající podmínky. (73 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (67 % škol)

Kariérové vzdělávání je realizováno prostřednictvím vzdělávací oblasti/průřezového tématu Člověk a svět práce v souladu s RVP. (67 % škol)

Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (67 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 17: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň		Předpokládaný posun	
SOU (N=26)	Průměrná úroveň		28%		+ 21%
	Základní úroveň		33%		+ 2%
	Mírně pokročilá úroveň		38%		+ 6%
	Pokročilá úroveň		39%		+ 18%
	Nejvyšší úroveň		16%		+ 30%
SOŠ (N=36)	Průměrná úroveň		31%		+ 24%
	Základní úroveň		35%		+ 4%
	Mírně pokročilá úroveň		43%		+ 10%
	Pokročilá úroveň		42%		+ 20%
	Nejvyšší úroveň		19%		+ 33%
Gymnázium (N=15)	Průměrná úroveň		37%		+ 21%
	Základní úroveň		13%		+ 3%
	Mírně pokročilá úroveň		41%		+ 8%
	Pokročilá úroveň		43%		+ 20%
	Nejvyšší úroveň		32%		+ 27%
VOŠ (N=5)	Průměrná úroveň		30%		+ 19%
	Základní úroveň		20%		+ 10%
	Mírně pokročilá úroveň		32%		+ 12%
	Pokročilá úroveň		47%		+ 3%
	Nejvyšší úroveň		20%		+ 31%
Konzervatoř (N=1)	Průměrná úroveň		36%		+ 7%
	Základní úroveň		0%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		0%		+ 0%
	Pokročilá úroveň		50%		+ 0%
	Nejvyšší úroveň		43%		+ 14%
Praktická škola (N=2)	Průměrná úroveň		20%		+ 17%
	Základní úroveň		25%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		20%		+ 0%
	Pokročilá úroveň		50%		+ 0%
	Nejvyšší úroveň		0%		+ 36%

Příloha 18: Činnosti, na kterých se školy podílejí v rámci rozvoje kariérového poradenství – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí	25	96%	40	73%
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	24	92%	49	89%
	Spolupráce s rodiči	24	92%	44	80%
SOŠ (N=36)	Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí	33	92%	40	73%
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	32	89%	49	89%
	Spolupráce s rodiči	32	89%	44	80%
Gymnázium (N=15)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	15	100%	49	89%
	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách	13	87%	44	80%
	Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky	13	87%	37	67%
VOŠ (N=5)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	5	100%	49	89%
	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách	5	100%	44	80%
	Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy	5	100%	40	73%
	Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí	5	100%	40	73%
Konzervatoř (N=1)	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách	1	100%	44	80%
	Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy	1	100%	40	73%
	Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí	1	100%	40	73%
Praktická škola (N=2)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	2	100%	49	89%
	Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním	2	100%	41	75%
	Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky	2	100%	37	67%
	Příprava materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce	2	100%	27	49%

Příloha 19: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	18	69%	37	67%
	Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství	14	54%	26	47%
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	14	54%	26	47%
	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	14	54%	22	40%
SOŠ (N=36)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	27	75%	37	67%
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	21	58%	26	47%
	Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství	19	53%	26	47%
Gymnázium (N=15)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	10	67%	37	67%
	Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství	7	47%	26	47%
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	5	33%	26	47%
	V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	5	33%	8	15%
VOŠ (N=5)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	4	80%	37	67%
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	4	80%	26	47%
	Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství	3	60%	26	47%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství	3	60%	20	36%
Konzervatoř (N=1)	V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	1	100%	8	15%
Praktická škola (N=2)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	1	50%	37	67%
	Malý zájem ze strany zaměstnavatelů	1	50%	22	40%
	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	1	50%	22	40%
	Jiné (cílová skupina jsou žáci s SVP)	1	50%	2	4%

Příloha 20: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství - podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	24	92%	51	93%
	Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ	22	85%	38	69%
	Podpora systematické spolupráce s personalisty podniků	18	69%	34	62%
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	18	69%	32	58%
SOŠ (N=36)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	36	100%	51	93%
	Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ	28	78%	38	69%
	Podpora systematické spolupráce s personalisty podniků	27	75%	34	62%
Gymnázium (N=15)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	14	93%	51	93%
	Rozvoj spolupráce s VŠ	12	80%	31	56%
	Možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců	10	67%	24	44%
VOŠ (N=5)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	5	100%	51	93%
	Rozvoj spolupráce s VŠ	4	80%	31	56%
	Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariér. poradenství	4	80%	26	47%
	Zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit	4	80%	28	51%
	Utváření profesní identity – nákup uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující	4	80%	19	35%
Konzervatoř (N=1)	Podpora systematické spolupráce s personalisty podniků	1	100%	34	62%
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	1	100%	32	58%
	Zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit	1	100%	28	51%
	Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariér. poradenství	1	100%	26	47%
Praktická škola (N=2)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	1	50%	51	93%
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	1	50%	32	58%
	Zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit	1	50%	28	51%

7 Podpora inkluzivního vzdělávání v Plzeňském kraji

Inkluzivní vzdělávání, označované také pojmem společné vzdělávání, vychází z požadavku přizpůsobení edukačního prostředí žákům. V takovém prostředí lze pracovat s heterogenní skupinou žáků a akceptovat tak různorodost pohlaví, etnicity, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; lze také pracovat s různou úrovní předpokladů, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání dává možnost vytvoření „školy pro všechny“.

Zároveň je potřeba chápat, že **pro žáky s handicapem je zásadní volba vhodného oboru,** který odpovídá jejich osobním možnostem i omezením. Důležité je tedy racionální pochopení reálných hranic inkluze tak, aby byla skutečně přínosem pro všechny, neboť stanovení nereálných studijních cílů nepovede, ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění, a v konečném důsledku povede naopak ke ztížení pracovního, a pravděpodobně i společenského uplatnění handicapovaného žáka v budoucnu. Zde je potřeba vyzdvihnout také význam motivace takových žáků ke správnému postoji, kde prioritní není dosažení nějaké formy úlevy, ale spíše využití podpory k rozvoji takového žáka.

Je důležité **neopomenout ani význam podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků** a vytváření (inkluzivního) prostředí, ve kterém budou mít možnost efektivně své nadání rozvíjet. V této souvislosti je potřeba nepodceňovat význam včasné identifikace, nebo i diagnostiky nadání a význam dostatečné metodické podpory dotčených pedagogů v této oblasti.

V této souvislosti chceme zmínit z důvodu **vymezení nadání** Renzulliho model¹ (1986), dle kterého mají lidé uznali za své výrazné výkony poměrně dobře definovatelnou sadu tří vzájemně se prolínajících shluků:

- nadprůměrná schopnost,
- angažovanost v úkolu,
- tvořivost.

Je důležité upozornit, že žádná z těchto komponent samostatně nadání netvoří. Jedná se totiž o interakci mezi zmíněnými třemi shluky.

Vývoj v této oblasti intervence se dá v podstatě popsat jako **posun od integrace k inkluzi**. Proto je důležité také vzájemné vymezení pojmů inkluze versus integrace. Dle Tomáše Houšky² na rozdíl od integrace, kdy se pomůže jednotlivci v začlenění do třídy a přizpůsobení se třídě, znamená inkluze vytvoření diferencovaných podmínek různým dětem tak, že všechny – ač se svými schopnostmi mohou lišit – získají prostředí, které je optimálně rozvíjí a přitom mohou pracovat ve společné, výkonové heterogenní sociální skupině.

Definice oblasti této intervence je dána naplněním těchto základních znaků inkluzivního vzdělávání:

- ke vzdělávání mají přístup všichni bez rozdílu,
- vzdělávání je snadno a bezpečně fyzicky přístupné,
- vzdělávání si mohou dovolit všichni, je ekonomicky dostupné,
- vzdělávání je poskytováno v odpovídající kvalitě, reaguje na potřeby měnící se společnosti, včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí.

Základním a logickým východiskem je především novela školského zákona č. 82/2015 Sb. v platném znění, respektive vyhláška č. 416/2017 Sb., kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění vyhlášky č. 270/2017 Sb. Těmito

¹ www.nadanedeti.cz/pro-odborniky-modely-nadani

² HOUŠKA, T. Inkluzivní škola, Osmileté gymnázium Buďanka o.p.s. Praha: Česká pedagogická komora, 2007. str. 7

právními normami je zaváděn systém 5 stupňů podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příslušná vyhláška popisuje Podpůrná opatření prvního stupně jako opatření, která představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu. Podpůrná opatření prvního stupně nemají normovanou finanční náročnost a jsou financována v režii školy. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Financování těchto stupňů nárokuje škola ze státního rozpočtu. **Podpůrná opatření jsou definována výše uvedeným zákonem a jejich úplný přehled je uveden v příloze č. 1 výše uvedené Vyhlášky.**

Hlavní zjištění

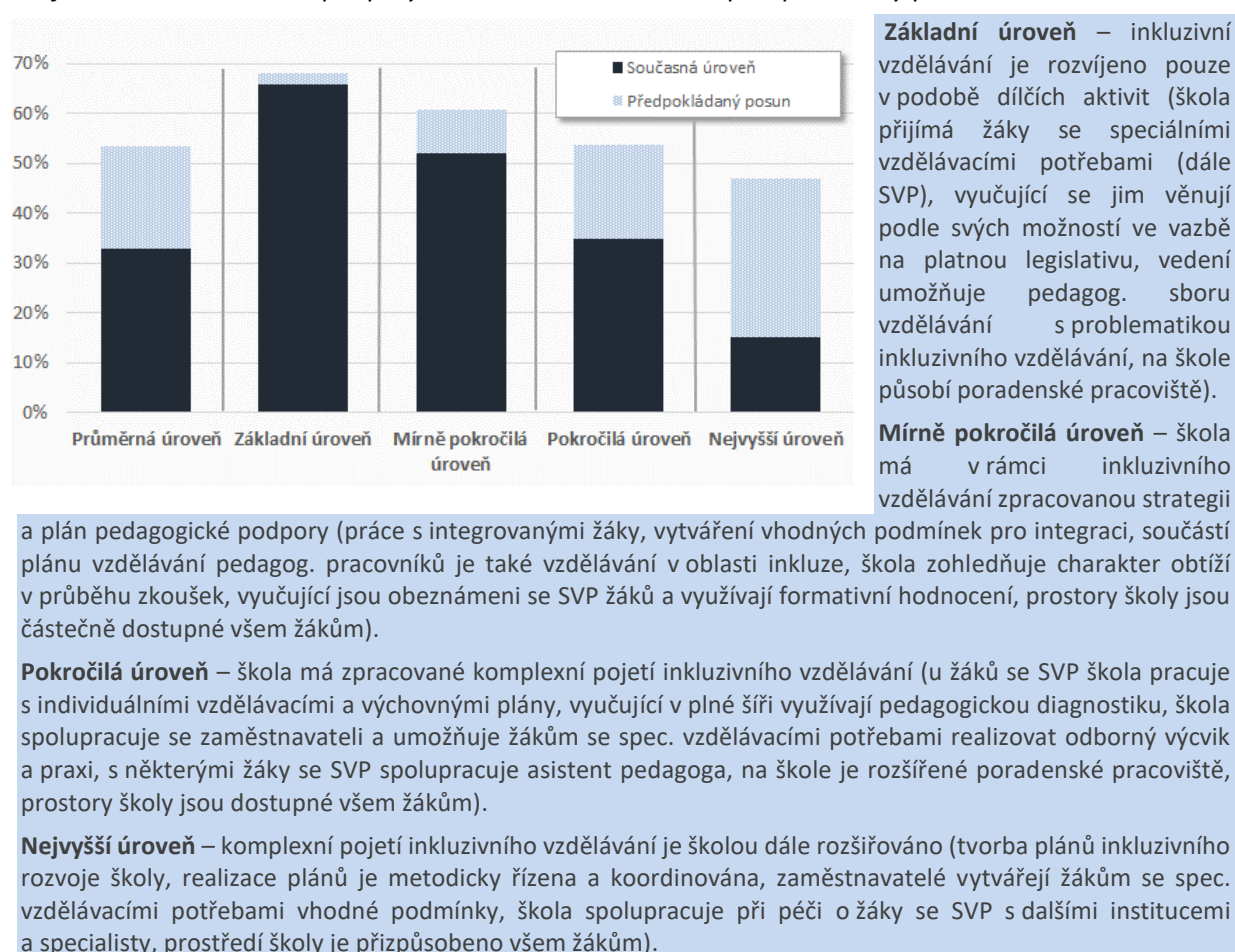
- Většina škol rozvíjí inkluzivní vzdělávání prostřednictvím činností spadajících do základní nebo mírně pokročilé úrovně (to se týká téměř všech typů škol s výjimkou praktických škol, kde je podíl „naplnění“ jednotlivých úrovní poměrně rovnoměrný a VOŠ, které realizují také velký podíl činností v rámci pokročilé úrovně). Inkluzivní vzdělávání je tedy rozvíjeno buďto prostřednictvím dílčích činností, případně školy pracují na ucelené strategii a využívají plány pedagogické podpory. Nejvýraznější posun lze předpokládat v rámci nejvyšší úrovně – školy deklarují zájem o činnosti, jež v sobě nesou prvky systematického přístupu k inkluzivnímu vzdělávání a o rozvíjení této oblasti prostřednictvím dalších činností (výjimku tvoří konzervatoře, které v této oblasti posun neplánují).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na evidování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (platí pro všechny typy škol s výjimkou konzervatoří). Vyučující na školách volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (také platí pro všechny typy škol s výjimkou konzervatoří). Dále školy při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (především SOŠ, VOŠ, gymnázia a praktické školy) a vyučující také volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (především na SOU). VOŠ dále zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia a zohledňují potřeby žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ a konzervatoře zpracovávají individuální vzděl. plány pro žáky s mimořádným nadáním.
- Školy v této oblasti nejčastěji narážejí na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání (platí pro všechny typy škol s výjimkou praktických). Školy dále zmiňují absenci školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě (především SOU, SOŠ a VOŠ) a nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (především SOU, SOŠ a VOŠ). SOU a gymnázia dále narážejí na nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání a gymnázia také na příliš velký počet žáků ve třídě. VOŠ dále narážejí na nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů a praktické školy na malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání.
- Opatřením, které by školám nejvíce pomohlo v realizaci zvolených cílů, je především vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (platí pro všechny typy škol s výjimkou konzervatoří). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření patří: vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (především SOU a SOŠ), zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (především SOŠ a gymnázia), zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (především gymnázia) a další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy v oblasti metod a forem práce (především SOU, VOŠ, gymnázia a praktické školy). Dalším opatřením, které by pomohlo především gymnáziím, je vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Konzervatořím by nejvíce pomohla opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků.

7.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Střední a vyšší odborné školy v Plzeňském kraji rozvíjí inkluzivní vzdělávání především prostřednictvím činností spadajících do základní (66 %) nebo mírně pokročilé (52 %) úrovně. Inkluzivní vzdělávání je tedy hlavně rozvíjeno buďto prostřednictvím dílčích činností, nebo školy pracují na ucelené strategii a využívají plány pedagogické podpory. Plánovaný posun v rámci těchto dvou úrovní je však méně výrazný. Školy se v rámci těchto úrovní plánují do budoucna posunout jen o 2-9 procentních bodů.

Nejvýraznější posun lze předpokládat v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 32 %), která je v současnosti realizována pouze okrajově (15 %). Vysokým plánovaným posunem v nejvyšší úrovni školy deklarují zájem o činnosti, jež v sobě mají prvky systematického přístupu k inkluzivnímu vzdělávání a o rozvíjení této oblasti prostřednictvím dalších činností. Druhý nejvýraznější plánovaný posun se týká pokročilé úrovně, a to o 19 procentních bodů.

Graf 59: Současná úroveň podpory inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

Zaměříme-li se na jednotlivé typy škol (viz příloha 21), je zřejmé, že podobně jako v případě celého Plzeňského kraje, jsou jednotlivými typy škol s výjimkou konzervatoří, které z objektivních důvodů podporují inkluzivní vzdělávání spíše okrajově, zpravidla realizovány činnosti spadající do základní či mírně pokročilé úrovně. **SOU, SOŠ a gymnázia** mají navzájem podobný pohled na realizaci aktivit spadajících do jednotlivých úrovní, což je zřejmé v tabulce v příloze 21. V současné době je na školách inkluzivní vzdělávání realizováno buďto formou dílčích aktivit nebo školy pracují s vytvořenou strategií a plány pedagogické podpory. Nejvyšší pozornost je tedy věnována základní a mírně pokročilé úrovni. Z hlediska plánovaných posunů se školy hodlají soustředit především na aktivity nejvyšší úrovně

(SOU plánují posun o 29 procentních bodů, SOŠ se chtějí posunout o 38 procentních bodů a gymnázia o 33 procentních bodů). U SOU a SOŠ následují ve větší míře také plánované posuny v pokročilé a mírně pokročilé úrovni. V případě gymnázií je pak v porovnání s mírně pokročilou úrovní nepatrně vyšší posun v základní úrovni.

VOŠ se pohybují především v rámci základní (60 %) a pokročilé úrovně (49 %). I v jejich případě lze očekávat nejvýraznější posun v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 43 %), zatímco v případě aktivit spadajících do základní úrovně posun neplánují. Pokud by se podařilo VOŠ posunout se podle plánu, dostaly by se aktivity v rámci jednotlivých úrovní nad padesátiprocentní hranici, přičemž stěžijní postavení by měly aktivity spadající do nejvyšší úrovně.

Konzervatoře rozvíjejí inkluzivní vzdělávání pouze v rámci mírně pokročilé úrovně (10 %), formou dílčích aktivit a činností a posun v této oblasti vzhledem ke svému zaměření neplánují. V případě **praktických škol** je podíl „naplnění“ jednotlivých úrovní relativně vyrovnaný. Praktické školy se svými činnostmi rovnoměrně pohybují napříč sledovanými úrovněmi, přičemž nejméně aktivit realizují v rámci nejvyšší úrovně (50 %), u všech ostatních přesahuje míra realizace aktivit spadajících do jednotlivých úrovní 75 %. Posun lze tedy předpokládat primárně v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 25 %).

7.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

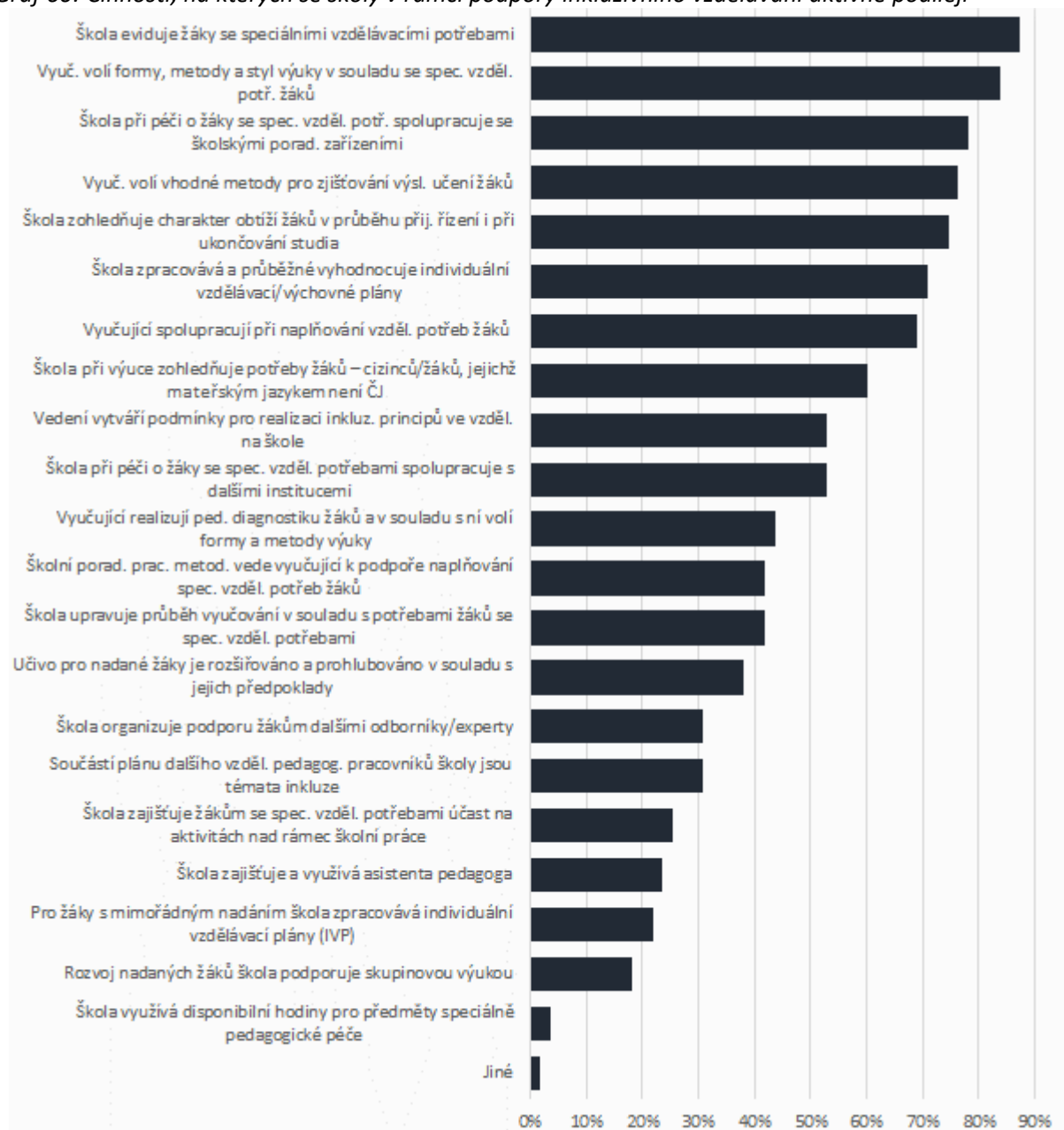
V rámci inkluzivního vzdělávání se školy soustředí především na evidování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (87 %) a dále vyučující na školách volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (84 %), školy při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (78 %) a vyučující také volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (76 %).

Ve větší míře také školy zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (75 %) a zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací a výchovné plány (71 %). Na 69 % škol vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků a 60 % škol zohledňuje potřeby žáků cizinců, nebo žáků, jejichž mateřským jazykem není čeština. Vedení nadpoloviční většiny škol vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (53 %) a více než polovina škol při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje s dalšími institucemi (53 %).

Již v menší míře vyučující na školách realizují pedagogickou diagnostiku žáků a v souladu s ní volí formy a metody výuky (44 %), školní poradenské pracoviště metodicky vede vyučující k podpoře naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků (42 %) anebo škola upravuje průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (též 42 %). Více než třetina škol rozšiřuje učivo pro nadané žáky a prohlubuje ho v souladu s jejich předpoklady (38 %), necelá třetina škol (31 %) organizuje podporu žákům dalšími odborníky či experty a pro stejný podíl škol je téma inkluze součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy.

Čtvrtina škol dále uvedla, že zajišťuje žákům se speciálními vzdělávacími potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce. Méně než čtvrtina škol zajišťuje a využívá asistenta pedagoga (24 %). Jen 22 % škol zpracovává individuální vzdělávací plány (IVP) pro žáky s mimořádným nadáním, rozvoj nadaných žáků prostřednictvím skupinové výuky podporuje jen 18 % škol a disponibilní hodiny využívají pro předměty speciálně pedagogické péče pouze 4 % škol.

Graf 60: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí

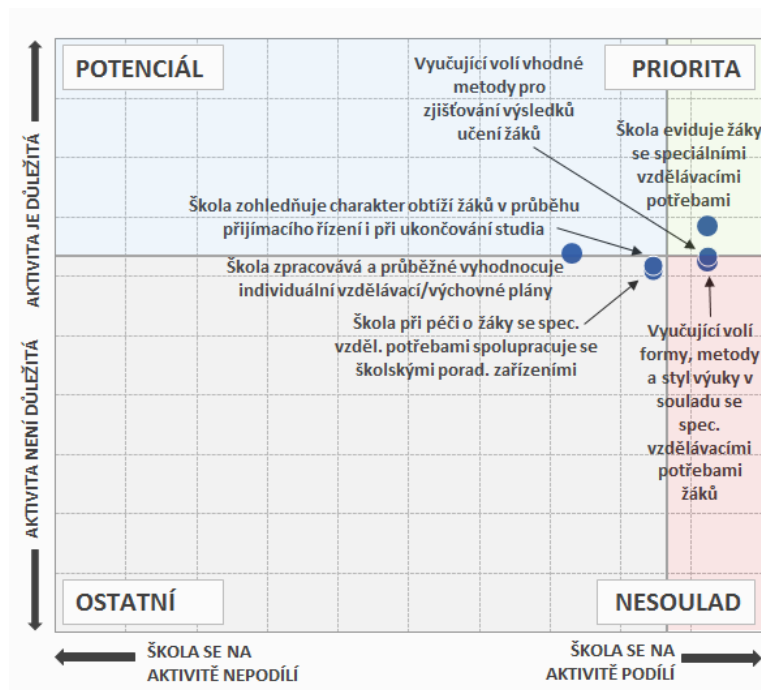
Pokud se zaměříme na pohled jednotlivých typů škol (viz příloha 22), **SOU**, **SOŠ** i **VOŠ** se zaměřují na evidování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků. Vyučující na SOU dále volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (92 %) a v případě SOŠ a VOŠ se školy dále soustředí na spolupráci se školskými poradenskými zařízeními. VOŠ také zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia a zohledňují potřeby žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ (80 %).

Také **gymnázia** evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (80 %) a jejich vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (80 %). Dále školy při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami také spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (73 %).

Konzervatoře zpracovávají individuální vzdělávací plány pro žáky s mimořádným nadáním a **praktické školy** evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, spolupracují se školskými poradenskými zařízeními a jejich vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (100 %).

7.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

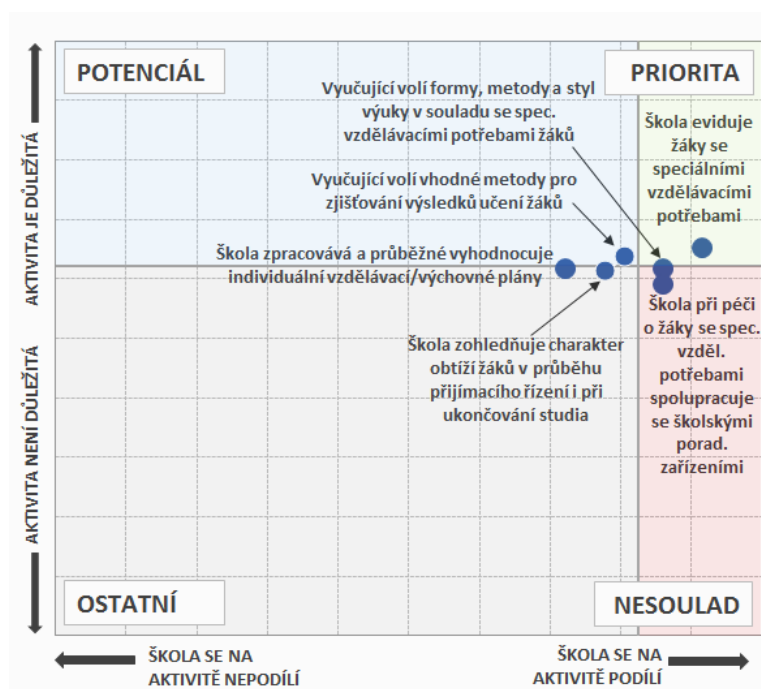
Graf 61: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud se zaměříme na důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit, je prioritou **SOU** především evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a částečně také využívání vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků. SOU se na tyto činnosti zaměřují nejvíce a zároveň je hodnotí jako velmi důležité. Určitý potenciál leží ve zpracovávání a průběžném vyhodnocování individuálních vzdělávacích, popřípadě výchovných plánů. Ve srovnání s ostatními položkami je tato aktivita školami realizovaná v menší míře, ale je jí přikládán relativně velký význam. Přestože

se školy ve větší míře soustředí na využívání metod a stylů výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků, není tato činnost považována za vysoce důležitou a představuje tak jistý nesoulad mezi realizací aktivit a jejich významem pro školy.

Graf 62: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

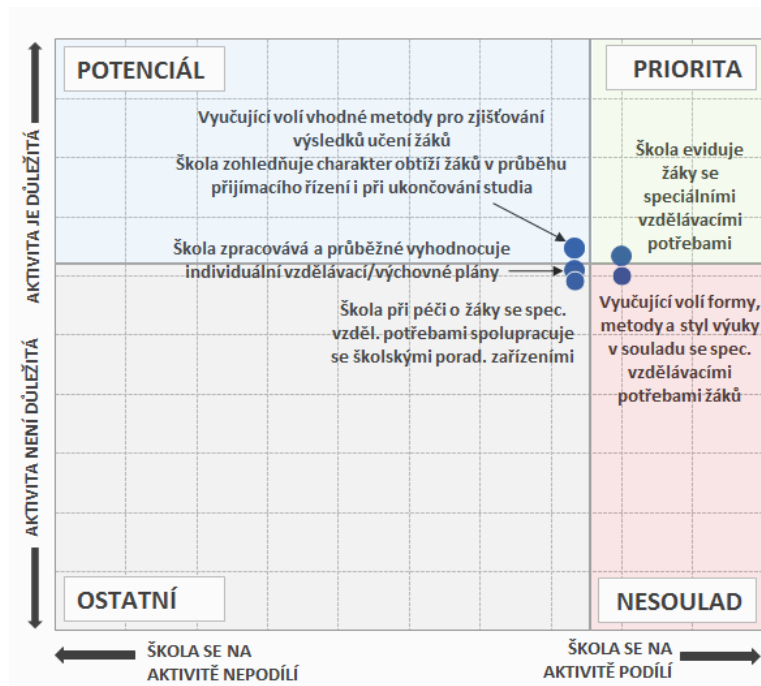

Při zohlednění důležitosti jednotlivých činností je prioritou **SOŠ** evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a pak částečně také využívání forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzděl. potřebami žáků.

Určitý prostor škol pro rozvíjení principů inkluzivního vzdělávání leží ve využívání vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků. Na této aktivitě se sice školy podílí v menší míře, ale zároveň jí přikládají relativně vysoký význam. Přestože se školy při péči o žáky se speciálními vzdělávacími

potřebami ve větší míře soustředí také na spolupráci se školskými poradenskými zařízeními, není pro ně tato aktivita ve srovnání s ostatními tolik důležitá.

Graf 63: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Mezi priority **gymnází** se, stejně jako u SOU a SOŠ, řadí evidování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Tato činnost je realizována často a je jí ve srovnání s ostatními položkami přisuzována relativně vysoká důležitost.

Určitý potenciál školy spatřují v zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia a ve využívání vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků. Na těchto aktivitách se školy sice podílejí v menší míře, ale přikládají jim relativně velký význam.

Přestože se gymnázia výrazně soustředí na využívání metod, forem a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků, není pro školy tato činnost ve srovnání s ostatními až tak důležitá.

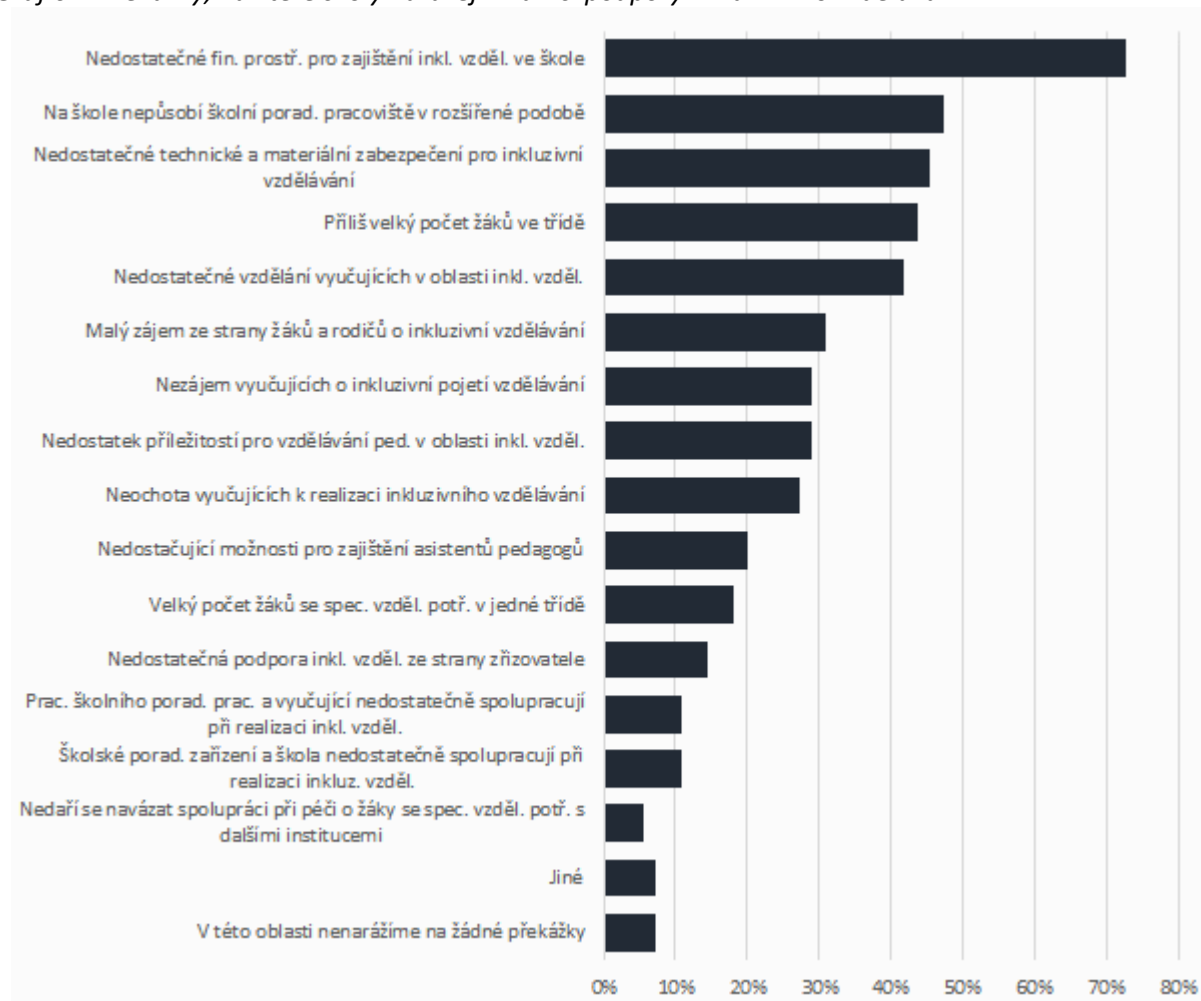
7.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

Nejčastěji zmiňovaným problémem škol v souvislosti v rozvojem inkluzivního vzdělávání jsou nedostatečné finanční prostředky pro jeho zajištění ve škole (73 %). Školy dále již ve výrazně menší míře také zmiňují absenci školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě (47 %) a nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (45 %).

Mezi další překážky, na které školy v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání narážejí, patří příliš velký počet žáků ve třídě (44 %) a nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (42 % škol v Plzeňském kraji). Necelou třetinu škol trápí malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (31 %), nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání (29 %) a nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (29 %). Na neochotu vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání naráží více než čtvrtina škol (27 %) a pětina škol se potýká s nedostačujícími možnostmi pro zajištění asistentů pedagogů (20 %) anebo má potíže kvůli velkému počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě (18 %).

Menší podíl škol naráží na nedostatečnou podporu inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele (15 % škol) a na 11 % škol pracovníci školního poradenského pracoviště a vyučující, popřípadě školské poradenské zařízení a škola, nedostatečně spolupracují při realizaci inkluzivního vzdělávání. Pět procentům škol se pak nedaří navázat spolupráci při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi.

Graf 64: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory inkluzivního vzdělávání

Z pohledu jednotlivých typů škol (viz příloha 24) jsou všechny typy škol s výjimkou praktických omezeny především nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve školách. Pro **SOU**, **SOŠ** a **VOŠ** jsou dalšími významnými překážkami nedostatečné technické a materiální zabezpečení a absence školních poradenských pracovišť v rozšířené podobě na školách. SOU se dále také potýká s nedostatečným vzděláním vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (54 %) a VOŠ s nedostačujícími možnostmi pro zajištění asistentů pedagogů (60 %).

Gymnázia se mimo výše zmíněné dále potýkají s příliš velkým počtem žáků ve třídě (53 %) a s nedostatečným vzděláním vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (40 %).

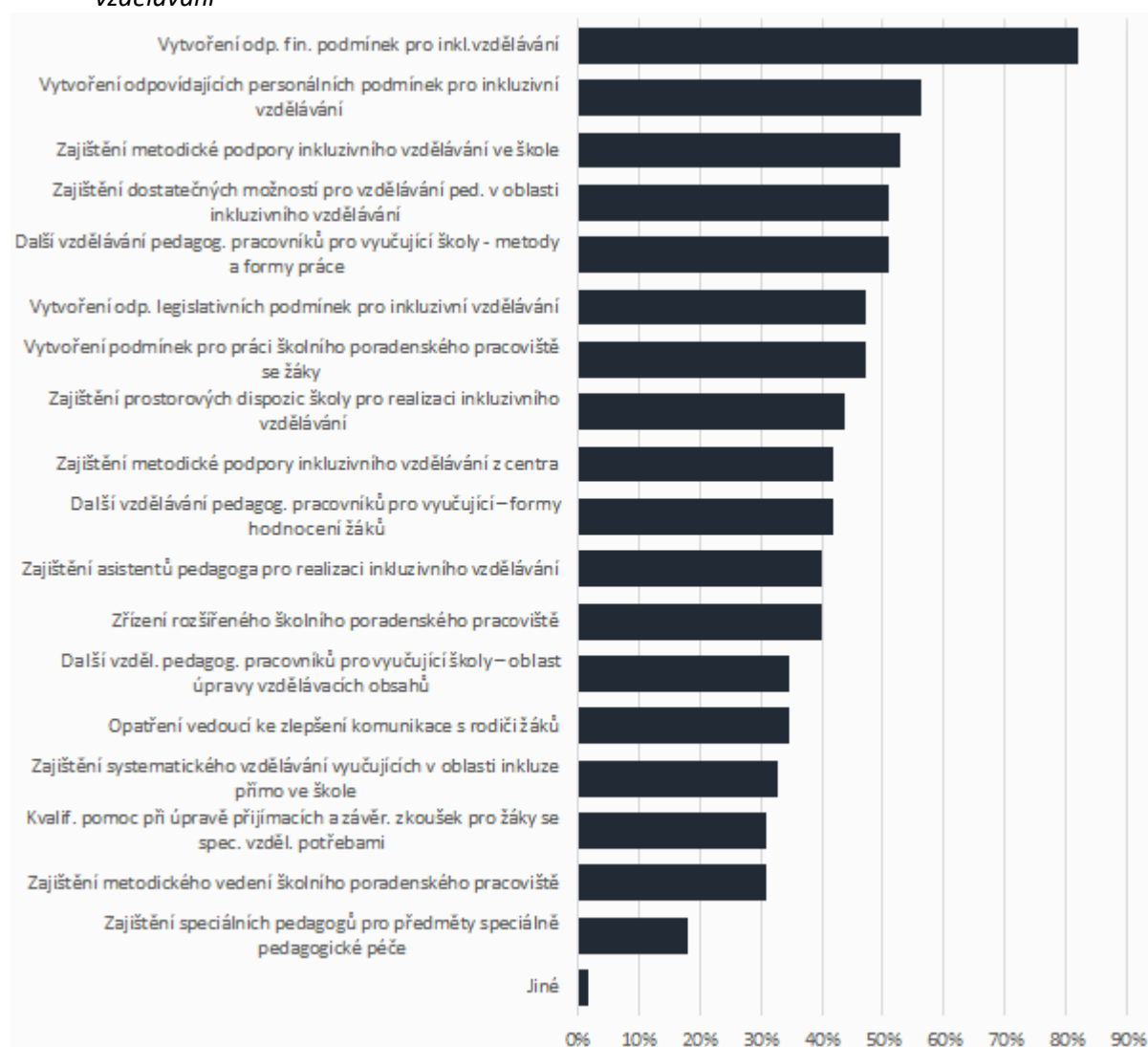
Praktické školy pak nejčastěji zmiňují absenci poradenských pracovišť v rozšířené podobě na školách a malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (shodně 50 %).

7.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Školám by k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání nejvíce pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (82 %). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření patří: vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (56 %), zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (53 %), zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (51 %) a další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy v oblasti metod a forem práce (51 %).

Dalšími opatřeními, která by školám mohla pomoci, jsou podle 47 % škol v Plzeňském kraji vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky. Dále by 44 % škol potřebovalo zajistit prostorové dispozice pro realizaci inkluzivního vzdělávání a zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra nebo další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující v oblasti forem hodnocení žáků by mohlo pomoci 42 % škol.

Graf 65: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory inkluzivního vzdělávání

Vítanými opatřeními by bylo i zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání nebo zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (obojí 40 % škol). Po dalším vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy, zejména v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů, volá 35 % škol a stejné procento škol by přivítalo i konkrétní opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků. Třetina škol by pak uvítala zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole a 31 % škol by ocenilo kvalifikovanou pomoc při úpravě přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami či zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště. Zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče by ke splnění stanoveného cíle pomohlo již pouze 18 % škol.

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol (viz příloha 24), je pro všechny typy škol s výjimkou konzervatoří řadí mezi své priority vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. **SOU** a **SOŠ** by dále pomohlo také vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Jako další opatření by SOU ocenila další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy v oblasti metod a forem práce (65 %) a SOŠ zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (61 %).

Gymnáziím by mimo již zmíněné pomohlo také zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (67 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy v oblasti metod a forem práce, zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání a vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (47 %).

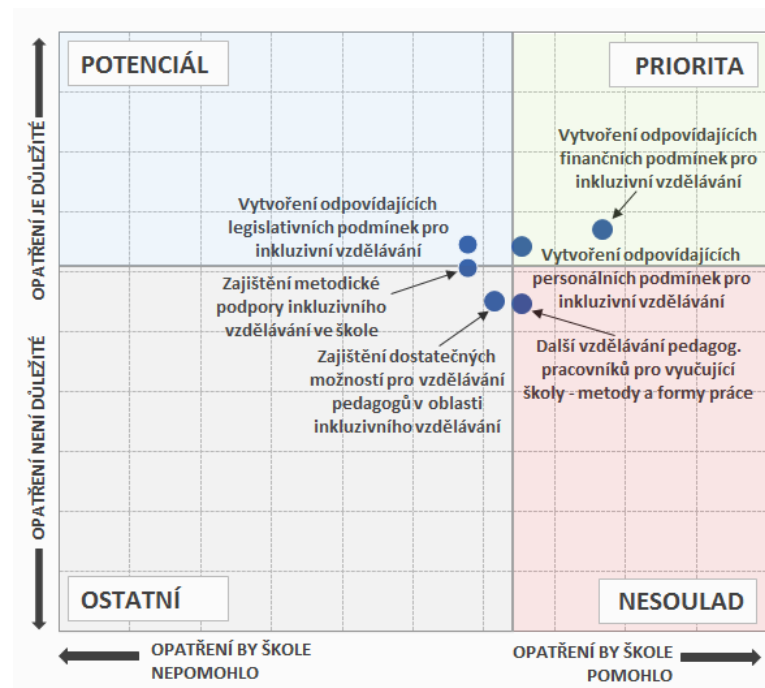
VOŠ by mimo výše zmíněné ocenily také zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (80 %) a další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy v oblasti metod a forem práce (60 %).

Konzervatoře a praktické školy by ocenily opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků a praktické školy pak mimo výše zmíněné také další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (50 %).

7.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

V rámci intervence na podporu inkluzivního vzdělávání v Plzeňském kraji se školy vyjadřovaly k opatřením i z hlediska jejich důležitosti pro konkrétní školu. Sumarizovaná data za jednotlivé typy škol (SOU, SOŠ a gymnázia) Plzeňského kraje jsou prezentována v následujících grafech.

Graf 66: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

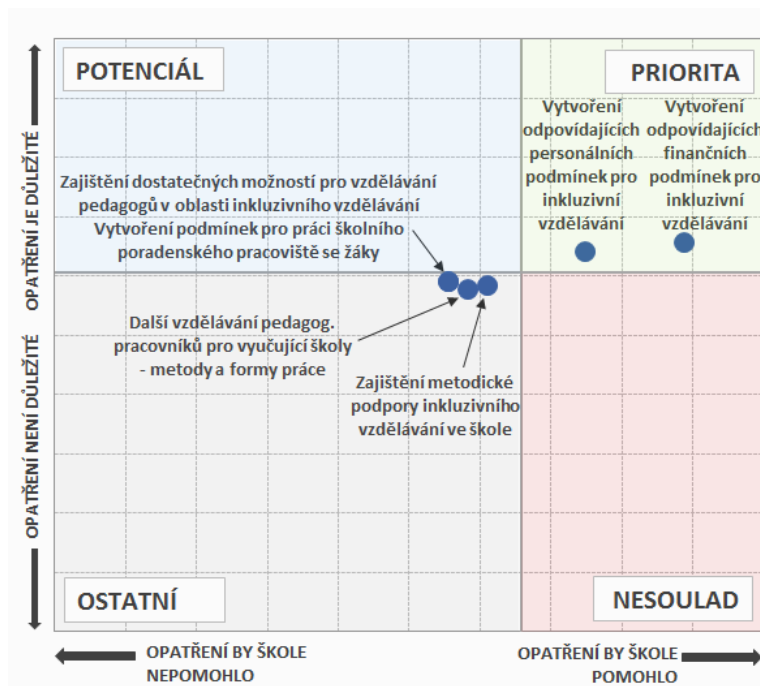

Při zohlednění důležitosti jednotlivých položek patří mezi hlavní priority **SOU** vytvoření odpovídajících finančních a personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Tato opatření jsou SOU zmiňována nejčastěji a školy jím ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzují relativně velký význam.

Prostor pro další rozvoj inkluzivního vzdělávání by mohlo přinést vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Opatření sice zmínil menší podíl škol, ale ty mu přikládaly relativně velký

význam. SOU dále zdůrazňují také potřebu vzdělávání vyučujících v oblasti forem a metod práce, ale toto opatření je nicméně ve srovnání s ostatními položkami sice poměrně časté, ale o něco méně důležité.

Graf 67: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

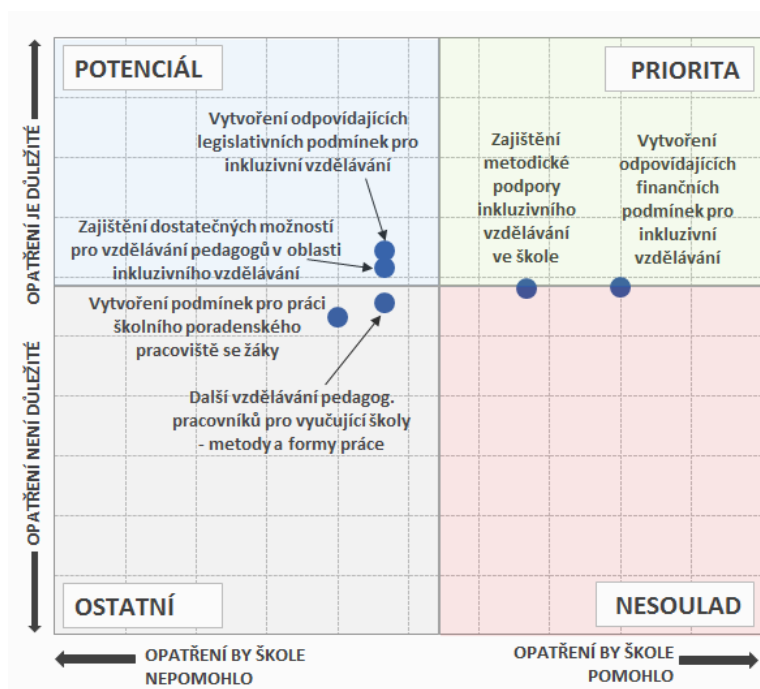

Stejně jako pro SOU, patří i v případě SOŠ po zohlednění přikládané důležitosti mezi hlavní priority školy vytvoření odpovídajících finančních a personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň jim přikládaly relativně velký význam.

Ostatní čtyři často zmiňovaná opatření (zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole, další vzdělávání pedagogů v oblasti metod a forem práce a zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti

inkluzivního vzdělávání a vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště) jsou vnímána jako podprůměrně důležitá.

Graf 68: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Opatření, které je prioritou pro SOU a SOŠ se objevuje v rámci částečných priorit i v případě gymnázií i přes to, že gymnázia přikládají vyšší důležitost jiným opatřením. Jedná se o vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Školy toto opatření zmiňovaly nejčastěji, ale přikládaly mu spíše průměrný význam. Podobný význam školy dále přikládaly i zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole.

Určitý potenciál lze spatřovat ve vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a zajištění

dodatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání. Přestože nejsou tato opatření tak často zmiňována jako ostatní položky, jsou školami považována za velmi důležitá.

7.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora inkluzivního vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na SOU

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (85 % škol)

Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (77 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (77 % škol)

Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (73 % škol)

Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (73 % škol)

Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (73 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci inkluzivního vzdělávání realizují

- Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (92 % škol)
- Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (92 % škol)
- Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (92 % škol)
- Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (85 % škol)
- Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (85 % škol)
- Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány (73 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narazí

- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (73 % škol)
- Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (58 % škol)
- Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (členem týmu psycholog nebo speciální pedagog) (54 % škol)
- Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (54 % škol)
- Příliš velký počet žáků ve třídě (50 % škol)
- Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (42 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (77 % škol)
- Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (65 % škol)
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (65 % škol)
- Zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (62 % škol)
- Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (58 % škol)
- Vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (58 % škol)

Cíle, které si SOU stanovila v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (85 % škol)

Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (85 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Pedagogové školy se cíleně podílejí na utváření sociálních vztahů ve třídě i akceptujícím prostředí třídy i školy. (85 % škol)

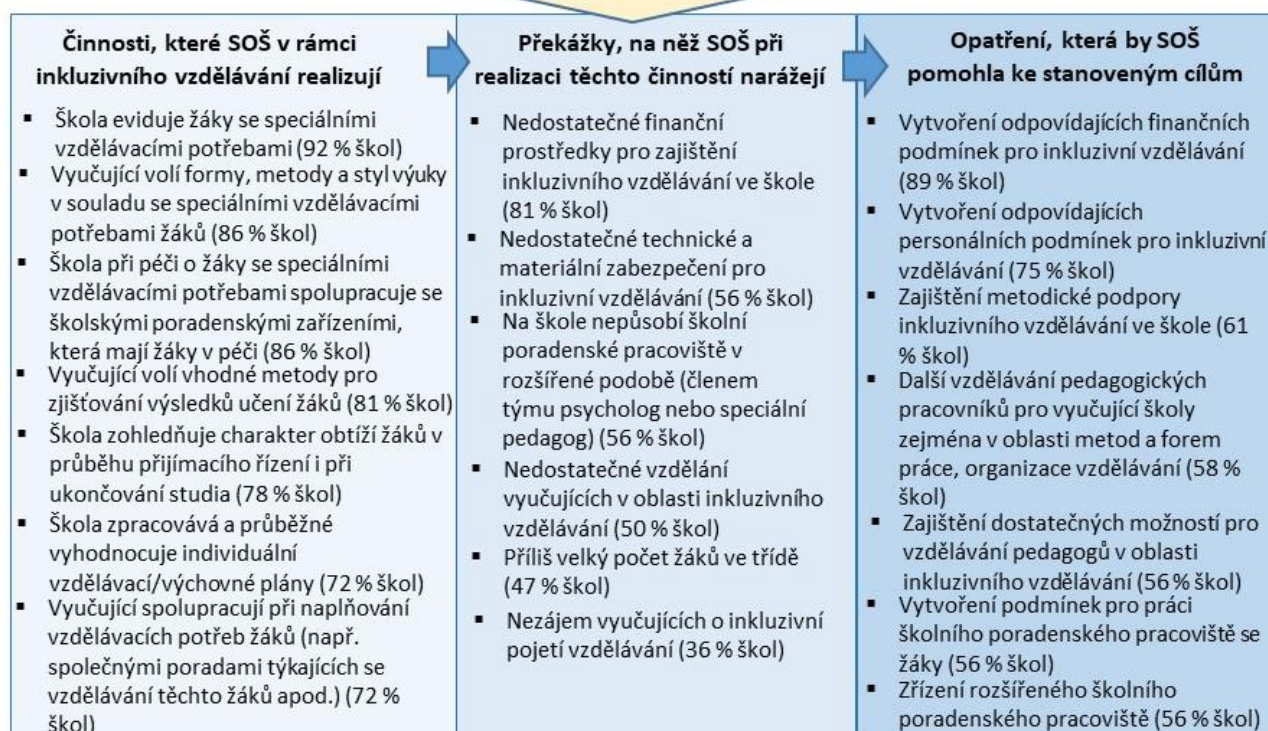
Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (81 % škol)

Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (77 % škol)

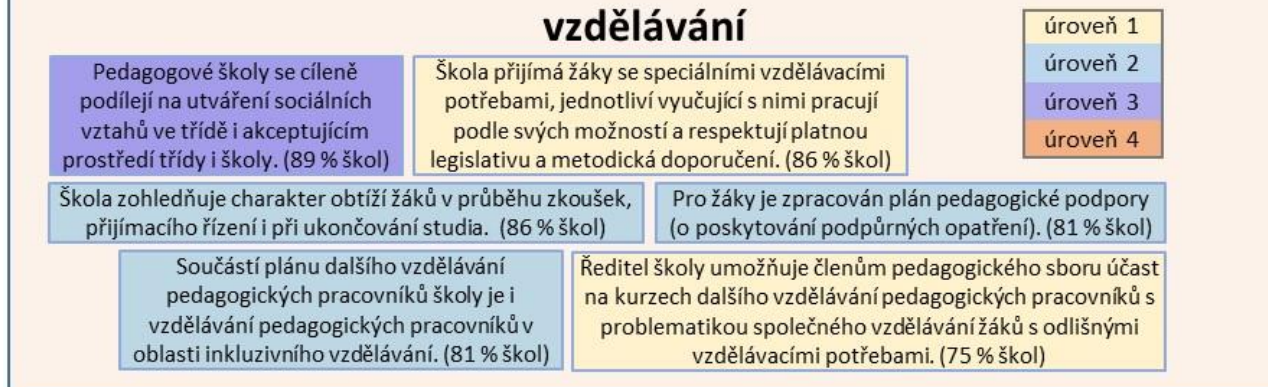
Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (77 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na SOŠ

Cíle, které si SOŠ stanovila v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na gymnáziích

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (87 % škol)	Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVyP (individuální výchovný plán). (87 % škol)	Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (80 % škol)
Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (73 % škol)	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (73 % škol)	Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (73 % škol)
Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (73 % škol)		

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které gymnázia v rámci inkluzivního vzdělávání realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (80 % škol) - Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (80 % škol) - Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (73 % škol) - Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (73 % škol) - Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (73 % škol) - Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány (73 % škol) - Vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto žáků apod.) (73 % škol)	- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (53 % škol) - Příliš velký počet žáků ve třídě (53 % škol) - Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (40 % škol) - Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (členem týmu psycholog nebo speciální pedagog) (33 % škol) - Neochota vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (33 % škol) - Nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání (27 % škol) - Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (27 % škol) - Nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (27 % škol)	- Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (80 % škol) - Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (67 % škol) - Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (47 % škol) - Zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (47 % škol) - Vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (47 % škol) - Vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (40 % škol) - Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující – různé formy hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (40 % škol) - Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra (40 % škol) - Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (40 % škol)

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (93 % škol)	Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVyP (individuální výchovný plán). (87 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (80 % škol)	Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (80 % škol)	
Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (80 % škol)	Pedagogové školy se cíleně podílejí na utváření sociálních vztahů ve třídě i akceptujícím prostředí třídy i školy. (73 % škol)	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (73 % škol)
Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (73 % škol)		

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 21: Současná úroveň podpory inkluzivního vzdělávání
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň		Předpokládaný posun	
SOU (N=26)	Průměrná úroveň		35%		+ 20%
	Základní úroveň		74%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		58%		+ 9%
	Pokročilá úroveň		36%		+ 21%
	Nejvyšší úroveň		16%		+ 29%
SOŠ (N=36)	Průměrná úroveň		34%		+ 25%
	Základní úroveň		72%		+ 1%
	Mírně pokročilá úroveň		54%		+ 11%
	Pokročilá úroveň		37%		+ 23%
	Nejvyšší úroveň		13%		+ 38%
Gymnázium (N=15)	Průměrná úroveň		34%		+ 19%
	Základní úroveň		65%		+ 7%
	Mírně pokročilá úroveň		55%		+ 5%
	Pokročilá úroveň		37%		+ 16%
	Nejvyšší úroveň		15%		+ 33%
VOŠ (N=5)	Průměrná úroveň		37%		+ 23%
	Základní úroveň		60%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		38%		+ 12%
	Pokročilá úroveň		49%		+ 11%
	Nejvyšší úroveň		23%		+ 43%
Konzervatoř (N=1)	Průměrná úroveň		2%		+ 0%
	Základní úroveň		0%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		10%		+ 0%
	Pokročilá úroveň		0%		+ 0%
	Nejvyšší úroveň		0%		+ 0%
Praktická škola (N=2)	Průměrná úroveň		67%		+ 11%
	Základní úroveň		75%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		80%		+ 0%
	Pokročilá úroveň		78%		+ 6%
	Nejvyšší úroveň		50%		+ 25%

Příloha 22: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	24		48	
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků	24		46	
	Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků	24		42	
SOŠ (N=36)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	33		48	
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků	31		46	
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potřebami spolupracuje se školskými porad. zařízeními	31		43	
Gymnázium (N=15)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	12		48	
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků	12		46	
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potřebami spolupracuje se školskými porad. zařízeními	11		43	
VOŠ (N=5)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	4		48	
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků	4		46	
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potřebami spolupracuje se školskými porad. zařízeními	4		43	
	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia	4		41	
	Škola při výuce zohledňuje potřeby žáků – cizinců/áků, jejichž mateřským jazykem není ČJ	4		33	
Konzervatoř (N=1)	Pro žáky s mimořádným nadáním škola zpracovává individuální vzdělávací plány (IVP)	1		12	
Praktická škola (N=2)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	2		48	
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků	2		46	
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potřebami spolupracuje se školskými porad. zařízeními	2		43	

Příloha 23: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory inkluzivního vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	19	73%	40	73%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	15	58%	25	45%
	Na škole nepůsobí školní porad. pracoviště v rozšířené podobě	14	54%	26	47%
	Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání	14	54%	23	42%
SOŠ (N=36)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	29	81%	40	73%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	20	56%	25	45%
	Na škole nepůsobí školní porad. pracoviště v rozšířené podobě	20	56%	26	47%
Gymnázium (N=15)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	8	53%	40	73%
	Příliš velký počet žáků ve třídě	8	53%	24	44%
	Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání	6	40%	23	42%
VOŠ (N=5)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	4	80%	40	73%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	4	80%	25	45%
	Na škole nepůsobí školní porad. pracoviště v rozšířené podobě	3	60%	26	47%
	Nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů	3	60%	11	20%
Konzervatoř (N=1)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	1	100%	40	73%
Praktická škola (N=2)	Na škole nepůsobí školní porad. pracoviště v rozšířené podobě	1	50%	26	47%
	Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání	1	50%	17	31%

Příloha 24: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory inkluzivního vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	20	77%	45	82%
	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	17	65%	31	56%
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	17	65%	28	51%
SOŠ (N=36)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	32	89%	45	82%
	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	27	75%	31	56%
	Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole	22	61%	29	53%
Gymnázium (N=15)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	12	80%	45	82%
	Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole	10	67%	29	53%
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	7	47%	28	51%
	Zajištění dostatečných možností pro vzděl. pedagogů v oblasti inkluz. vzdělávání	7	47%	28	51%
	Vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	7	47%	26	47%
VOŠ (N=5)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	4	80%	45	82%
	Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání	4	80%	22	40%
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	3	60%	28	51%
Konzervatoř (N=1)	Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků	1	100%	19	35%
Praktická škola (N=2)	Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků	1	50%	19	35%
	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	1	50%	45	82%
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	1	50%	28	51%

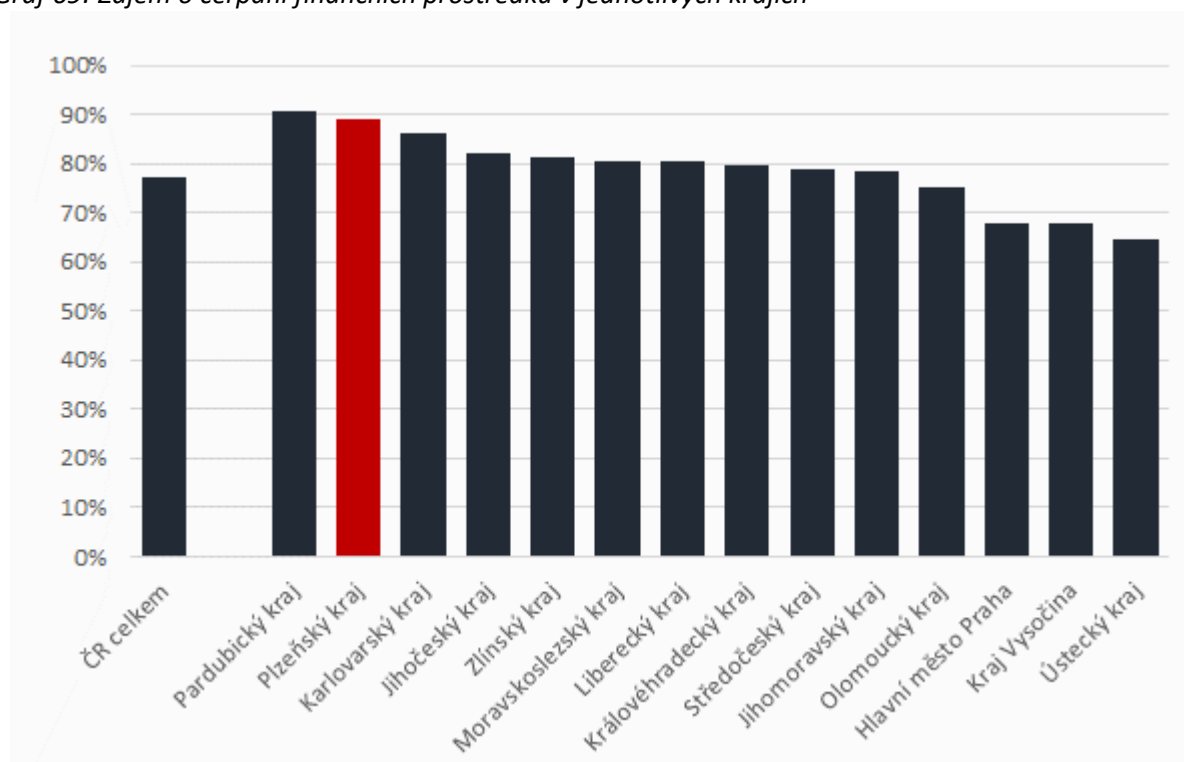
8 Podpora infrastruktury škol – investiční část

8.1 Zájem škol o čerpání investic

Na celorepublikové úrovni deklarovalo zájem o čerpání z vyhrazených finančních prostředků 77 % škol. Největší zájem o čerpání finančních prostředků uvádí školy v Pardubickém (91 %), Plzeňském (89 %) a Karlovarském kraji (86 %). Nejmenší zájem deklarují školy z Hlavního města Prahy (68 %), Vysočiny (68 %) a Ústeckého kraje (65 %).

V Plzeňském kraji má zájem o čerpání z vyhrazených finančních prostředků 89 % škol – ve srovnání s celorepublikovým výsledkem (v ČR deklaruje zájem o čerpání 77 %) je tedy zájem o čerpání nadprůměrný, což odpovídá i tomu, že důležitost rozvoje infrastruktury je ve srovnání s ostatními kraji také spíše nadprůměrná.

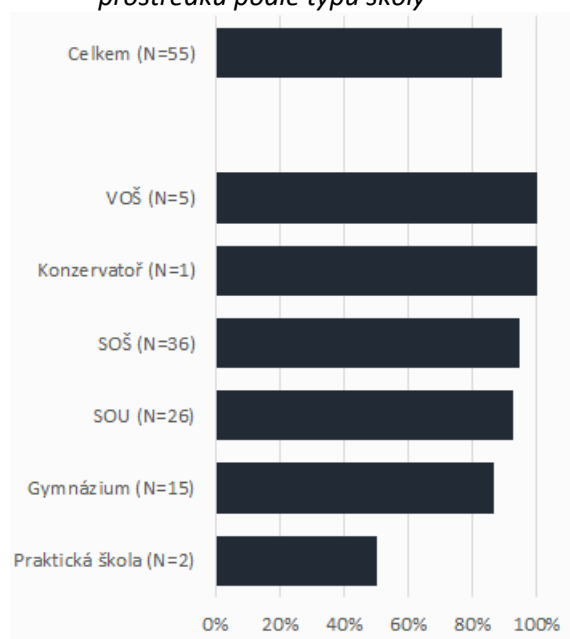
Graf 69: Zájem o čerpání finančních prostředků v jednotlivých krajích

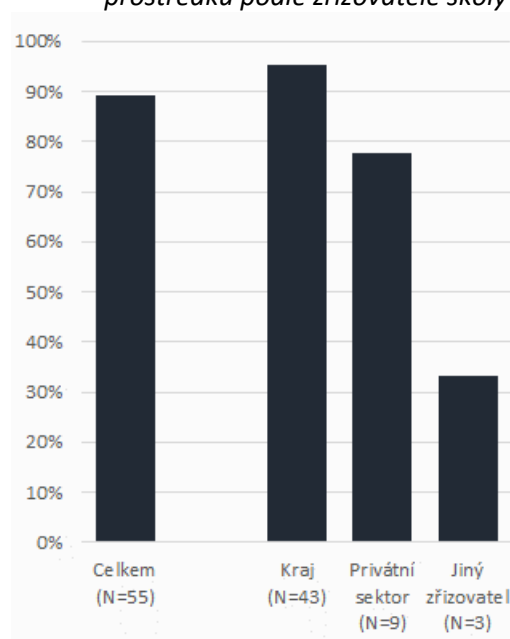
Z hlediska typu školy mají nejvyšší zájem o čerpání prostředků na investice do infrastruktury především vyšší odborné školy (100 %). Následují střední odborné školy, z nichž projevilo zájem o čerpání prostředků 94 %. Střední odborná učiliště by rovněž rády využily možnosti získat finance na infrastrukturu (92 %). Zájem gymnázií byl mírně nižší a 87 % z nich uvedlo, že bude usilovat o získání prostředků na investice. Zájem o čerpání finančních prostředků projevila také konzervatoř a jedna z celkových dvou praktických škol.

Pokud se zaměříme na zřizovatele školy, tak je jednoznačně nejvyšší zájem o čerpání finančních prostředků mezi veřejnými školami, jejichž zřizovatelem je kraj (95 %). V menší míře budou o finance na rozvoj infrastruktury usilovat také soukromé školy (78 %) a třetina škol zřizovaných církví nebo jiným subjektem.

Graf 70: Zájem o čerpání finančních prostředků podle typu školy

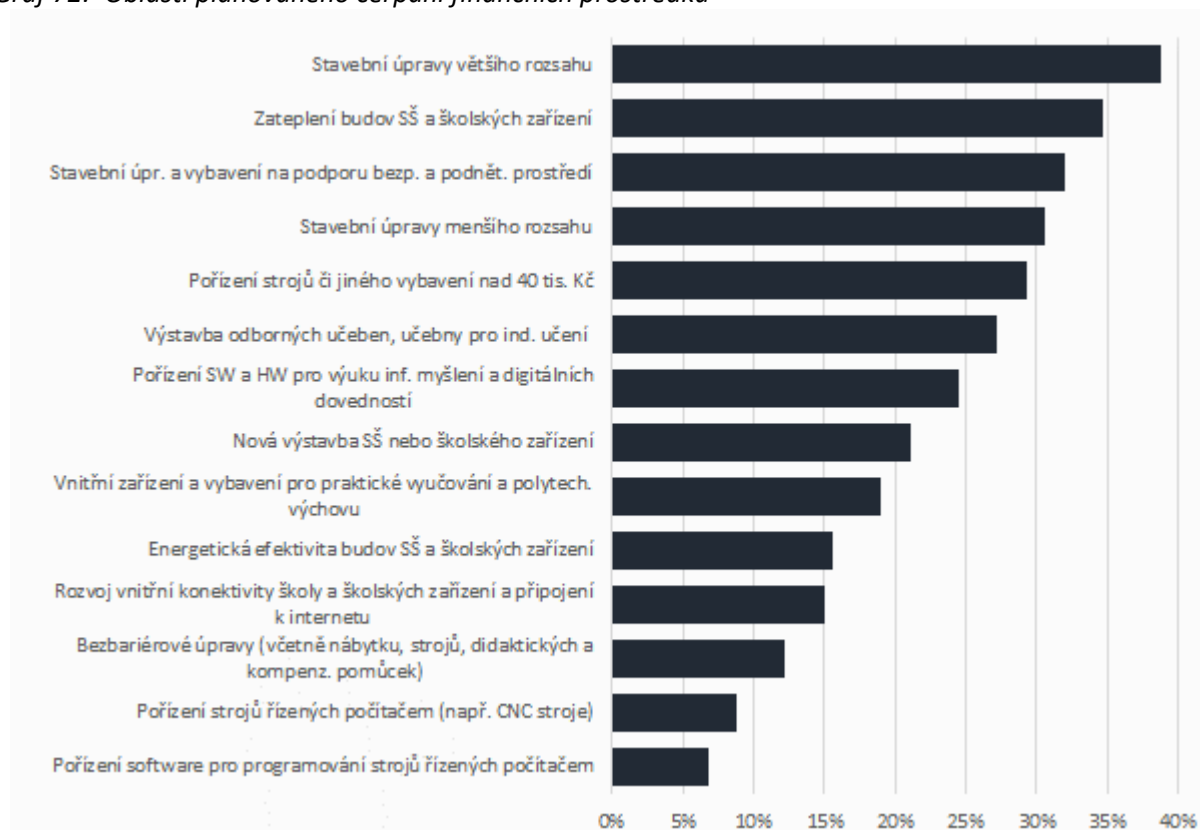
Graf 71: Zájem o čerpání finančních prostředků podle zřizovatele školy

8.2 Preferované oblasti čerpání finančních prostředků

Mezi oblasti, v jejichž rámci školy v Plzeňském kraji nejčastěji plánují čerpání finančních prostředků, patří především stavební úpravy většího rozsahu (39 %) a zateplení budov (35 %).

Graf 72: Oblasti plánovaného čerpání finančních prostředků

Pozn.: Při výpočtu podílů byl zohledněn maximální možný počet investičních záměrů za školy pro každou oblast.

Školy dále plánují stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (32 %), stavební úpravy menšího rozsahu (31 %) a pořízení strojů a vybavení nad 40 tis. Kč (29 %). Výstavbu odborných učeben a učeben pro individuální učení má v plánu 27 % škol Plzeňského kraje a čtvrtina škol chce pořídit SW a HW pro výuku informatického myšlení a digitálních dovedností (24 %). Nová výstavba SŠ nebo školského zařízení je v plánu u pětiny škol (21 %) a obdobný podíl škol plánuje vylepšit vnitřní zařízení a vybavení pro praktické vyučování a polytechnickou výchovu (19 %). Energetická efektivita budov SŠ a školských zařízení bude předmětem řešení v 16 % škol.

Další oblastí plánovaného čerpání finančních prostředků je rozvoj vnitřní konektivity školy a školských zařízení a připojení k internetu (15 % škol). Bezbariérové úpravy (včetně nábytku, strojů, didaktických a kompenzačních pomůcek) plánuje 12 % škol, o pořízení strojů řízených počítačem (např. CNC stroje) má zájem 9 % škol a 7 % škol potřebuje pořídit software pro programování strojů řízených počítačem.

Z hlediska jednotlivých typů škol mají **SOU** a **SOŠ** v Plzeňském kraji v plánu čerpat finanční prostředky z oblastí zaměřených na zateplení budov, pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč a stavební úpravy většího rozsahu.

Gymnázia mají zájem čerpat finanční prostředky na stavební úpravy a podporu bezpečného a podnětného prostředí (36 %), stavební úpravy menšího rozsahu (31 %) a na výstavbu odborných učeben a učeben pro individuální učení (31 %).

VOŠ plánují čerpat finanční prostředky na stavební úpravy většího (47 %) a menšího (40 %) rozsahu a na vnitřní zařízení a vybavení pro praktické vyučování a polytechnickou výchovu (40 %).

Konzervatoř plánuje čerpat finance na stavební úpravy většího a menšího rozsahu a zateplení budov (100 %) a **praktické školy** se chtějí zaměřit na stavební úpravy většího rozsahu a na stavební úpravy a podporu podnětného a bezpečného prostředí (100 %).

Tab. 3: Oblasti plánovaného čerpání finančních prostředků – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=24)	Zateplení budov SŠ a školských zařízení	32	44%	51	35%
	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	32	44%	43	29%
	Stavební úpravy většího rozsahu	30	42%	57	39%
SOŠ (N=34)	Stavební úpravy většího rozsahu	42	41%	57	39%
	Zateplení budov SŠ a školských zařízení	39	38%	51	35%
	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	37	36%	43	29%
Gymnázium (N=13)	Stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí	14	36%	47	32%
	Stavební úpravy menšího rozsahu	12	31%	45	31%
	Výstavba odborných učeben, učebny pro ind. učení (včetně vybavení)	12	31%	40	27%
VOŠ (N=5)	Stavební úpravy většího rozsahu	7	47%	57	39%
	Stavební úpravy menšího rozsahu	6	40%	45	31%
	Vnitřní zařízení a vybavení pro praktické vyučování a polytech. výchovu	6	40%	28	19%
Konzervatoř (N=1)	Stavební úpravy většího rozsahu	3	100%	57	39%
	Stavební úpravy menšího rozsahu	3	100%	45	31%
	Zateplení budov SŠ a školských zařízení	3	100%	51	35%
Praktická škola (N=1)	Stavební úpravy většího rozsahu	3	100%	57	39%
	Stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí	3	100%	47	32%

Pozn.: Při výpočtu podílů byl zohledněn maximální možný počet investičních záměrů za školy pro každou oblast.

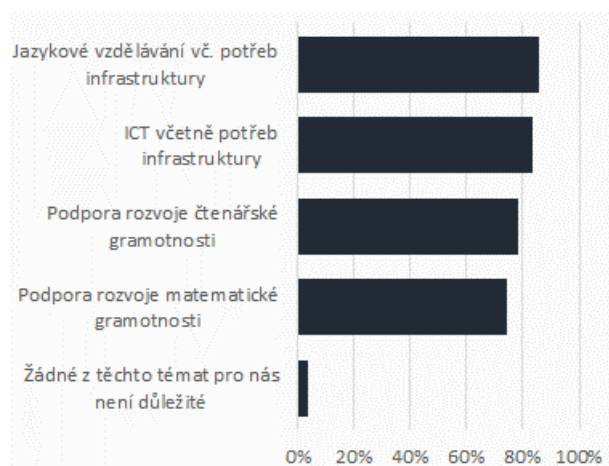
9 Nepovinné oblasti

Podpora krajského akčního plánování se soustřeďuje kromě tzv. povinných oblastí i na nepovinné oblasti, které jsou volitelné. Mezi volitelná témata patří rozvoj výuky cizích jazyků, ICT kompetence a čtenářská a matematická gramotnost. Alespoň jedno z těchto témat je důležité pro naprostou většinu škol (96 %).

9.1 Důležitost nepovinných oblastí

V rámci nepovinných oblastí intervencí je pro školy v Plzeňském kraji nejdůležitější jazykové vzdělávání (85 %) a oblast ICT včetně potřeb infrastruktury (84 %).

Graf 73: Důležitost nepovinných oblastí

Na pomyslném třetím místě se umístila podpora rozvoje čtenářské gramotnosti (78 %) a ve srovnání s ostatními oblastmi je pro školy nejméně důležitá podpora rozvoje matematické gramotnosti, ale její důležitost je nicméně sama o sobě také vysoká (75 %).

Zaměříme-li se na nepovinné oblasti a jejich důležitost podle typů škol, pak pro **SOU** je nejdůležitější nepovinnou oblastí ICT včetně potřeb infrastruktury (85 %). Dalšími důležitými oblastmi bylo jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury (81 %) a podpora rozvoje

čtenářské gramotnosti (81 %) a nejméně důležitou nepovinnou oblastí pro **SOU** byla podpora rozvoje matematické gramotnosti (77 %).

SOŠ považují za nejdůležitější oblast ICT včetně potřeb infrastruktury a jazykové vzdělávání (shodně 89 %). Pro školy je pak relativně méně podstatná podpora rozvoje čtenářské a matematické gramotnosti (75 %).

Gymnázia přikládají velký význam především rozvoji jazykového vzdělávání včetně potřeb infrastruktury (100 %) a dále také podpoře rozvoje matematické gramotnosti (93 %). Pro řadu gymnázií je důležitá i oblast ICT včetně potřeb infrastruktury a podpora rozvoje čtenářské gramotnosti (shodně 87 %).

VOŠ přikládají největší důležitost jazykovému vzdělávání (100 %) a oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury (80 %). Podporu rozvoje čtenářské a matematické gramotnosti pak označilo jako důležitou 60 % škol.

Pro **konzervatoř** je nejdůležitější jazykové vzdělávání (100 %) a podpora čtenářské gramotnosti (100 %) a **praktické školy** považují za nejdůležitější podporu rozvoje čtenářské gramotnosti (100 %) a podporu rozvoje matematické gramotnosti (50 %).

Tab. 4: Důležitost nepovinných oblastí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	ICT včetně potřeb infrastruktury	22	85%	46	84%
	Jazykové vzdělávání vč. potřeb infrastruktury	21	81%	47	85%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	21	81%	43	78%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	20	77%	41	75%
SOŠ (N=36)	ICT včetně potřeb infrastruktury	32	89%	46	84%
	Jazykové vzdělávání vč. potřeb infrastruktury	32	89%	47	85%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	27	75%	43	78%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	27	75%	41	75%
Gymnázium (N=15)	Jazykové vzdělávání vč. potřeb infrastruktury	15	100%	47	85%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	14	93%	41	75%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	13	87%	46	84%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	13	87%	43	78%
VOŠ (N=5)	Jazykové vzdělávání vč. potřeb infrastruktury	5	100%	47	85%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	4	80%	46	84%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	3	60%	41	75%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	3	60%	43	78%
Konzervatoř (N=1)	Jazykové vzdělávání vč. potřeb infrastruktury	1	100%	47	85%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	1	100%	43	78%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	0	0%	46	84%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	0	0%	41	75%
Praktická škola (N=2)	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	2	100%	43	78%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	1	50%	41	75%
	Jazykové vzdělávání vč. potřeb infrastruktury	0	0%	47	85%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	0	0%	46	84%

9.2 Opatření pro zlepšení v oblasti jazykového vzdělávání

V rámci jazykového vzdělávání by školám nejvíce pomohly prostředky na zajištění mobility žáků (89 %) a mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (81 %). Dalším nejčastěji zmiňovaným opatřením je digitální podpora výuky cizích jazyků (77 %) následovaná potřebou vytvořit podmínky pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (66 %) a zajistit výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (66 %).

Graf 74: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání

Mezi opatření, která by nadpoloviční většině škol mohla pomoci k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání, patří ještě podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (62 %) nebo i to, že se vyučující cizího jazyka budou orientovat v oboru, pro který se jejich žáci připravují (60 %) a samozřejmě i prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím (rovněž 60 %).

Systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů včetně zaměření na obor by si přálo 53 % škol a potřebují i dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí, situací a žánrů (47 % škol). Dále by si školy přály mít prostředky pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti 45 %, systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL (45 %) a za účelem dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání by chtěla téměř třetina škol sdílet příklady dobré praxe a sesítovat se se školami s podobným zaměřením (32 %).

Další kvalifikování vyučujících s aprobací pro výuku příslušného cizího jazyka chybějí třiceti procentům škol a přibližně čtvrtina škol by si přála získat prostředky na zajištění rodilých mluvčích pro výuku

odborného výcviku. Zřízení funkce poradce nebo předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu oblasti pak vidí jako užitečné opatření více než pětina škol (21 %).

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy školy, tak v případě **SOU, SOŠ, VOŠ** i **gymnází** figurují mezi nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla, prostředky na zajištění mobility žáků a mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence. SOU by dále pomohlo, aby se vyučující cizího jazyka dostatečně orientovali v oboru, pro který se jejich žáci připravují (86 %), SOŠ a VOŠ pomohla digitální podpora výuky cizích jazyků a gymnázia by dále potřebovala jednak také digitální podporu výuky cizích jazyků a dále dostatek prostředků na výuku vedenou rodilým mluvčím (shodně 73 %).

Konzervatoř mimo výše zmíněné uvádí rovněž potřebu digitální podpory výuky cizích jazyků a dále pak také nutnost podpory rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků.

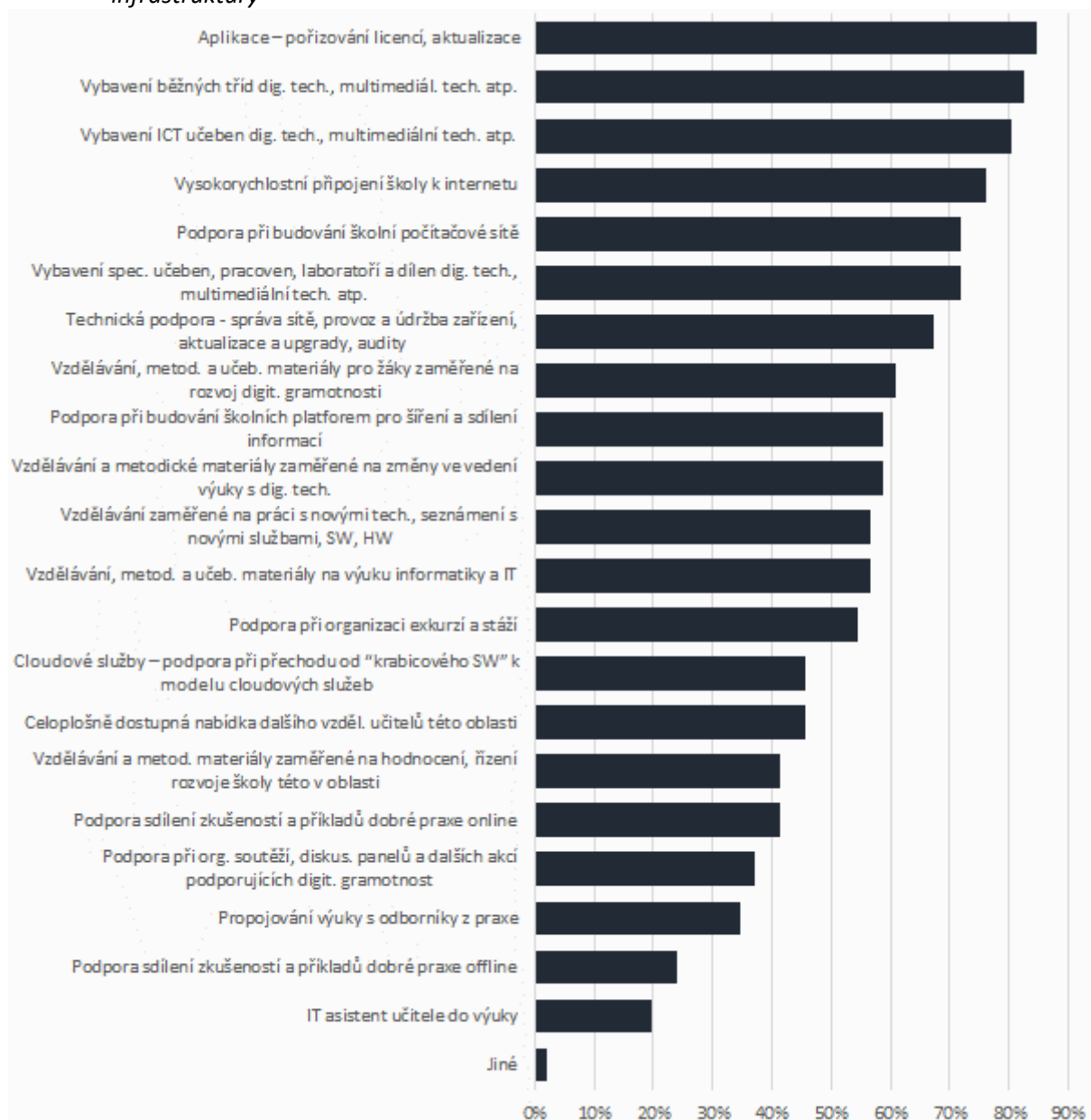
Tab. 5: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=21)	Prostředky na zajištění mobility žáků – jazyková praxe pro všechny	20	95%	42	89%
	Vyučující cizího jazyka se budou orientovat v oboru, pro který se jejich žáci připravují	18	86%	28	60%
	Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence	17	81%	38	81%
SOŠ (N=32)	Prostředky na zajištění mobility žáků – jazyková praxe pro všechny	29	91%	42	89%
	Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence	26	81%	38	81%
	Digitální podpora výuky cizích jazyků	25	78%	36	77%
Gymnázium (N=15)	Prostředky na zajištění mobility žáků – jazyková praxe pro všechny	12	80%	42	89%
	Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence	12	80%	38	81%
	Digitální podpora výuky cizích jazyků	11	73%	36	77%
	Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným	11	73%	28	60%
VOŠ (N=5)	Prostředky na zajištění mobility žáků – jazyková praxe pro všechny	5	100%	42	89%
	Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence	5	100%	38	81%
	Digitální podpora výuky cizích jazyků	5	100%	36	77%
Konzervatoř (N=1)	Prostředky na zajištění mobility žáků – jazyková praxe pro všechny	1	100%	42	89%
	Digitální podpora výuky cizích jazyků	1	100%	36	77%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků	1	100%	29	62%

9.3 Opatření pro zlepšení v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury

Školám by v rámci oblasti ICT nejvíce pomohlo jednak pořízování licencí a aktualizací k různým aplikacím (85 %) a dále pak vybavení běžných tříd (83 %) a ICT učeben (80 %) digitálními technologiemi a multimediální technikou. Dalším nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo v rozvoji oblasti ICT, je vysokorychlostní připojení školy k internetu (76 %).

Graf 75: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury

Mezi další opatření, která by školám pomohla v oblasti ICT je bezesporu podpora při budování školní počítačové sítě (72 % škol) a vybavení speciálních učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitální techniky, multimediální techniky atp. (rovněž 72 %). Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audit je zapotřebí v 67 % škol a 61 % škol by uvítalo vzdělávání, metodiky a učební materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti. Nadpoloviční většině škol by pomohla podpora při budování školních platforem pro šíření a sdílení informací a vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky s digitální techniky (59 %) nebo vzdělávání

zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW, či vzdělávání, metodické a učební materiály na výuku informatiky a IT (57 %), popřípadě podpora při organizaci exkurzí a stáží (54 %).

Cloudové služby a podporu při přechodu od “krabicového SW” k modelu cloudových služeb vnímá jako jedno z vhodných opatření 46 % škol a celoplošně dostupnou nabídku dalšího vzdělávání učitelů této oblasti by si přálo také 46 % škol Plzeňského kraje. 41 % škol si přeje vzdělávání a metodické materiály zaměřené na hodnocení, řízení rozvoje školy této v oblasti, popřípadě podporu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe online. Podpora při organizování soutěží, diskusních panelů a dalších akcí podporujících digitální gramotnost se jeví jako jednou z cest pro 37 % škol, důležitost propojování výuky s odborníky z praxe v souvislosti s ICT vnímá 35 % škol a offline podpora sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe by pomohla čtvrtině škol (24 %). Pětina škol by chtěla IT asistenta učitele do výuky (20 %).

Při bližším pohledu na jednotlivé typy školy zjistíme, že v případě **SOU** a **SOŠ** patří shodně mezi nejčastěji zmiňovaná opatření, která by školám nejvíce pomohla, pořizování licencí a aktualizací pro různé aplikace, vybavení běžných tříd a ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou a rovněž i vysokorychlostní připojení školy k internetu.

Gymnázia v souvislosti s opatřeními na podporu rozvoje ICT na školách nejčastěji zmiňují nákup licencí a aktualizací aplikací (92 %) a potřebu vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen (92 %) a ICT učeben (85 %) digitálními technologiemi a multimediální technikou.

VOŠ shodně zdůrazňují potřebu vybavit ICT učebny digitálními technologiemi a multimediální technikou (100 %), zajistit vzdělávání, metodické a učební materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti (100 %) a zajistit vysokorychlostní připojení školy k internetu (100 %).

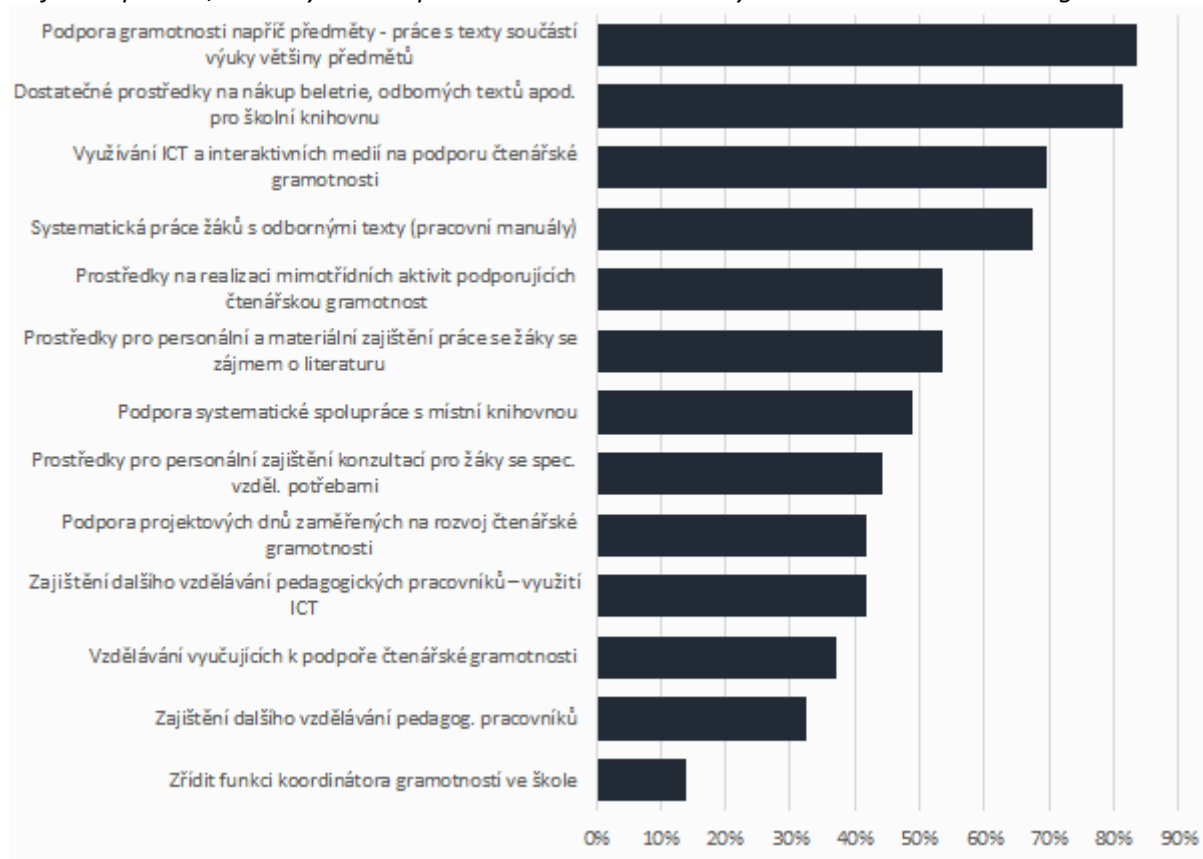
Tab. 6: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=22)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	19	86%	39	85%
	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	18	82%	38	83%
	Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	17	77%	37	80%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	17	77%	35	76%
SOŠ (N=32)	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	26	81%	38	83%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	26	81%	35	76%
	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	25	78%	39	85%
	Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	25	78%	37	80%
Gymnázium (N=13)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	12	92%	39	85%
	Vybavení spec. učeben, pracoven, laboratoří a dílen digit. tech., multimediální tech. atp.	12	92%	33	72%
	Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	11	85%	37	80%
VOŠ (N=4)	Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	4	100%	37	80%
	Vzdělávání, metod. a učeb. materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digit. gramotnosti	4	100%	28	61%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	4	100%	35	76%

9.4 Opatření pro zlepšení v oblasti čtenářské gramotnosti

V rámci rozvoje čtenářské gramotnosti by školám v Plzeňském kraji nejvíce pomohla podpora gramotnosti napříč jednotlivými předměty, kdy je práce s texty součástí většiny předmětů (84 %) a dostatečné prostředky na nákup beletrie či odborných textů pro školní knihovnu (81 %). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření lze zařadit využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti (70 %) a systematickou práci žáků s odbornými texty (67 %).

Graf 76: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti

Mezi opatření, které by zhruba polovině škol mohla pomoci k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti, patří prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost anebo pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (obojí si získalo přízeň 53 % škol) a podpora systematické spolupráce s místní knihovnou (49 % škol).

Mezi další opatření, která školy vnímají jako přínosná, se řadí prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (44 %), podpora projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (42 %), zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve využití ICT v rozvoji čtenářské gramotnosti (42 %) a vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (37 %), popřípadě zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (33 %). Dále by si již pouze 14 % škol přálo zřídit funkci koordinátora gramotností ve škole.

Z pohledu jednotlivých typů škol by **SOU** a **SOŠ** nejvíce pomohla podpora gramotnosti napříč jednotlivými předměty, dostatečné prostředky na nákup beletrie a odborných knih pro školní knihovnu a systematická práce žáků s odbornými texty.

VOŠ zdůrazňují především potřebu podpory gramotnosti napříč předměty (100 %), potřebu získání prostředků pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (100 %) a dostatečných prostředků na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu (67 %).

Gymnázia by nejvíce uvítala podporu gramotnosti napříč předměty (85 %), zajištění dostatečných prostředků na nákup beletrie a odborných textů (85 %) a využívání ICT a interaktivních médií pro podporu čtenářské gramotnosti (77 %).

V případě **konzervatoře** by nejvíce pomohlo zajištění dostatečných prostředků na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu (100 %) a zabezpečení jak prostředků pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (100 %), tak i prostředků na realizaci mimoškolních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (100 %).

Praktické školy nejčastěji zmiňují dostatečné prostředky na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu (100 %), zabezpečení prostředků pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (100 %) a podporu gramotnosti napříč předměty (50 %).

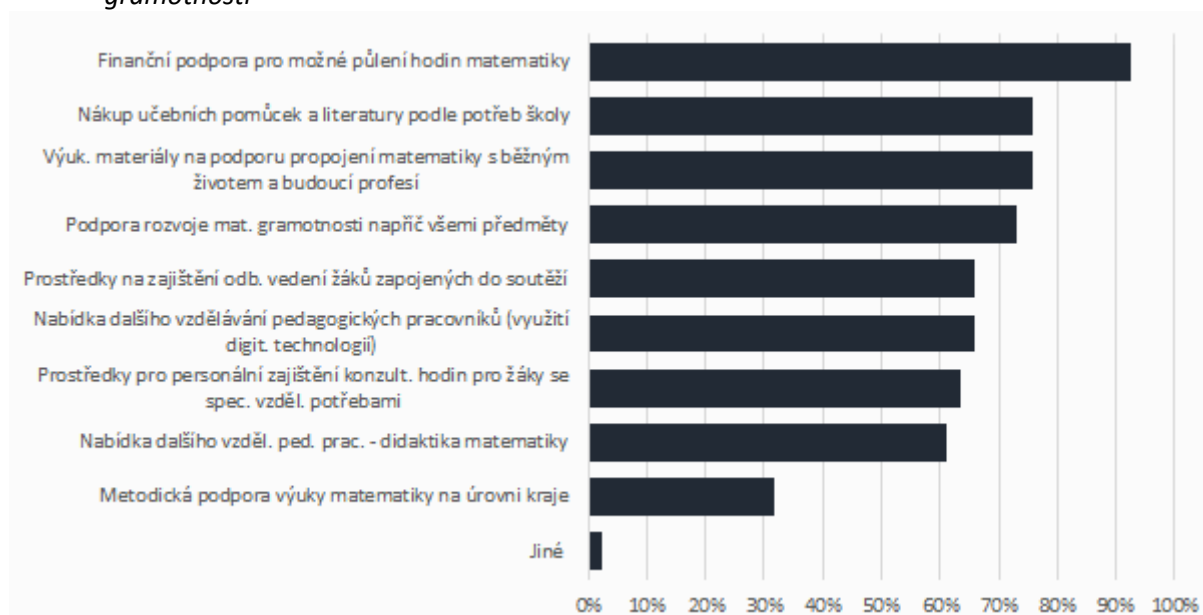
Tab. 7: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=21)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů	18	86%	36	84%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	17	81%	35	81%
	Systematická práce žáků s odbornými texty (např. pracovní manuály apod.)	16	76%	29	67%
SOŠ (N=27)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů	24	89%	36	84%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	22	81%	35	81%
	Systematická práce žáků s odbornými texty (např. pracovní manuály apod.)	22	81%	29	67%
Gymnázium (N=13)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů	11	85%	36	84%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	11	85%	35	81%
	Využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti	10	77%	30	70%
VOŠ (N=3)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů	3	100%	36	84%
	Prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se spec. vzděl. potřebami	3	100%	19	44%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	2	67%	35	81%
Konzervatoř (N=1)	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	1	100%	35	81%
	Prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu	1	100%	23	53%
	Prostředky na realizaci mimoškolních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost	1	100%	23	53%
Praktická škola (N=2)	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	2	100%	35	81%
	Prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se spec. vzděl. potřebami	2	100%	19	44%
	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů	1	50%	36	84%

9.5 Opatření pro zlepšení v oblasti matematické gramotnosti

V rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti by školám nejvíce pomohla finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (93 %). Mezi dalšími nejčastěji zmiňovanými opatřeními figuruje nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (76 %), výukové materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí (76 %) a podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (73 %).

Graf 77: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti

Mezi další opatření, která by zhruba dvěma třetinám škol mohla pomoci k dosažení zvolených cílů v oblasti rozvoje matematické gramotnosti, patří prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (66 %), nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve využití digitálních technologií (rovněž 66 %) a prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (63 %). Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky se pak jeví jako prospěšná 61 procentům škol. S výrazným odstupem následuje metodická podpora výuky matematiky na úrovni kraje, v níž spatřuje efekt třetina (32 %) škol.

Z hlediska jednotlivých typů škol by **SOU, SOŠ, VOŠ** i **gymnáziím** nejvíce pomohla finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky. SOU dále společně se SOŠ zdůrazňují potřebu výukových materiálů na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí a potřebu nákupu učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy. SOŠ by rovněž pomohla i podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (78 %).

Gymnázia mimo výše zmíněné zdůrazňují také potřebu zabezpečení prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (100 %) a nákupu učebních pomůcek a literatury (79 %).

VOŠ by rovněž mimo výše míněné pomohlo zabezpečení prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (100 %) a dále pak také prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (100 %).

Praktické školy by nejvíce pomohl nákup učebních pomůcek a literatury (100 %) a nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (100 %).

Tab. 8: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=20)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	18	90%	38	93%
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	16	80%	31	76%
	Nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy	15	75%	31	76%
SOŠ (N=27)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	25	93%	38	93%
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	22	81%	31	76%
	Nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy	21	78%	31	76%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty	21	78%	30	73%
Gymnázium (N=14)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	14	100%	38	93%
	Prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží	14	100%	27	66%
	Nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy	11	79%	31	76%
VOŠ (N=3)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	3	100%	38	93%
	Prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží	3	100%	27	66%
	Prostředky pro personální zajištění konzult. hodin pro žáky se spec. vzděl. potřebami	3	100%	26	63%
Praktická škola (N=1)	Nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy	1	100%	31	76%
	Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků - didaktika matematiky	1	100%	25	61%